

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Qvæstio II. De supernaturali Dei prouidentia erga electos, quæ vocatur
Prædestinatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

rentiam cum definit sic prouidentiam, est ratio in summo principe constituta, que cuncta disponit, ergo est actus intellectus simul, & voluntatis.

Et probari aperte potest; quia prouidentia est actus prudentiae quae virtus est intellectus, deinde curam dicit & sollicitudinem quod spectat ad voluntatem, imo pricipuum prouidentiae munus est, non tantum media cognoscere ad finem idoneam, sed efficaciter etiam ordinare, vt media in finem eligantur & exequutioni mandentur, qui sunt actus voluntatis, ad quam propterea videtur principalius spectare prouidentia.

Si autem vltius queratur, in quo actu tum intellectus, tum voluntatis prouidentia consistat formaliter & essentialiter.

Resp. Prouidentiam praeceps sumptam, quatenus praecedit gubernationem & illam causat, essentialiter consistere in actu intellectus duplice, & in duplice actu voluntatis; actus enim scientiae simplicis prout est scientia practica vt dixi, & actionem voluntatis dirigit sine dubio pars est pricipia prouidentiae, simul cum actu scientiae conditionata, quae cognoscit quid factura sint media si dentur, quia dirigit electionem mediorum: imperium autem quod exequutioni praelucet, & scientia visionis quae cognoscit finem obtainendum, sequuntur prouidentiam non illam constituant. Deinde in voluntate intentio, & electio sunt formaliter ipsa prouidentia: vltus autem extra eam est. Si vero illa sumatur adaequate prout includit etiam gubernationem, tres actus intellectus, & tres voluntatis ipsam intrinsecè constituant, sola scientia visionis tota prouidentia posterior est.

Propria definitio³ prouidentiae.
Certum est tertio, definiri optimè posse prouidentiam, est conceptio mediorum in mente Dei, quibus una quæque res perduci possit ad suum finem, & propositum conferendi ea. Vel certè optimè Lessius definit, decretum exequendi rationem ordinis rerum in finem à Deo præconceptum. Res enim omnes creatæ, considerata secundum essentiam sunt obiectum idearum: spectata vero secundum habitudinem quam dicunt ad finem à Deo destinatum sunt obiectum prouidentiae, & hoc significare debent omnes definitiones quæ vulgo circunferuntur alioqui non sunt adaequatae; dicitur enim à S. Thoma, ratio ordinis rerum in finem existens in Deo. Et vt dixi à Damasceno voluntas Dei per quam omnia quæ sunt, convenientem accipiunt gubernationem. Placet in primis illa quæ allata est ex Boethio, ratio in supremo principe constituta quæ cuncta disponit.

SECTIO III.

Qualis sit perfectio prouidentiae diuinæ.

Proprietates eius septem.

Vniuersitas.

Infinitem perfectionem prouidentiae hactenus explicata intelligimus primò ex eius proprietatibus, secundò ex eius operationibus.

Certum igitur est primò prouidentiae diuinæ pricipias esse proprietates, præter alias innumeræ, quas excogitare facile est.

Prima proprietas eius est, quod sit vniuersalissima ratione rerum quas gubernat; nihil enim est vel maximum, vel minimum, vel bonum, vel malum, quod non subsit eius gubernationi, atque adeo nihil est quod rectum in finem non ordinet, nullum medium quod non decernat, aut permittat. Negarunt curam hanc Deo rerum minimarum Plato, & Aristoteles, sed probari naturali etiam ratione potest ex infinite scientie, bonitatis, & potentie. Deinde quia rerum etiam minimarum & dominus & creator est. Attigit ergo à fine usque ad finem vniuersalissima hæc omnium dominatrix prouidentia.

Secunda proprietas est, quod sit æterna, nihil enim omnino est quod ab æterno præsens illi non fuerit, Æternitas. quod non viderit, disposuerit, digesserit, unde nihil illi nouum accidit, nihil impropositum evenit. Sed totum ordinem personarum, euentuum, infortuniorum, bellorum, regnum, naufragiorum, minutim & sigillatim digestum, & statutum habet.

Tertia proprietas, quod sit sapientissima, atq; adeo secreteissima; per vias enim occultissimas, & sapè contraria assequitur tamen semper quod vult, & inten-dit, vt obseruam supra ex varijs patribus, deinde media eligit omnium maximè idonea, & optima, quibus sine dubio assequatur optimo modo fines conuenientissimos, quia scilicet prouidentia est ipsa vt dixi sapientia infinita, quæ ordinat media, & fines præscribit.

Quarta proprietas, quod sit sanctissima; nullum enim finem præscribit, nullum medium eligit, quod non sit honestissimum, & conforme rationi æternæ quia omnia decreta prouidentiae sunt actus voluntatis infinitè sanctæ, atque adeo cum infinitè sanctitatem suam amerit, & creatam etiam procreat, tota ordinatur ad sanctificationem creature rationalis, quam eo modo ad se rapit, & sibi vnit per gratiam & gloriam.

Quinta proprietas, quod sit suauissima & aman-Suauitas. tissima; rerum enim naturis semper se accommodat, res liberas liberè gubernans, solaque suauitate illas ad se trahit, monendo, docendo, delectando, sed semper infinitè amando.

Sexta proprietas, quod sit tranquillissima; nec enim in tanta rerum mole vllā vñquam perturbatione tangitur, sed sic omnibus prouidet quasi singulis, id est tanquam vnius tantum musæ curam gereret, & sic curat singula tanquam omnia.

Septima proprietas, quod sit infallibilis; semper Infallibilis. enim finem suum assequitur adaequata sumpta. Omnes. consilium meum stabit, & omnis volumas mea fieri. Quis enim vincat Dei aut sapientiam, aut potentiam, & ratio huius certitudinis est, quia per scientiam conditionatam videt media omnia quæ habitura sunt effec-tum, & illa tribuit, vnde semper infallibiliter asse-quitur, quod intendit.

Certum est secundo, varias omnino esse operatio-nes prouidentiae gubernantis omnia: pricipia vero sunt producio quotidiana, innumerorum individuo-rum in qualibet specie: conseruatio vniuersi & singulorum individuorum ac specierum: cooperatio & concursus ad omnes omnium rerum operationes, inter-nas & externas: prædefinitio bonorum omnium, tum naturalium, tum moralium: permisso & impe-ditio multorum malorum: illuminatio creature rationalis sive per interna gratia auxilia, & vocatio-nes sive per externam legem, doctrinam, exempla; deinde hominum redemptio, vocatio, iustificatio, & instrumenta quibus eam adipiscimur, remuneratio & punitio. Quæ omnia partim ad philosophicam per-tinent considerationem, partim in sequentibus expo-nentur.

QVÆSTIO II.

De supernaturali Dei prouidentia circa ele- ctos, que appellatur Prædestination.

Quæst. 23.

Ingrediemur magnum iudicium diuinorum pro-fundum, vt loquitur August, epist 105. quod scru-tetur qui potest verum tamen careat præcipitum; ne-que enim ista sunt iniusta quia occulta. Hæc videlicet est prouidentiae diuinæ pars pricipia quæ per media infalli-

infallibilia, perducit infallibiliter electos ad finem beatitudinis, diciturque vulgo prædestinationis in qua video septem esse consideranda. Primum sit prædestinationis nomen, existentia, quidditas. Secundum, quomodo illa includat intentionem efficacem finis. Tertium, quomodo includat electionem & præparationem mediiorum. Quartum, quomodo includat prædestinationem auctum liberorum hominis electi. Quintum, de causis prædestinationis sive de ordine inter illos actus. Sextum effectus prædestinationis, & eius signa. Septimum, eius proprietates.

SECTIO I.

Prædestinationis nomen, existentia, quidditas proprii actus.

Prædesti-
nationis
nomen.

Certum est primum, prædestinationis nomen apud Patres & scholasticos celeberrimum in duplice potissimum significatione usurpari. Primum, latius propter significat quodlibet Dei decretum aeternum, quod statuit vel per se, vel per creaturas fieri aliquid in tempore regum enim destinare sit constitueretur, prædestinare non erit aliud quam antecedenter decernere. In quo sensu dicuntur apud Fulgentium etiam impii, prædestinati esse ad peccatum, & à Dionysio nihil in tempore fieri quod à Deo prædestinatum non fuerit. Secundum, pressius significat voluntatem illam aeternam quod Deus creaturas alias intellegitales decrevit perducere ad finem beatitudinis per media efficacia, & infallibilia. Quæ significatio desumpta est ex Apostolo Rom. 8. Nam quos præficiuit, & prædestinavit, de quo loco sapientia dictum est: sumus, tantum addo prædestinationem esse sine dubio partem prouidentiam generatim sumptuosa, quæ ordinat creaturas omnes in certos fines. Prædestinatio solas spectat creaturas rationales, non tamen omnes, solum enim intendit finem supernaturalem, & eo nunquam frustrari potest.

Eius exi-
stentia.

Certum est secundum, admittendum omnino esse in Deo auctum illum aeternum, & immanentem, qui dicitur prædestinatio; scripturas enim & patres referre inutile est, quos autem prædestinavit, hos & vocavit. Fundamentum Dei firmum stat, habens signaculum hoc, non Dominus, qui sunt eius. Rationemque habet optimam Augustinus l. de prædest. Sanct. c. 10. & 17. quia prædestinatio est voluntas dandi gratiam & gloriam, quas reuera dat in tempore, sed nihil Deus facit in tempore, quod ab aeterno facere non decrevit, ergo Deus ab aeterno decrevit dare aliquibus gratiam, & gloriam, quod est prædestinare. Imo addit S. Thomas art. 1. quoties aliquid ex viribus sua naturæ attingere non potest finem aliquem, ad quem tamen peruenit, necesse est ut ab alio transmittatur, ad eum finem, gloria est finis quem ex viribus sua naturæ attingere nequeunt illi qui eum assequuntur, ergo necesse est ut ad eum Deus illos transmitat. Hæc autem transmissio prædestinationem supponit, quæ non est aliud quam decretum transmittendi. Vnde patet quod falsus Catherinus dixerit multos saluari qui non sunt prædestinati; ratio enim allata euidenter ostendit, hoc esse absurdissimum. Quod etiam asseritur disertè ab August. l. de bono perseuer. c. 9. Illud tamen omnibus fidelibus debet esse certissimum, hunc esse prædestinatum, cui datur perseuerantia, illum non esse cui non datur. Et Fulgent. l. de fide ad Petrum c. 35. Firmissime tene neminem saluari qui prædestinatus non sit. Falso autem dicit Catherinus eos solos dici debere prædestinatos, quibus prius decernitur gloria, quam merita eorum præuideantur vocanturque ab eo eximè electi: quibus enim salutem assequitur ille reuera est prædestinatus, & quisquis non assequitur non est prædestinatus.

Eius defi-
nitio.

Certum est tertium, prædestinationem optimè defi-

niri, est actus aeternus prouidentia Dei quo statuit intellectuales aliquas creaturas, efficaciter deducere ad aeternam beatitudinem per media infallibilia gratia. Explicatur per partes hæc definitio. Primum enim dicitur prædestinationis actus aeternus prouidentia, id est certa scientia & immobile decretum, quam vocat Augustinus præscientiam, & præparationem; tota enim prædestinationis est ipsa salus, & bona vita prædestinati prout existens in decreto, & in mente Dei, cuius postea exequitio est vocatio, iustificatio, glorificatio. 2. Dicitur quo statuit creaturas quasdam intellectuales deducere; prædestinationis enim non ad omnes spectat, sed ad certos duntaxat eximè electos restringitur, quos propterea electos appellant, & prædestinationis electio dicitur & dilectio, ubi electio non significat voluntatem mediiorum, quorum unum præfertur alteri, sed amorem unius personæ quæ præfertur alijs pluribus. Vnde dictum est verè a S. Thoma quod prædestinationis supponit electionem, & electio dilectionem, quia scilicet dilectio abstrahit ab ea comparatione, quam electio ipsa dicit. 3. Dicitur, statuit efficaciter deducere, &c. Hic videlicet terminus est ad quem est prædestinationis, gratia auxilia, perseuerantia, & gloria.

Video enim quatuor in ipsa prædestinatione distinguiri posse, primum est subiectum prædestinans, Deo scilicet ordinans in finem beatitudinis, deinde obiectum, homo nimis aut Angelus, deinde actus ipse qui est prædestinationis, scientia videlicet & decretum. Denique terminus ad quem est prædestinationis; terminus enim ultimus est gloria, proximior autem gratia est iustitia.

Habes ergo definitionem prædestinationis omnino integrum, quæ definiri etiam breuius potest cum Augustinus l. de prædest. Sanct. c. 10. Est gratia præparationis finalis videlicet quæ vocatur perseuerantia, nam quamvis perseuerantia sit decretum dandi totam illam seriem gratiarum, quæ ab initio vitæ ad finem datur prædestinato, in hac tamen gratia finalis præparatione sita prædestinationis est, quia illi iuncta infallibiliter est gloria assequitio. Vnde celebris est altera illa definitio August. l. de dono perseuer. c. 14. est præparatio beneficiorum Dei quibus certissime liberantur, quicunque liberantur: & altera illa Bellarmin. est prouidentia Dei quæ certi homines ex massa perditionis misericorditer electi, per infallibilem gratiam ad vitam diriguntur aeternam.

Certum est quartum, prædestinationem, quæ ut dixi prouidentia quedam est includere, vel essentialiter vel connotatiuè omnes illos actus tunc intellectus, tunc voluntatis quos includit prouidentia, ut dixi, primum in intellectu scientiam simplicis intelligentiae, quæ cognoscit possibilitem beatitudinis & talium gratiarum: deinde scientiam medianam quæ cognoscit beatitudinem de facto esse obtainendam a tali homine, si ei talia conferantur media, id est cognoscit talium mediiorum infallibilem efficaciam si dentur: præterea scientiam approbationis, quæ cognoscit, & approbat decretum suæ voluntatis, quo statuit dare prædestinato talia media in ordine ad salutem: Denique scientiam visionis, quæ cognoscit se talia media daturum electis & eum illis consensurum, ac demum adepturum salutem: duo priores actus essentialiter constituant prædestinationem ut ex dictis constat: duo posteriores includuntur in illa solum connotatiuè. In voluntate includit voluntatem efficacem dandi gloriam electis, voluntatem efficacem dandi media congrua, opera bona, & iustitiam finali. Denique voluntatem exequentem illud propositum: duos priores actus dixi esse intrinsecos prædestinationis, ultimum pertinere ad effectum prædestinationis quia est exequitio prioris decreti.

Actus quo
includit.

SECTIO

SECTIO II.

De primo actu prædestinationis, qui est voluntas dandi gloriam electis.

His ita generatim præmissis, in quibus nihil est controversie, ad singulos illos actus voluntatis explicando progredior, quos dixi ad prædestinationem requiri, ac primum de intentione finis quatuor video posse contouerti: Primo, an & qualis sit in Deo voluntas dandi gloriam omnibus hominibus. Secundo, an & quale sit in Deo decretum speciale saluandi efficaciter electos. Tertio, an & quid sit in prædestinatione ordo intentionis, & ordinis exequutionis. Quartio, vtrum intentio efficax dandi gloriam electis, possit esse vnicus actus cum electione ac præparatione mediorum efficacium.

§. I.

Vtrum sit in Deo vera voluntas saluandi omnes homines.

Primum hoc ergo sit, & firmum, ac fixum in hac tota materia fundamentum, quod unum persuasum fidelium cuilibet esse debet, & doctis ac indoctis creberrimè inculcandum est, ita velle Deum verè ac sincerè salutem omnium, ut in nostra omnino potestate sit saluari, vel non saluari, quod præter Lutherum & Calvinum noui quoque dogmatistæ temerè, ac omnino hereticè negarunt.

Prima dubitatio.

Ratio enim dubit, primo esse potest, quia ex scripturis generalem hanc voluntatem salutis hominum colligere nullo modo possumus, nam locum Apost. 1. ad Thymoth. 2. Quo potissimum sententia hæc nititur, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: aliter docet intelligi debere August. Primo de generibus singulorum, non de singulis generum, quia scilicet non quilibet homines Deus vult saluari, sed aliquos ex quolibet hominum genere. Secundo, explicat de his solum qui salvantur, quasi dicat Apostolus neminem saluari, nisi quem saluari Deus voluerit, inquit id etiam plures alia suadent scripturæ, v. gr. cum dixit Apostolus Rom. 9. Cuius vult misereatur, & quem vult inducat, cum loquitur de vasis, qua format figuris, alia in honorem, alia in contumeliam, cum refert ibidem & c. 11. ad inscrutabilia iudicia quorundam hominum damnationem aliorum salutem. Denique falsò etiam & immorè dixisset Christus, se pro mundo non rogare, sed pro iis duntaxat, quos à Patre accepisset.

Secundo, certum est, negatum hoc esse ab August. plurimis locis, præsertim autem l. 4. contra Julian. c. 8. inquit eius argumenta omnia contra Pelagium, & Massilienses, hoc vno niti videntur, quod multorum hominum saluteum Deus omnino non velit, ac propterea tam multos in massa corruptionis sine remedio relinqui.

Seconda dubitatio ex August.

Tertio, multis etiam, & efficacissimis id suadetur rationibus. Prima & palmaris est, de pueris abortiis morientibus in matrem vtero, nam illos quomodo vult Deus saluari, quos absque necessario remedio relinquit, non quia nolunt Parentes, sed quia ipse non vult. Secunda de barbaris, qui remoti degunt in sylvis canadensis aut brasiliensis. Tertia de ijs, quos excæcare ac indurare Deus dicitur, ac proinde salutem eorum nolle. Quarta si voluntas hæc generalis est inefficax, non est aliud quam simplex complacentia in salute omnium hominum, ergo non aliter vult Deus salutem omnium hominum, quam salutem dæmonum in qua etiam habet sine

Tom. I.

dubio simplicem complacentiam. Quinta, quia non potest Deus salutem illam sincerè velle, ac desiderare, si Iude, v. gr. cum videat se posse dare gratiam cui sine dubio consentire, & converteretur, & aliam gratiam, cui videt illum non cooperaturum, eligat ex se ipso gratiam dare illam quæ futura est inutilis, alteram autem quæ futura est utiles nolit dare. Videtur enim ludicra illa voluntas Dei sub aliqua conditione quam ipse nolit ponere, v. gr. saluari pueros si baptizentur, quos tamen in matrem vtero mori velit, antequam baptizari possint.

Dicendum tamen primo est, Deum habere voluntatem saluandi omnes prouersus homines, quæ non est simplex complacentia, sed vera & sincera intentio & voluntas beneplacita, antecedens tamen inefficax, & conditionata ex parte obiecti. Ita omnes unanimiter non scholastici tantum, sed Catholicæ, ut ostendunt latissimè Vasq. disp. 83. Suares, l. 4. cap. 1. & 2. Ruiz disp. 19. & 20. de voluntate Dei.

Conclusio affirmans.

Primo enim testatur hoc Deus ipse sapientissime in script. Ezech. 18. Nunquid voluntatis meæ, est mors impij dicit Dominus, & non ut converteratur & vivat. Deinde addit, nolo mortem morientis, reuertimini, & vivite. Matth. 18. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cælis est, ut pereat unus de pueris istis. 2. Petr. 3. Non vult aliquos perire, sed omnes ad penitentiam converti. Sed præcipuum est hoc in parte Apostoli testimonium 1. ad Timoth. 2. Qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Quæ verba omnino id euincere quod contendimus latè confirmant Vasq. Ruiz. Petavius l. 10. cap. 4. Et patet ex ipso contextu Apostoli qui hortatur ibi ut oremus pro omnibus hominibus, quia Deus vult omnes homines saluos fieri: & ita interpretantur Apostolum communiter omnes Patres, si unum excipias Augustinum, qui etiam in hanc consentit interpretationem l. de spiritu & litera cap. 33. vbi docet voluntatem hanc beneficam Dei manere semper inuictam, quia cum liberum non tollat arbitrium, iij qui non credunt experientur potestatem eius in supplicijs cuius in donis misericordiam contemplaverunt. Eoque modo magistri mentem explicat Prosper ad obiectiones Vincen-tianas obiect. 2. & 3.

Secundo, eandem Dei voluntatem circa salutem omnium etiam reproborum agnoscunt omnes Patres, qui, ut dixi, locum Apostoli, sic intelligunt, v. g. Clemens Alexandr. l. 1. Pædagog. docet nihil aliud facere Deum, quam prodeesse, & homini Deum in omnibus prodeesse, & sua sponte curam gerere, ac sollicitum de illo esse. Eleganter Tertull. l. 2. contra Marcionem c. 11. Bonitas (inquit) Dei prior secundum naturam, severitas posterior secundum causam, illa ingenita, hac acci-dens, illa propria, hac accommodata, illa edita, hac ad-libita. Quibus adde Prosperum l. de vocatione gentium c. 12. l. 2. c. 5. 7. & 8. alios dabunt plurimos citati Authores.

Tertio, varia quoque rationes idem manifeste probant. Prima, quia si Deus dedit Christum generalem Redemptorem pro salute omnium, voluit etiam salutem omnium, sed Christum esse datum vniuersalissimum Propitiatorem pro omnibus claman-ent omnes scripturæ, unus enim Deus (inquit Apostolus) citat. loco ad Timoth. rationem red-dens cur Deus velit omnes saluos fieri) unus & me-diator Dei, & hominum, homo Christus-Jesus, qui dedit semetipsum redēptionem pro omnibus. De quo argu-mentum dicam fusiū 3. P. Secunda, quia error ille qui negat hanc Dei voluntatem, iniuriosissimus Deo est, quem tyranno quilibet facit crudeliorem, qui

R

tot

tot homines eò solum sine creet, vt atrociissimis eos pœnis cruciet: facit Deum authorem peccati, qui enim vult finem, media etiam vult, sine quibus talem finem obtainere nequit, vt vrgebo infra fusiū: Deinde reddit diuinæ omnes adhortationes, & increpationes vanas omnino, & iniustas, vt quid? enim v. gr. dicitur sapientia prædicare foris, in plateis date vocem suam, & inuitare omnes ad salutem, quos tamen ad eam peruenire nullo modo velit. Deinde falsas reddit promissiones omnes Dei, & amorem erga nos suauissimum, sapientiae primo, misericordia omnium Domine quia omnia potes, diligis enim omnia qua sunt, qui amas animas. Aut quomodo? poneret in manu nostra vitam & mortem. Denique iuxta sententiam illam atrociissimam damnatio reprobi tam initium à Deo habet, quam salus prædestinata, neque imputari homini potest, quod peccet, & quod damnatur, quod repugnat scriptura, perditio tua ex te Israel, & directe rejicitur in Tridentino. sessione 6. can. 17. Cum enim Deus quemlibet hominem velit damnari, aut saluari, certe quos antecedenter vult non saluari, eos etiam antecedenter vult damnari, qui error est Caluini, vt docebo postea.

Est voluntas beneplaciti.

Dixi secundò, illam Dei voluntatem esse veram, ac propriam voluntatem beneplaciti, non autem signi tantum, & metaphoram, neque complacentiam solum simplicem, sed intentionem finis omnino liberam, antecedentem tamen conditionatam, & inefficacem ex parte obiecti, quamvis ex parte Dei sit omnino abolita, & efficax, quæ omnia fuisse probant Suares, & Ruiz disp. 20. de Voluntate Dei c. 6. 7. 8. Primo enim quod illa non sit metaphorica solum voluntas quæ dicitur signi, suadent argumenta omnia quæ præposui. Deinde quod non sit simplex tantum complacentia, patet quia Deus non magis vellet hominum salutem quam Dæmonum. Imò per voluntatem hanc si non esset libera, Deus non ordinasset libere homines ad gloriam, & demum ex vicoplenientia simplicis nulla Deus assumit media, quæ tamen plurima ex vi huius voluntatis assumpsit. Et eam ob causam dixi hanc voluntatem ex parte Dei efficacem & absolutam esse, cum per eam moueat ad dandas gratias, quamvis semper conditionata maneat ex parte reprobi, cuius vult salutem, modò conuertatur.

Solutio dubitacionum.

Ad primam Resp. satis liquere de mente Apostoli ex his quæ dixi, & de interpretatione Augustini, cuius omnia testimonia probant tantum quod Deus licet antecedenti voluntate omnes saluari vult, non hoc tamen vult voluntate consequenti, & efficaci.

Ad secundam Respondeo non alio modo debe re intelligi omnes illos Patres, qui videntur negare generalem illam voluntatem saluandi omnes, volunt enim dunxat, Deum omnino inæqualiter gratias suas diuidere, nam tametsi sol ille iustitia omnibus oritur hominibus, inæqualiter tamen radios suos spargit, sed ita tamen vt verè ac sincerè omnes illuminet, & trahit ad salutem.

Ad tertiam, Respondeo nihil etiam rationibus illis contra Catholicam veritatem probari, nam de pueris abortiis & alijs quibus impossibilis est baptisimus, quid dicendum sit, quæst. sequenti disputabitur, vbi dicitur etiam de barbaris & de induratis. Dixi etiam quomodo hæc voluntas non sit complacentia simplex, sed voluntas, ex parte Dei omnino efficax. Quod autem Iudæ det illa tantum auxilia, cum quibus tamen videt illum non consensum, non impedit quo minus verè illius salutem desideret, quia non stat nisi per eum, vt consentiat, &

conuertatur, tametsi fateor hanc esse abyssum Iudiciorum Dei, in qua scrutanda, cauendum, est præcipitum.

S. II.

Qualis sit voluntas in Deo saluandi specia liter electos.

Exposita generali hac voluntate, quæ omnes homines vniuersalissimè complectitur, difficilior est altera illa Dei benefica voluntas, quæ restringitur specialiter ad solos electos; queritur enim an illa sit, & quale obiectum habeat, quod autem est obscurissimum in hac materia, quale illa voluntas motuum habeat explicabitur Sect. 5.

Triplex dubitatio.

Ratio ergo dubit. est primò, quia si est in Deo voluntas efficax, & aboluta dandi gloriam electis, sequitur esse omnino impossibile, vt electus excidat à gloria, quia cum decreto Dei absoluто, & efficaci, est inconiungibilis negotio effectus: si verò hac voluntas est conditionata tantum, certè non differt à voluntate generali salutis omnium hominum, neque sufficere potest vt per eam Deus conferat actu gloriam electo, quia voluntas conditionata quādū est conditionata, nihil ponit in rebus.

Secundò, illa voluntas si est efficax vel includit solum ordinem intentionis, vel præterea dicit ordinem executionis, si primum ergo non est efficax, eo quod præscindat à medijs, & per eam effectus existentiam non habeat: si secundum ergo non est solum intentio, sed etiam electio, loquimur autem hic de sola intentione finis.

Tertiò, illa intentio finis & præparatio medium, vel sunt duo actus, vel unicus: si duo, intentio illa efficax in se non differt à voluntate inefficaci, si unicus, ergo intentio finis non causat præparationem, cum ab ea non distinguatur.

Assertio.

Dico secundò, Deus speciale habet decretum dandi gloriam electis, distinctum à voluntate generali dandi gloriam omnibus hominibus, hoc autem decretum formaliter terminatur & expresse ad salutem electorum, & est vera intentio absoluta & efficax formaliter.

Existentia huius decreti.

Prima pars explicat existentiam specialis huius decreti, quæ negari à nemine potest. Nam vt Deus specialiter conferat gloriam vni, quam alteri non conferat, debet habere speciale voluntatem dandi gloriam vni potius quam alteri; nihil enim facit, quod non velit facere, & nihil in tempore vult, quod ab æterno non voluerit: Sed Deus dat in tempore gloriam electis, quam non confert omnibus, ergo habet decretum speciale illam dandi, & illa est specialis complacentia, dilectio, electio, propositum, amor, donum sive pœnitentia.

Obiectum eius.

Secunda pars explicat obiectum immediatum huius voluntatis, sive illa sit simpliciter absoluta excludens omnem conditionem etiam virtualem, & tunc illa (vt statim dicitur) non terminatur immediata nisi ad gloriam, & presupponit præparationem mediorum efficacium, imò & meritorum etiam præfusionem vt probabitur; sive illa voluntas sit quidem formaliter & expresse absoluta & efficax, sed virtualiter conditionata, & tunc terminatur ad ipsam gloriam simul & ad gratias, & ad merita, in quo consistit tota resolutio controversiæ huius obscurissimæ.

Tertia pars explicat modum quo Deus decernit hanc gloriam, primo enim est vera voluntas beneplaciti, non autem signi, complacuit Patri nostro dare vobis regnum. Secundò, est simpliciter efficax, etiam illa quæ vult gloriam sub conditione virtuali; quia illa

Quale illud sit.

illa voluntas est simpliciter efficax, quæ assumit media efficacia; non enim aliter distinguuntur hæduæ voluntates efficax & inefficax quæ per media efficacia & inefficacia, ergo voluntas etiam illa quæ dicitur conditionata virtualiter, est simpliciter efficax, atque adē absoluta est, alioqui non haberet effectum.

Ad primam enim Resp. explicandum inferius esse quomodo sit impossibile, vt electus consequenter, & ex suppositione, quod sit electus excidat à gloria antecedenter autem non sit impossibile: cum autem electio illa duplex, vel includat, vel præsupponat determinationem voluntatis liberam, sequitur omnino quod libertas nullum hinc detrimentum accipiat vt latius postea dicetur, ac tametsi ea voluntas sit conditionata virtualiter, differt tamen magnopere à generali voluntate saluandi omnes homines, quæ conditionata est formaliter, & simpliciter inefficax.

Ad secundam, & tertiam, vt dicam venio ad duo posteriora puncta quæ proposui, quod totum, vt patet prædestinationis mysterium complectitur cum eo quod mox dixi de dupli electione ad gloriam.

§. III.

An & quomodo in voluntate prædestinante ad gloriam, dari posse ordo intentionis, & ordo exequutionis.

Status
controversie.

Triplex
dubitatio.

Non est dubium, quin sit in Deo prædestinante Nad gloriam intentio interna per quam vult finē per media efficacia, & executio externa illius voluntatis internæ; tribuit enim media, & conferr gloriam. Sed difficultas est, vtrum duplex in Deo distingui possit voluntas dandi gloriam electis, altera intendens gloriam, altera exequens: prima dicitur ordo intentionis, secunda ordo executionis, qui utrumque sit intra Deum, an verò ille ordo exequutionis non sit aliud quam operatio externa omnipotentia vt censet Vasques.

Ratio enim dubit. primò est, quia si executio est in ipsa voluntate, non autem operatio sola omnipotentia sequitur quod intentio non est aliud quam decretum decreti, id est voluntas quæ decernat decernere, hoc autem absurdum est, quia primum illud decretum intendens finem & media, sufficiens est ad applicandam omnipotentiam ad opus, ergo executio non est aliud quam operatio externa omnipotentia. Maior cvidens est, nam intentio est decretum executionis, quæ per te decretum est voluntatis, ergo intentio est decretum decreti.

Secundo, illi actus nullo modo distinguuntur qui nec habent diuersa obiecta materialia, neque diuersa motiva formalia, ordo intentionis, & ordo exequutionis si est interius Deo prædestinanti, neque habent diuersa obiecta materialia, neque diuersa obiecta formalia, ergo illi nullo modo distinguui debent. Probatur minor, nam primò, quod non differant obiectis materialibus probatur; implicat enim vt Deus exequatur aliud nisi quod intenderit exequi, ergo nullum est obiectum volitum per ordinem exequutionis, quod non sit volitum per ordinem intentionis, quo eodem argumento probatur illas voluntates non differre motiis formalibus, quia propter illud Deus omnia exequitur, propter quod intendit illa exequi, alioqui aliter res faceret, quæ intenderet facere, quod esset, Deum facere aliud, præter, aut contra suam intentionem, quo nihil dici potest absurdius. Imò motiua propter quod voluntas exequitur aliud, est illud ipsum quod causat intentionem finis, seu illud ipsum præ opter quod mouet, vt

velim finem assequi, ergo implicat vt voluntas exequens habeat aliquod motiuum, per quod voluntas non mouetur ad intendendum.

Tertiò, si ponuntur duo illi ordines in Deo, illi vel necessariò sunt distincti, vel non sunt distincti; primum dici non potest, quia per illud decretum quo Deus vult finem & eligit media efficaciter, omnipotenta sufficienter applicatur ad opus. Neque secundum, quia ordo intentionis, & ordo exequutionis habent diuersa munia & diuersos conceptus, vñus esse potest sine altero, & habent prædicata contradietoria, nam executio vt sic applicat potentiam exterioram ad opus quod non facit intentio, vt sic, aliud est velle finem, aliud potentiam applicare ad opus, ergo illi ordines habent diuersa munia & diuersos conceptus. Ordo intentionis aeternus est in Deo, applicatio autem omnipotentia & voluntas applicans sunt solū in tempore.

Dico tertio, in voluntate Dei prædestinante aliquos ad gloriam, admitti necessariò debet ordo intentionis, & ordo executionis, qui ordines licet in voluntate Dei sepe distinguui possint obiectis saltem materialibus, in prædestinatione tamen ad gloriam nullo modo distinguuntur nisi ad summum connotatis.

Prima pars asserit utrumque illum ordinem esse in Deo, quod probatur, quia Deus est agens intellectuale perfectissime operans propter finem, ergo necesse est vt efficaciter intendat finem, & eligat media; deinde verò necesse est, vt per actum voluntatis applicetur omnipotentia ad operationem & executionem mediorum quibus finis obtineri potest, sed hoc est dari ordinem intentionis, & ordinem exequutionis, ergo ille duplex ordo datur in voluntate Dei prædestinante, non autem solus ordo intentionis, vt existimat Vasques, ego autem cum Suarez, Arrubale, ac aliis, ostendo etiam in ipsa voluntate dari ordinem executionis, quia vt agens intellectuale actu operetur, per potentiam exequentem debet habere actum quo applicetur potentia exequens ad operationem, ille actus est aliquo modo diuersus ab intentione finis, qui potest intendi antequam assumantur media, ergo etiam in voluntate datur ordo exequutionis.

Existentia
horum or-
dinum.

Secunda pars explicat distinctionem vtriusque huius ordinis propriam, in qua tota est difficultas huius materiae; non enim possunt illi ordines differre nisi vel obiectis materialibus, ita vt vñus ordo prosequatur aliud, quod non prosequatur alter, vel obiectis formalibus, vel connotatis, primò igitur Salazar putat differre ordines istos in eo quod per ordinem intentionis Deus non aliud velit, quæ existentiam finis, non attendendo eius productiōnem, per ordinem autem exequutionis velit actionem ipsam productiā finis, sed hoc est difficile, quia ipsam actionem productiā finis, potest esse finis partialis; deinde actionem productiā finis est vnum ex illis medijs, quæ includit efficax intentio finis, vt statim dicam. Neque multum alij differunt à Salazare qui putant, Deum per ordinem intentionis velle finem, & illa omnia media quæ sunt immediata, & sine quibus obtineri non potest finis: per ordinem exequutionis velle illa, sine quibus obtineri potest finis. Et hoc etiam dici nequit, nam ad ordinem exequutionis pertinent etiam media immediata, & necessaria, alioqui Deus non exequitur totum quod intendit, nam intendit media necessaria, quæ tamen non exequitur, si non pertinent ad ordinem exequutionis: & hoc præcipue verum est de medijs moralibus, quæ non causant nisi mouendo voluntatem ad efficacem intentionem.

Forum di-
stinctio.

nem finis, ergo intentio finis necessariò includit voluntatem efficacem mediorum illorum moralium, sine quibus tamen possit obtinere finis, ergo ordo intentionis includit etiam media remotiora, & ad finem non necessaria. Eodem recidere videtur altera illa explicatio quæ placet cuidam recentiori, quod per ordinem intentionis Deus velit directè finem, indirectè autem productionem eius & reliqua media, per ordinem executionis Deus velit, directè productionem finis, & reliqua media, finem autem ipsum indirectè, quod licet bonum sensum habere possit adhuc tamen est difficile, quia voluntas directa mediorum est etiam volitio directa finis, propter quæ volo media, inquit si media sint moralia, intentio finis etiam directè illa includit, cum non velim finem nisi per talia media. Secundo igitur Suares putat duos istos ordinis differē motiūs & obiectis formalibus, quod v. g. voluntas intendens gloriam electis non habeat aliud motiūm quæ Dei bonitatem & misericordiam, ex qua sola velit illam gloriam, voluntatem autem exequentem, in eandem gloriam ferri ut dandum propter merita, quod infra fuisse reiicitur, quia si ordo ille intentionis, est decretum efficax & absolutum, gloria electi necessariò ex vi illius futura est, ergo implicat ut illa detur postea ex meritis, quia existeret etiam si nulla essent merita electi. Vnde adit Suares aliud discrimen, quod nimirum ordo intentionis feratur in obiectum ut amabile secundum se, ordo executionis in obiectum ut amabile per omnipotentiam. Sed hoc etiam non satisfacit, quia intentio efficax, fertur in obiectum etiam ut factibile per omnipotentiam. His igitur omnibus reiectis

Differunt
semper
connotatis

Statuendum videtur primo, quod ordo intentionis, & ordo executionis semper differunt saltem connotatiuè, eo quod ordo intentionis sit tota series actuū voluntatis, quibus fertur in finem & media, prout praedicti actualem applicationem omnipotentia, ordo autem executionis sit eadem tota series actuū, prout connotant actualem vel certè futuram applicationem omnipotentia ad opus. Ratio est, quia voluntas intendens finem, & media, non necessariò differt à voluntate exequente, si per solam voluntatem efficacem quæ decernit finem & media, possit potentia exequens applicari ad operandum, potest autem etiam in nobis; si enim perseveret intentio efficax, quo tempore volo exequi, certè illa sufficit ad explanationem potentiae agentis, ideo etiam in nobis usus actius non necessariò differt realiter ab intentione, & electione.

Aliquando
etiam ob-
iectis ma-
terialibus.

Statuendum est secundò, quod ordo intentionis & ordo electionis possunt aliquando habere diuersa obiecta materialia saltem explicita, quamvis ordo intentionis semper implicitè ac confusè includat omnia quæ reperiuntur necessariò in ordine executionis. Ratio est quia potest aliquando Deus efficaciter & absolutè velle aliquem finem, ut obtinendum per aliqua media quæcumque tandem illa sint, adèò ut velit talem finem etiam si non esset obtinendus per talia media, v. g. vult Christum existere per aliquam actionem & ex aliqua Matre, ita ut quamvis non esset futura, talis actio neque talis mater, vellet tamen existere Christum. Tunc enim ut videtis ordo intentionis includit finem determinatè, media vero non includit nisi confusè solùm ac indeterminatè: ordo autem executionis includit determinatè talem actionem, & talem Matrem, igitur ordo intentionis aliquando non veratur determinatè circa id totum, circa quod determinatè veratur ordo executionis, & hoc accidit quoties Deus vult finem absolute, sine respectu ad certa quædam media; tunc enim per rationem duo signa licet distinguere,

vnum in quo Deus velit finem per aliqua media, alterum in quo ex tali voluntate progrediatur ad talia & talia media sumenda potius quam alia, tunc prior illa voluntas appellatur ordo intentionis, posterior ordo executionis, quia exequitur decretum de fine obtinendo & differunt illi ordinis inter se obiectis materialibus explicitè consideratis.

Statuendum tertio est, aliquando ordinem intentionis versari etiam explicitè circa omnia obiecta materialia, circa quæ versatur ordo executionis, quia explicitè includit voluntatem finis, & omnium mediorum, circa quæ veratur ordo executionis, quoties Deus ita vult absolute finem ut obtinendum per talia media, ut nollet illum nisi esset obtinendus per talia media, & talia media non vult nisi ob talem finem, tunc enim in ordine executionis nullum est obiectum volitum, quod non sit volitum in ordine intentionis, v. g. sapè infra dicti sumus, quod Deus non preparat gratias nisi propter gloriam, & gloriam non vult dare nisi obtinendam per tales gratias, & hoc esse maximè necessarium, quando media quæ ad finem assumuntur sunt moralia & cause meritoriae finis, mouentes voluntatem non tantum ad dandum finem, sed etiam ad eius intentionem. De motiō formalī vniusque ordinis quomodo illud non possit esse diuersum difficultas est propria sectionis quinta. Vnde

Non ta-
men sem-
per.

Series
vniusque
ordinis.

Solutio
dubitatio-
num.

Statuendum est quartò, quod ordo intentionis est illa series actuū voluntatis quibus Deus vult finem determinatè, media vero aliquando determinatè, aliquando confusè tantum: in prædestinatione autem etiam determinatè vult media per ordinem intentionis ut probabitur. Ordo executionis est series illa actuū voluntatis quibus vult finem, & media applicando potentiam exequentem ad operationem mediorum & assequitionem finis.

Ad primam Resp. intentionem esse decretum efficaciter imperandi omnia quæ necessaria sunt ad finem, atque adèò concedo intentionem aliquando esse decretum imperans, decretum applicans omnipotentiam, quando scilicet non veratur circa media nisi confusè, aliquando autem non esse decretum decreti, sed esse ipsum decretum applicans, quoties intentionis versatur circa media distinatè; tunc enim decretum intendens finem, & media, ipsam etiam applicat omnipotentiam.

Ad secundam, de distinctione obiectorum satis ex dictis liquet.

Ad tertiam de distinctione istorum ordinum patet etiam illos distingui saltem connotatiuè, quamvis etiam aliquando distinguantur obiectis materialibus, licet in prædestinatione illi non distinguantur nisi connotatis ut probabitur.

§. IV.

*Vtrum intentio efficax dandi gloriam electis, sit
necessariò actus distinctus à voluntate præ-
parante media.*

Hæc etiam difficultas, maximi ad negotium prædestinationis est momenti, & in disputatione de voluntate Dei huc remissa est. Intendit enim Deus sine dubio efficaciter finem quem assequitur, & ex pluribus medijs, præmissa consultatione media eligit, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria, quorum alia immediatè attingunt finem, alia sunt ab illo remotiora; sunt igitur in Deo simplex amor, intentio efficax, consultatio, electio, consensus, &c.

Status
questionis

Dificultas autem est, utrum voluntas illa quæ Deus efficaciter vult finem, v. g. gloriam & voluntas quæ ex fine

fine sic amato eligit media necessariò sint duo actus saltem distincti per rationem, an verò ynicus simplex actus indiuisibiliter attingat, aut saltem attingere possit & finem & media.

Prima du-
bitatio.

Ratio dubit. primò est, quia causa & effectus rea-
liter distinguntur, sed intentio finis causat electio-
nem mediorum; nam media vt media propter finem
tantum volita sunt, finis autem propter se volitus
est, ergo intentio dandi gloriam necessariò distinguitur
ab electione mediorum. Neque dicas electionem
mediorum non causari ab intentione finis sed à boni-
tate finis. Contra enim insto, bonitas obiectiva finis
non causat electionem, nisi medià causalitate finis
qui est amor finis; nam finis est id propter cuius
amorem volumus media, ergo amor finis causat
amorem mediorum, finis enim non mouet nisi vt
amatus.

Secunda, sicut se habent præmissæ & conclusio
respectu intellectus, sic intentio, & electio res-
petu voluntatis creatæ, sed præmissæ & conclusio sunt
necessariò actus distincti, ergo intentio & electio rea-
liter distinguntur in voluntate creatæ, ergo in voluntate
diuina distinguntur saltem ratione. Probatur
major, quia sicut præmissæ causant conclusionem, sic
intentio causat electionem.

Tertiò, quotiescumque obiciuntur intellectui res
diuersæ ac dependentes in aliquo genere, toties actus
voluntatis distinguntur in Deo, sed quoties Deus
vult finem, & media obiciuntur res diuersæ quarum
una causat alteram, ergo distinguntur. Confirmat.
quia intentio est aliquando actus auersarius, & elec-
tio actus prosequitius, & contra, sed idem actus
non potest esse auersarius, & prosequitius, ergo
intentio & electio sunt duo actus.

Dico quartò, intentio efficax finis tūm in Deo,
tūm in creatis & electio saltem confusa alicuius me-
diij sunt necessariò vnius, & indiuisibilis actus: intentio
autem & electio explicita determinati alicuius
medij, aliquando sunt in Deo duo actus distincti
quorum vnu est alio prior, aliquando est ynicus om-
nino simplex, & indiuisibilis actus etiam per ratio-
nem, cuiusmodi est intentio dandi gloriam electis,
& præparatio mediorum efficacium.

Prima pars, de intentione finis & electione sal-
tem confusa mediorum, quas negat distingui, asseritur
à Molina, Valentia, Granado, Azor, Salas, Herice,
disp. 23, cap. 2. Artubale disp. 59, cap. 5. Contra Sua-
rem lib. 1. de prædest. cap. 8. Vasquem, Ruiz, & alios.
Probatur quia voluntas efficax finis quatenus efficax
differe in aliquo debet à voluntate finis inefficaci,
sed non differt nisi per hoc quod sit voluntas finis
per medium aliquod, ergo intentio efficax finis, sem-
per est voluntas finis per aliquod medium. Sed hoc est
voluntatem finis esse semper voluntatem saltem virtu-
talem, & confusam mediorum, ergo intentio semper
includit electionem mediorum saltem confusam.

Neque dicas decretum efficax in eo differe à vo-
luntate inefficaci, quod inuehat electionem, non au-
tem quod identificetur cum illa. Sed contra vt effi-
cax decretum inuehat essentialiter electionem, debet
habere in se aliquid quo differat à voluntate ineffi-
caci, si enim nihil habet non est ratio cur essentialiter
illam inuehat, sed nihil planè habet si non includit
voluntatem aliquam mediorum, ergo si eam inuehit,
necessariò illam includit. Confirm. quia electio medi-
j efficacis vt sic, semper includit saltem confusæ volun-
tatem efficacem finis tanquam rationem formalem
amandi, ergo etiam intentio efficax includit
electionem.

Secunda pars, de intentione finis, & explicita elec-
tione quod aliquando distinguntur probata ferè
manet ex dictis de ordine intentionis, & ordine ex-
ec-

quutionis. Probatur autem, quia tunc inter diuinos
actus datur distinctio, & prioritas, quando illi respon-
dent actibus creatis quorum vnu causat alium. Sed
aliquando intentio finis, & electio mediorum expli-
cita & formalis respondent actibus creatis quorum
vnu causat alterum, nam aliquando Deus ita vult
media propter finem vt velit finem independenter à
talibus mediis; si enim finis per talia media non ob-
tineretur, veller tamen finem per alia media, tunc in-
tentio, & electio respondent actibus creatis distin-
ctis; cum enim ab intentione finis progredimur, ad
electionem mediorum, tunc intentio finis vt pater
causat electionem.

Tertia
pars.

Tertia pars, quod illi actus aliquando indistincti
sunt, probata etiam manet ex supra dictis contra Sua-
rem, Vasquem & plures alios, probatürque adhuc,
quia potest voluntas etiam creata vno & eodem actu
atttingere obiecta inter se subordinata, nam v. gr. vno
& eodem actu Deum amamus, & proximum, eadem
adoratione adoramus imaginem, & prototypum, sed
finis & media sunt obiecta subordinata ergo vno actu
possunt esse volita. Deinde aliquando voluntas (vt
sæpè dixi) ita finem aliquem amat vt non velit finem
illum nisi per talia media, & media nolit nisi propter
talem finem, sed tunc vno & indiuisibili actu vult finem & media quod probo. Tunc intentio finis in-
cludit electionem mediorum quando finis non potest
intelligi esse volitus sine mediis; sed quando Deus
non vult finem nisi per talia media finis non potest
intelligi esse volitus sine mediis, alioqui non intelligi-
tur eo modo esse volitus quo est volitus, ergo, &c.
Denique obiectum materiale & obiectum formale
possunt attungi eodem actu, sed bonitas finis est ratio
formalis amandi media, ergo eodem actu possunt att-
ungi finis & media. Confirm. à simili; nam scientia
Dei vno & eodem actu atttingit Deum & creature in
ipso Deo, ergo voluntas Dei vno & eodem actu att-
tingere potest finem & media.

Solutio
prime du-
bitationis.

Ad primam, Resp. disting. min. sed intentio causat
electionem, quando finis est volitus præcisè vt ha-
bens connexionem cum talibus mediis nego, quando
finis est absolute volitus independenter à talibus me-
diis concedo. Non enim est necesse vt amor finis cau-
set amorem mediorum, sed satis est quod bonitas
obiectiva finis illam causet, nam ille propterea dicitur
id cuius gratia.

Nego enim esse absolute necesse vt amor finis sit
eius causalitas in ordine ad amorem mediorum, sicut
non causat amorem sui mediæ vllâ causalitate, sed per
ipsum amorem qui est causalitas tūm in ordine ad fi-
nem, tūm in ordine ad media quorum simul & semel
amor est. Quod additur finem vt amatum cau-
re amorem mediorum, instantiam habet in mul-
tis aliis exemplis, nam revelatio vt cognita cau-
sat fidem articuli, & tamen eodem actu ereditur
reuelatio, & articulis, concedo itaque finem
non causare amorem mediorum nisi amatum, sed
nego causare vt amatum, sicut dicitur quod re-
uelatio causat cognita, non causat vt cognita, quia si
causaret vt cognita tunc cognitio influeret in cogni-
tionem, & eam causaret, causat ergo cognita sed
eodem actu, quia cognitio non influit, sed est condi-
tio simul requisita, vt causet idem dico de fine, qui
sæpè causat electionem amatus eodem amore quo
amantur media, non causat vt amatus reduplicatiæ,
quia non semper amor finis influit in amorem medio-
rum sicut etiam supra dictum est Deum visum esse
rationem videndi creature quæ tamen videntur eo-
dem actu quo Deus videtur.

Ad secundam, Resp. præmissæ & conclusionem
semper distingui, non autem intentionem & electio-
nem; disparitas enim primò est, quia conclusio &

Solutio
secunde.

præmissæ non simul repræsentantur intellectui, cum conclusio semper sit ignota, ideo intellectus ferri non potest in utrumque simul; finis autem & media repræsentantur simul diuina voluntati, & aliquando etiam creatæ, ideoque voluntas in utrumque ferri potest eodem actu; si enim eodem actu cognoscerentur conclusio & præmissæ, idem obiectum est simul notum, & ignotum, idem actus simul euidens, & obscurus: hoc autem non sequetur etiam si electio & intentio unus sint actus. Deinde præmissæ sunt semper independentes à conclusione: intentio autem sæpè dependens est ab electione, quia Deus non vult finem nisi per talia media. Ideo cognitione præmissarum non includit cognitionem conclusionis, sicut in prædicto casu intentio includit electionem, quia Deus finem non vult nisi cum hac conditione.

Solutio
tertia.

Ad tertiam, Resp. disting. maiorem, eodem modo, quotiescumque res diuersæ dependentes in aliquo genere voluntati obiciuntur, actus voluntatis in Deo distinguuntur, si res illæ sint volitæ cum tali connexione, ut neutra sit volita sine altera, nego, si res illæ sint volitæ sine mutua connexione concedo. Ad confirmat. Resp. posse unum & eundem actum respectu diuersorum obiectorum esse amorem & odium.

SECTIO III.

De altero actu prædestinationis, qui est præparatio mediorum gratiæ.

Post priorem illum actum quo Deus electo decernit dare gloriam in tempore, præcipuum sine dubio in prædestinatione locum tenet decretum præparans media illa gratiæ, quibus illam infallibiliter assequetur; inquit totam prædestinationem in ea præparatione sitam esse multi cum Vasque putant, eo quod ab Augustino definita sit prædestination, præparatio mediorum quibus liberantur quicunque liberantur.

Quod decretum mirabile ut explicari accurate posse, video supponenda hoc loco esse omnia quæ 1. 2. disputeri solent de natura, necessitate, sufficientia, efficacia gratiæ, sine quibus manca omnino est ista de prædestinatione tractatio. Sed et tamen supponenda hoc loco ex tractatu quarto, sed omitti tamen non possunt duo, primum, utrum Deus omnibus hominibus conferat media salutis sufficientia. Secundum, quomodo specialiter electis media præparet efficacia.

§. I.

Vtrum Deus omnibus hominibus media conferat ad salutem sufficientia.

Auxilium
sufficiens.

Vocatur auxilium sufficiens illud cum quo potest aliquis, si velit, ad Deum conuertere quamvis tam non conuertatur, quia non vult; aliud autem est proximè sufficiens, quod absque ullo alio medio in conuersationem influere potest, aliud remotè sufficiens quod influere potest in bonum aliquid opus quod si fieret gratia daretur ad conuersationem. Vnde vides totam hanc controversiam quam proposui solutam iam esse cum ostendi neminem esse quem Deus perducere non velit ad gloriam, atque adeo cui non conferat media ad salutem necessaria, sed præter ea quæ dicta ibi sunt.

Ratio adhuc dubitandi propria huius loci primum est, quia Deus non dat omnibus auxilium sufficiens ad habendam fidem, quam tamen esse voluit necessariam ad salutem; sic enim dicitur auctorum 14. & 17. quod Deus in præteritis generationibus, dimisit omnes gentes ingredi vias suas, & despexit tempora illa. Quod etiam conuincitur, ex eo quod innumeris nunc barbari degentes in sylvis, aut in remotissi-

Ad haben-
dā fidem.

mis regionibus nihil audierunt de Christo, neque audire potuerunt. Quod autem dicitur eos habere auxilia remotè sufficientia, primò gratis fingitur; deinde opus illud per quod illi se præpararent ad fidem, vel est naturale, vel supernaturale, nō primum quia hoc dixerunt Massilienses cum voluerunt opera naturalia esse posse dispositiones ad fidem, non secundum quia cum huiusmodi barbari fide careant nullum habent principium operandi supernaturaliter.

Secundò, non dat auxilium ad vitanda peccata. Ad vitandum pecatum, Quod videtur expressè dicere Aug. in Epist. ad Rom. c. 6. vbi de Pharaone loquens: *Non hoc (inquit) illi impunitur quod tunc non obtemperauerit quandoquidem obdurato corde obtemperare non potuit, sed quia dignum se præbuit cui cor obduraretur: & sæpiissimè asserit neminem à Deo deseriri, nisi prius deseratur, ergo deserit si deferitur. Et hoc etiam faciunt quæcumque disputationes Apostolus ad Roman. de tempore legis Mosaicæ cum dicit: *Legem subintrasse ut abundaret delictum, lex enim iram operatur.* Quod etiam frequenter tradunt August. & eius Discipuli. Denique non datur omnibus momentis homini gratia, ergo non potest semper ab eo vitari peccatum.*

Tertiò, negat Deus etiam auxilia multis ad conuersionem, & pénitentiam, ut asserunt innumera Scripturæ loca, v.g. dicitur peccatum ad mortem, peccatum in Spiritum S. Voluntariè peccantibus, non relinquit hostiam pro peccato. *Impossibile esse ut qui semel illuminati sunt, iterum renouentur ad pénitentiam.* Excæsatio & induratio plurimorum quibus in pénitentiam præcedentium delictorum negatur deinceps omne proflus auxilium, *Excæsa cor, &c. ne forte conuertantur & sanem eos.* Quod etiam clarius ab August. dici non potuit, v. gr. lib. de Correp. & Gratia, c. 11. *Quibus deest tale auxilium pœna peccati est.* Et Epist. ad Vitalem, *Scimus gratiam Dei non omnibus dari.* Huc pertinet mensura peccatorum, ultra quam certum est nullam amplius dari gratiam, nisi velis gratias à Deo infinitas parari, si enim finitæ illæ sunt, certum est illas exauriri.

Quartò denique, huc facit indicata superius difficultas de parvulis quibus plusquam certum est negari media salutis necessaria sine villa eorum culpa.

Dicendum tamen primum est, omnibus adultis quandiu viatores sunt, & capaces bonæ operationis, dari à Deo auxilia ad salutem sufficientia, non omnibus quidem momentis, sed frequentissimè, & quoties virget obligatio aliqua præcepti. Ita Catholici omnes vñanimitate contra Vclanam Lutheri, & Calvini dementiam, quam sequuti sunt, & nouis cumularunt erroribus recetiores dogmatistæ, dicentes nullum vñquam dari auxilium sufficiens iis qui bene non operantur. Damnati nuper a Cathedra Petri.

Ratio enim generalis est, quia omnibus adultis datur à Deo auxilium, vel proximè vel remotè sufficiens ad obtainendam fidem & vitandum peccatum, & ad resurgendum à peccato, sed hoc sufficit ad obtainendam salutem, ergo cuilibet adulto datur auxilium sufficiens ad salutem. Maiores fuisse probant ex scripturis, Patribus, Concilis, & rationibus evidentissimis. Ruiz à disp. 39. ad 49. Vasq. disp. 93. Suares lib. 4. cap. 3. Herico disp. 34. cap. 4. & sequentibus Petavius lib. 10. sub finem.

Primò enim, ita conuincitur ex Scripturis, v. gr. Scripturæ. Ioan. 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Opus est (inquit August. tractat. 2. in Ioann.) ut non recedas ab eo qui nusquam recedit, opus est ut non desereras, & non desereris, noli cadere & non tibi occidet, si tu feceris casum ille tibi facit occasum, si tu sis præsens est tibi.* Et in Ps. 102. *Huc applicat dictum Christi Matt. 6. Oriiri facit sollem suum super iustos, & super peccatores, vocat utique ad correctionem, vocat ad penitentiam, vocat impetrando tempus vivendi.* Matth. 1. *Venite ad me omnes.*

emnes, vbi vides neminem excipi. *Quoscumque inuenieritis vocate ad nuprias.* Ideo Sapientia Proverb. 1. Clamitat in plateis, *Conuertimini ad correptionem meam, en proferam vobis spiritum meum.* Vide August. lib. 83. quæst. Nec (inquit) illi qui noluerint venire alteri debent imputare, sed sibi tantum quoniam ut venirent vocati sunt. Et serm. 41. de Sanctis. *In potestate nostra posuit qualiter in die Iudicij Iudicemur nihil à te extra te querit, in te enim posuit quod requirit.* In eodem sensu dicitur intra nos esse regnum Dei, id est, inquit Cyrilus, in nostris affectibus, & potestate id capere. Præterea expectat Dominus, ut misereatur nostri, stat ad ostium & pulsat, patienter agit nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reveri. *Iudicari postulat inter se & vineam suam.* Quid potui facere, & non feci. Quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina congregat pullos suos sub alas, & nolueristi, vos semper Spiritui Sancto resististi. Quas voces amoris plusquam materni plenas quicquid non intelligit testes esse diuinæ in homines omnes munificientia, certè ille demens, ille surdus est.

Secundò Concilia, Patres & omnes Scholastici hoc tanquam certum ex fide tenent, v.g. sic definit Concilium Arausic. 2. Can. 25. Valent. 3. sub Lothario c. 2. Senon. Canone 15. & denique Trid. less. 6.c. 11. & 13. Patres, vt dixi, referunt innumeros citati Doctores, sed vnius sanè August. authoritas aduersarios planè configit ut ostendit fusè Suar. lib. 4. de Gratia c. 18. Nam dicit, v.g. S. Doct. *Datam omnibus esse potestatem à Deo ut filij Dei siant, lib. 1. Retract. cap. 10.* Verum est omnes homines hoc posse si velint, sed preparatur voluntas à Domino, & tantum augetur munere charitatis ut possint. Secundò, dicit non stare per Deum quo minus homo precepta seruet, q. 2. ad Simplic. *Noluit ergo Esau, & non currit, sed si voluisset, cucurisset, & cum Dei adiutorio, peruenisset, & l. 83. quæst. q. 68.* Itaque nec illi debent sibi tribuere quod venerunt quia vocati venerunt, nec illi qui noluerunt venire, debent alteri tribuere sed tantum sibi, quoniam ut venirent vocati, erat in eorum libera voluntate.

Rationes. Tertiò, rationes Theologicae probant evidenter eandem sufficientiam diuini auxilij omnibus dari, *An mentitur Joannes Baptista,* (inquit Hieronymus Epist. ad Oceanum). *Et dixi Christum & voce demonstrans Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi si sunt adhuc in seculo quorum Christus peccata non tulerit.* & August. lib. 6. contra Iulian. c. 4. *Impingo, inculco, impedio recusanti, accipe, salubre est, nolo moriaris, vnu pro omnibus mortuus est, ergo mortui omnes sunt.* Deinde obligatio præcepti euidentis est etiam argumentum; si enim seruari non potest præceptum, certè præceptum non est ut est per se notum, *Deus impossibilia non iubet* (inquit Augustin.) *sed subendo adiuvat ut possit, & docet petere quod non possit.* Imò cum fides & penitentia sint necessaria ad salutem, si auxilia Deus ad eas negaret, primus esset author, & prima causa damnationis. Alia omitto innumera.

Solutio prima dubitacionis. Ad primam, Responsum est in tractat. de fide, neminem prouersus esse cui Deus saltem remota non conferat ad fidem capessendam auxilia, nisi velis ut nuper dixi, eum esse primam causam damnationis tot barbarorum. Significatur ergo tantum in illo aëtorum loco quod præteritis generationibus Deus non dederit auxilia proximè sufficientia, quibus post Christum copiosissimè illa tribuit, sed non negavit tamen unquam auxilia remotiora, inspirationes nimurum ad legem naturalem seruandam ut manifestè conuincitur ex Apost. Rom. 1. vii dicitur: *Effe inexcusabiles gentiles qui Deum non ut Deum glorificauerunt, &c.* Secundo dicitur, *quod opus legis scriptum est in cordibus eorum.* Per opera vero illa naturalia nullo modo se ipsos barbari vel remotè, vel proximè disponerent ad fidem, sed tantum ponebant conditionem sine qua Deus statuit non dare ipsis auxilia proxima, & tollerent obi-

cem illum qui claudit eorum oculos ne radium aspiciant diuini luminis semper patentem, & omnibus patratum ad percipiendum ut loquitur S. Dionys. lib. de Hierarchia Ecclesiast. cap. 9.

Ad secundā, Resp. nihil dici posse, vel absurdius, vel Solutio Deo iniuriosus, quam quod auxilia neget ad non pecuniam, quia in eo nemo peccat quod vitare non potest ut sèpè repetit Augustinus; & eximiè S. Leo serm. 16. de Passione: *Iuste nobis instat præcepto, qui præcurrit auxilio, & benignè incitat ad obedientiam, qui ducit ad gloriam.* Locus ille Augustini vbi negat obtemperare potuisse Pharaon em atque adeo imputari non posse illi quod non obtemperauerit explicatus est infra tractat. 4. de impotenti solùm consequente, non autem de absoluta, & antecedente, quasi dicat primarium Pharaonis peccatum à quo alia omnia præmanent fuisse cordis duritiem voluntariam, ex qua sequuntur postea fuerit ut obediens esse non potuerit: dicit ergo peccatum inobedientiae non illi posse imputari ut sciupatum ab obduratione, sed non dicit illud ut coniunctum cum illa non debere imputari. Deserit quidem Deus sèpè peccatores auxilia negando congrua non subtrahendo sufficientia. De Lege Moysi quæ dicunt aduersarij Hæretica planè sunt, cum aient nullam in ea datam fuisse gratiam sufficientem in modo & efficacem quasi verò non fuerint plures in ea Iusti, & peccatores. Apostolus autem de insufficiencia legis quæ dixit, vera sunt, quia vel comparat tempus illud cum lege gratia, in qua dantur auxilia uberiora, & robustiora: vel loquitur de lege leonisimè à gratia, per quam iuuatur voluntas ut obserueret legem.

Denique fateor quod non omnibus momentis Deus confert auxilium illud sufficientia, quia quoties peccator dormit, vel ad alia distractus est cogitationes illas non habet, quibus inuitetur ad conuersiōnem. Sed certum tamen est quod peccatori ob præcedens peccatum, sèpè spatiū tollitur quo possit conuerti; occidit enim ei sèpè sol in meridie, & cum se tutum purat, tunc illi repentina ingruit tempestas. Vel etiam ita distrahitur ut de peccato nō cogitet. Secundo, tamè quoties de salute sua cogitat parata ei est gratia quā redeat ad cor, & peniteat. Hoc significat omnino Deus cum dicit se stare ad ostium, & pulsare.

Ad tertiam, fusè responsum est in tractat. de Pœnitentia, neminem esse cui quandiu viuit: & sanè mentis est negetur auxilium ad pœnitentiam sufficientia, & hoc probari ex innumeris Scripturis, vbi exponuntur diuinae bonitatis, & patientie, ac longanimitatis diuinae, adducuntur peccatores ad conuersiōnem, peccatum enim ad mortem pro quo Ioannes Apostolus orari vetat, peccatum in Spiritum Sanctum quod non remittitur in hac, neque in futura vita, voluntarium peccatum pro quo nulla satisficeret, potest hostia, non sunt aliud quā finalis impenitentia, propter obstinatam voluntatem peccandi. Impossibilitas renouationis ad pœnitentiam iis qui semel sunt illuminati, est vel initerabilitas Baptismi semel suscepit, vel summa difficultas pœnitendi ob crebram reincidentiam: ex cæcacio, & in duratio, non est negatio omnis auxilij, sed solùm viætricis gratia, alioqui obiurgatus non fuisset Pharaon, ex eo quod non conuerteretur, *Usquequo non vis subiici miki, adiutorium ergo quod Augustinus in pœnam peccati negat omnibus dari, est auxilium quo actu conuertatur voluntas, quamvis habeat semper illud cum quo possit conuerti.* Deniq, nulla est tanta mensura peccatorum, ut ex lege viuens alii statuerit Deus priuare viatorem auxiliis sufficientibus: *Nemini enim* (inquit S. Prosper) *Deus correptionis admit viam, nec quemquam boni possibiliter spoliat.*

Ad quartam remissa solutio est ad quæst. sequentē.

§. II.

An & quomodo Deus media electis preparat specialia.

Præter generalem hanc voluntatem, quæ ad homines omnes pertinet, difficilior videtur altera illa præparatio mediorum, quæ non sunt propria nisi electis.

Ratio enim dubitandi primò est, quia ut Deus præparat gratias congruas electis potius quam reprobis, debet videre necessariò aliquid in auxilio huicmodi, ratione cuius illud attingat finem, magis quam auxilium sufficiens, sed nihil videre potest; vel enim videt solum cooperationem voluntatis adiunctam speciali gratiæ, quæ non est iuncta gratiæ alteri, & sic homo benè operans se ipsum discernit ab eo qui non benè operatur, quod probo: tunc homo se ipsum discernit ab alio, si totum discrimen benè operantis ab eo qui non benè operatur, sit consensus ipse voluntatis, sed si nihil sit in gratia tali, quod non sit in gratia sufficiente præter consensum voluntatis, totum discrimen benè operantis à non benè operante est consensus voluntatis; reliqua enim paria sunt, ergo benè operans se ipsum discernit.

Neque dicas quod homo benè operans se ipsum discernit sed cum gratia.

Contra enim, quia videtur repugnare omnino Apostolo quod homo partialiter se ipsum discernat, sed si discernit se ipsum cum gratia partialiter discernit se ipsum & aquæ discretionem illam tribuere sibi debet ac gratiæ, atque ita sicut propter discretionem electi factam à Deo, dicit Apostolus, *Non est volentis neque currentis, sed miserentis Dei*, sic propter discretionem factam ab homine, dicere licebit est voluntis, est currentis, non autem miserentis Dei. Sicut enim gratia discernit cum voluntate, sic voluntas discernet cum gratia, ergo id quod videt Deus non est solus consensus voluntatis. Minor probari facile potest, quia consensus saltem partialiter est à voluntate, sed tota discretio est à consensu, ergo discretio non minus est à voluntate quam à gratia. Adde quod nomen gratia specialis videtur dicere aliquid præter effectum futurum; dicit enim energiam quandam, & vim maiorem ad causandum infallibiliter effectum.

Secundò, autem ponere illam vim maiorem in eo quod Deus præsicit effectum sequiturum, non minuit, sed auger difficultatem, quia illa scientia est speculativa, ergo est posterior efficientia gratiæ, neque potest illam constituere. Deus enim videt me consenserunt gratiæ illi quia sum consenserus, ergo Deus scit virtutem gratiæ, quia illa erit, non autem illa erit, quia Deus scit, ergo Dei scientia, non facit gratiam esse specialem. Probatur clare conseq. quia Deus scit, si ego dedero talem gratiam illa effectum habitura est, vel etiam, si ego dedero gratiam talem voluntas consentiet, ergo gratia viætrix est obiectum antecedens scientiam conditionatam, & ab ea est independens. Confirmatur quia quando Deus cognoscit efficaciam, vel absolute, vel conditionatè, tunc non cognoscit suam scientiam conditionatam, ergo gratia est viætrix independenter ab illa scientia.

Tertiò, ergo videt Deus in actu primo illius gratiæ viætricis antecedenter ad actu secundum, aliquid quod non videt in gratia sufficienti, & hoc durissimum est dicere, primo, quia gratia viætrix ut sic, infallibiliter dicit effectum, sed est viætrix antecedenter ad consensum, ergo antecedenter est infallibilis & necessaria non autem solum consequenter. Deinde manentibus omnibus alijs, & sublato primùm consensu tollitur tota efficacia, ergo efficacia constituitur per consensum. Adde quod conqueri poterit re-

probus & dicere, quod per ipsum non steterit, si enim accepisset gratias illas contemporatas aquæ ac electus, eodem modo conuersus fuisset.

Dico secundo, præter generale illud decretum danni omnibus auxilia sufficientia, debet admitti decretum in Deo conferendi electis media infallibiliter efficacia tūm generalia, tūm particularia, interna, & externa, præuenientia & comitantia, & subsequentia, quibus electus benè operetur & moriatur in gratia.

Prima pars explicat existentiam specialis decreti per quod electio Dei asequitur quod intendit.

Primo enim, ita omnino conuincit ex scripturis. *Quis enim te discernit*, inquit Apostolus 1. ad Corinth. 4. ergo ille discernit (inquit August. l. 2. contra duas epistolas Pelagianorum) qui unde discernimus impertit, p̄nam debitam remouendo, & gratiam indebitam largiendo, ille discernit qui cum tenebrae essent super faciem abyssi, dixit fiat lux, & facta est lux, & diuinitus hoc est discernit lumen a tenebris. Deinde ipse meus Christus Ioh. 6. *Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum. Vnde scire* (inquit Augustin. tract. 2. 6. in Ioh.) quomodo trahit pater, docendo electos, non necessitatem imponendo. Iubet etiam alibi ut electi compellantur intrare, vocat secundum propositum, *ad hanc vocationem qui pertinent* (inquit idem l. de prædest. sanctorum c. 16. omnes sunt docibiles Dei. Deinde aperata ratio est, quia Deus in tempore nihil facit quod ab æterno facere non decreuerit, dat autem electis in tempore media cum quibus vider illos asequunturos salutem; si enim ignoraret quem effectum habitura sint media quæ tribuit, imperfectissimo modo voluntas eius operaretur, ergo Deus habuit æternum illud decretum. Quos enim prædestinavit, hos & vocauit.

Secunda pars explicat quales & quam varias Deus electis suis gratias decreto illo suo æterno præparaverit. Huiusmodi sunt primò media generalia, Christus nimirus & sacramenta, quæ tametsi pro viuenteris hominibus Deus tribuerit, electos tamen præcipue, instituens illa, sine dubio spectauit, & ad illos ordinavit, ut sint specialis thesaurus Christi, & fasciculus viuentium. Deinde parata etiam sunt auxilia specialia, quæ ira singulos sigillatim respiciunt ut eorum propria sint, per quæ applicantur media generalia, & sunt vel externa vel interna, quia immittit in eum sicut aduersa, prospere, mortbos, socios, conciones, pios libros, & alia quibus velut occasionibus Deus vtrit, ut mentem interiori illuminet, & accendat effectum, immixtis auxilijs sine quibus inutilia illa efficiunt extrinsecus solum sonantia, nisi Deus ipse contacteret, præueniendo, adiuuando, subsequendo. *Nolentem enim* (inquit August. in Enchy. c. 32.) præuenit ut velit, volentem subsequitur ne frustra velit. Et alibi triplicem gratiæ illius effectum commemorat, regere, custodire, adiuuare, in Psal. 44. *Protegit nos quia Deus est ne moriarum, regit nos quia rex est ne cedamus, regendo autem non frangit nos, nam quos non regit frangit*. Alij vocant excitationem, directionem, protectionem.

Tertia pars explicat gratiæ huius vim inuictam, quam eleganter complexus S. Prospcr carmine de ingratis c. 15. *At vero omnipotens hominem cum gratia salvat, ipsa suum consummat opus*, & August. l. 1. ad simplician. quæst. 2. *Si Deus miseretur iam volumus, ad easdem quippe misericordiam pertinet ut velimus*, de quo argumento disputari debet alibi pleniùs.

Ad primam Resp. recte probari eo argumento quod consensus voluntatis non est id quo gratia viætrix distinguuntur ab ea quæ sufficiens tantum est, ut etiam fuisse olim probauit, quamvis verum omnino sit quod gratia viætrix ut sic necessariò connotet consensum voluntatis, non tanquam aliquid constitutivum, sed tanquam

Existenda
decreti ipse
cialis.

Varietas
gratiarum,

Secunda dubitatio.
Tertia dubitatio.

tanquam aliquid consequens atque ita totum concedo argumentum.

Ad secundam etiam concedo, quod discrimen vtriusque gratiae peti nullo modo potest à scientia conditionata, vt recte probatur in arguento, alioqui Deus videns gratiam vtricem videret se videre: quamvis verum omnino sit, quod gratia ista rationem habet specialis beneficij ex hac scientia, que præterea necessariò præsupponitur à decreto illo de quo agimis, vt sèpè probatum est.

Ad tert. igitur, concedebam olim quod congruitas gratiæ dicit aliquid in actu primo, quod non dicit gratia non congrua, sed ita tamen vt dicat actu secundum connotatiæ vt aliquid consequens; si enim congruitas esset in actu secundo sine respectu ad actu secundum, imponeret necessitatem antecedentem cum tamen pro certo non sit infallibilis nisi consequenter, & ex suppositione, sublatu ergo consensu tanquam aliquo consequente tollitur congruitas gratiæ, non autem eo sublatu vt aliquo antecedente, unde sit vt consensus non constituat gratiam congruam sed ab illa tamen essentialiter connotetur reduplicatiæ, vt congrua est.

Neque dici potest quod reprobis qui non accepit gratias contemporatas conqueri possit de Deo qui non tenebatur illas dare, deditque totum quod satis erat vt conuerteretur si veller, quamvis electus gratias teneatur agere cui misericorditer gratiæ illæ collatæ sunt; quod notauit eximiè August. l. de dono perseuer. c. 8. *Qui liberatur (inquit) habet unde gratias agat, qui damnatur non habet quod reprobebat, sed hoc latius dispatnare vetat Cathedri Petri.*

SECTIO IV.

De tertio actu prædestinationis, qui est prædefinitione actu liberorum hominis electi.

Préparatione mediorum gratiæ, quam hæc tenus exponui, non attingit aequationem gloriæ, nisi mediantebus actibus illis, quibus meretur electus gloriam, & eam obtiner; eorum ergo actuū præparatio, seu decretum prædefiniens ut sint illi actus, pars est sine dubio prædestinationis, si tamen illud aliquod est. De qua celeberrima controversia, quæ ad præcipuam huius loci difficultatem, viam omnino muniet, vt dicam clarissimè quatuor disputari possunt. Primo, ad intelligentiam status questionis, quid & quotuplex in Deo esse possit prædefinitione. Secundo, vtrum actus bonos hominis electi prædefinire possit Deus aliquo modo antecedenter. Tertio, vtrum prædefinire possit illos etiam absolutè. Quartò, vtrum etiam actus malos possit prædefinire.

§. I.

Quid, & quotuplex esse posse in Deo prædefinitione.

Prædefinitio triplex

Certum est primo, prædefinitionem vniuersum significare decretum antecedens existentiam operis potest autem præcedere primo tempore, non autem causalitate, si Deus velit aliquid esse, quia videt illum futurum; tunc enim decretum præsupponit actuū vt futurum, & vt præscitum, & est prædefinitione consequens vt patet, quæ vocari potest voluntas approbationis. Secundo, decretum Dei præcedit actuū liberum vt absolutè præscitum, & vt absolutè futurum, sed sequitur illum vt futurum sub conditione, quando Deus decernit præbere concursum simultaneum creaturæ, quia videt, illam operaturam, si nolit ei deesse. Hoc decretum vocari solet prædefinitione comitans, quia est decretum concursus simultanei, sed reuera tamen est antecedens vt patet. Tertiò, decretum illud Dei præcedere potest actuū liberum vt præscitum.

Tom. I.

tum, & vt futurum, si priusquam viderit voluntatem operaturam, tunc absolutè tunc conditionatè, decernat efficaciter & absolutè vt voluntas eliciat actuū, & hæc est quæ propriè vocatur prædefinitione antecedens quia præcedit actuū non solum tempore sed etiam causalitate cum infallibiliter illum cauet.

Certum est secundo, prædefinitionem hanc antecedentem diuidi primò in eam quæ omnino interna est, & per modum pura intentionis, & eam quæ est externa, & per modum exequutionis. Prædefinitione purè interna est, quæ Deus efficaciter decernit, vt voluntas eliciat actuū, liberè determinando se ipsam,

Prædefinitio antecedens

& per illa media quæ per scientiam conditionatam vidit ita esse congrua, vt quamvis voluntas possit illis resistere, infallibiliter tamen habebunt effectum. Prædefinitione externa illa est, quæ decernit efficaciter vt voluntas eliciat actuū, physicè illam determinando per qualitatem cui voluntas non possit resistere. Cōueniunt hæc duæ prædefinitiones in eo quod utraque præcedat actuū absolutè futurum; differunt autem primò, quia prædefinitione purè interna decernit solum ea media, quibus voluntas potest resistere; sunt enim illa media, quæ non mouent voluntatem nisi contingenter, & quæ haberent effectum quamvis nulla esset prædefinitione: altera vero decernit medium cui voluntas non potest resistere, quia mouet voluntatem ad agendum necessariò. Secundo, prædefinitione purè interna non immutat modum agendi voluntatis, quia ea posita semper voluntas se ipsam determinat: altera vero immutat omnino modum agendi libertatis, quia ea posita voluntas determinatur ab extrinseco.

Certum est tertio, prædefinitionem hanc internam posse diuidi primò in eam quæ simpliciter absoluta est, & nullo modo est conditionata etiam virtualiter, & eam quæ licet realiter absoluta omnino sit, virtualiter tamen & æquivalenter est conditionata. Prima illa est, quæ Deus postquam prævidit se habere media, quæ nouit infallibiliter esse congrua, decernit solum actuū voluntatis in se ipso non includendo ullum ordinem ad huiusmodi media, & ad illam scientiam, sed absolutè volendo actuū esse, ita ut ex illa postmodum voluntate progrederetur ad paranda media. Secunda est quæ Deus explicitè vult ipsum actuū & talia media simul; vult enim actuū per talia media, & talia media ut fiat talis actuū, neque decernit actuū absolutè, nisi quatenus ex medijs illis futurus est: hoc enim decretum absolutum reuera est, & directè tendit in ipsum actuū liberum, nec est sola voluntas ei in causa, sed est tamen vt vides conditionatum æquivalenter, quia cum non velit actuū illum voluntatis nisi per medium, cui voluntas potest resistere, virtualiter dicit se non velle illum actuū voluntatis creare, nisi quia videt illum consensuram tali medio, cui si resistet, se non adhibetur alia media, quæ consensum extorquerent, quod est decretum esse virtualiter conditionatum, itaque prædefinitione antecedens nihil aliud est, quam decretum efficac voluntatis diuinæ, quo voluit actuū v.g. charitatis, à me fieri omnino liberè, antequam per scientiam absolutam viderit me illum esse facturum, & postquam per scientiam conditionatam viderit se habere media quibus infallibiliter consensurus essem. His positis celeberrima inter Theologos difficultas est, de prædefinitione hac antecedente, vtrum Deus postquam per scientiam conditionatam viderit se habere media ita congrua, ut per illa voluntas sit bene operatura possit absolutè ac efficaciter decernere, vt voluntas eliciat liberè talum actuū antequam per scientiam absolutam viderit talum actuū esse futurum: id est vtrum Deus efficaciter possit velle vt aliquis actuū fiat liberè, quod modo disputandum est.

Prædefinitione conditionata virtualiter

S

§. II.

S. II.

Vtrum Deus antecedenter prædefinire posset actum liberum creature.

Prima dubitatio.

Ratio dubitandi est primò, quia illud decretum Dei quod facit necessitatem antecedentem, non est compossible cum exercitio libero voluntatis creatæ, prædefinitio antecedens quā Deus efficaciter vult, ut aliquis actus fiat à voluntate, facit necessitatem antecedentem, ergo illa prædefinitio non est compossible cum exercitio libero creatæ voluntatis, maior sèpè probata est, probatur minor, illa necessitas est antecedens quæ non causatur per ipsam rei existentiam & futuritionem sed potius illam causat, prædefinitio antecedens causat necessitatem, quia cum illa est incompossibilis negatio effectus, & illa necessitas non causatur sed potius causat futuritionem effectus, ergo illa prædefinitio facit necessitatem antecedentem.

Neque videtur sufficere vulgaris solutio Suaris, & aliorum quod prædefinitio licet antecedat rem absolutum futuram, sequitur tamen illam ut futuram sub conditione, quia Deus non hoc prædefinit nisi postquam vidit sè habere media quibus voluntas non est restituta.

Contra enim arguo illa necessitas est simpliciter antecedens quæ non causatur per futuritionem effectus etiam conditionatam, prædefinitio illa faciens necessitatem non causatur per futuritionem conditionatam, quia illa ut sèpè dixi, non potest illo modo mouere Deum ut aliquid decernat, alioquin boni actus reproborum conditionatè præsciri mouerent Deum ad dandam illis gloriam, ergo illa necessitas est antecedens. Deinde nihil in statu absoluto reperiatur debet, inuictus necessitatem quod non repertatur in statu conditionato; si enim Deus videat conditionatè voluntatem benè operaturam, deinde statuat illam determinare, tolleret libertas, sed in statu absoluto reperiatur prædefinitio quæ non repertitur in statu conditionato, ut postea dicetur, ergo illa prædefinitio tollit libertatem.

Secunda dubitatio.

Secundò, illas prædefinitions videntur sèpè sancti Patres damnasse, Chrysost. hom. 2. in epistolam ad Hebræos. *Deus (inquit) sua voluntate non antecedit voluntates nostras, ne nostrum lèdatur arbitrium.* Damasc. l. 2. fidei c. 30. *Scire (inquit) oportet Deum omnia præscire, sed non omnia præfinire, præscit enim ea quæ in nostra potestate ac arbitrio sunt, at non ea prædefiniunt, neque enim vitium admitti vult, neque rursus virtutem infert, quod idem omnino dicit in dialogo contra Manich. Deus (inquit) illa quæ in nostra potestate sunt præsciens virtutem nimis, & vitium, ea demum præfiniunt quæ in nostra potestate minime consistunt.*

Conclusio.

Dicendum primò est, sublatâ quidem scientiâ conditionatâ eorum mediorum, per quæ voluntas liberè operatura est, nullo modo potest Deus prædefinire actus liberos voluntatis efficaciter, & antecedenter, sed illa tamen scientia supposita, prædefinire illos potest, & de facto prædefinit, antequam sciat illos esse futuros absolute.

Prima pars probatio.

Primum partem illi omnes asserunt, quibus placet voluntatem hominis esse sibi iuris probaturque argumento nuper proposito, quia si ante prævisionem effectus futuri Deus absolute prædefiniat talen actum esse, implicabit posito eo decreto ut ille actus non sit antecedenter ad omnem determinationem voluntatis, atque ita necessitatem imponet voluntati antecedentem; si enim decretum efficax est, & infallibile necessariò effectus ex illo sequitur, ergo infert necessitatem non consequentem, cum sit decretum antecedens, ergo antecedentem libertati contrariam.

Deinde si Deus non cognoscit conditionatè quid factura sit voluntas decretum eius non potest habere infallibilitatem ex hac scientia, ergo illam habebit necessariò ex efficacia medij quod effectum necessariò inuehat.

Secundam partem fūsè probant Suarez l. 1. de auxiliis c. 16. l. 2. c. 7. l. 3. c. 17. Ruiz tom. de prouident. Probatio secundæ disputationis. Arrubal disp. 77. innumeris alij pannis, quibus non nisi forte in speciem repugnant Vasques, Herice, &c.

Primum enim ex scripturis probari apertissimè potest. Ephes. 2. *Ipsius factura sumus creati in Christo facti in operibus bonis quæ preparauit Deus ut in his ambulemus.* Illud creati in operibus bonis (inquit August. l. de prædest. sanct. c. 10.) *gratia est, quod autem sequitur preparauit Deus ut in illis ambulemus prædestinatio est.* Luc. 13. *Compelle intrare, non compellit autem intrare nisi decernat ingressum, Erratis (inquit August. l. 2. contra secundam epistol. Gaudentij.) Nescientes scripturas neque virtutem Dei, qui eos volentes facit dum cogit inuitos, quia etiæ violenter adducuntur, & compelluntur intrare, inuiti tamen inueniunt, unde se letentur intrasse. Sapient. 1. 2. Subest tibi cum volueris posse disponis enim nos cum magna reverentia. Volentis Deo salutem facere (inquit idem l. de corrept. & grat. c. 14.) Nullum resistit arbitrium, sic enim velle, & nolle, in volentis & nolentis est potestate, ut voluntatem non impedit neque superet potestatem. Psalm. 113. *Omnia quæcumque voluit fecit. Omnipotens voluntas inuita est, omnia quæcumque vult facit,* (inquit S. Doctor in Enchyrid. c. 202. additum postea,) *ideo rogandus est ut velit, qui necesse est si voluerit: 2. ad Corinth. 2. Potens est Deus omnem gratiam abundare facere in vobis, ut abunderis in omne opus bonum.* Possibile enim Deo est (inquit idem August. l. de dono perseuer. auersas & aduersas ad fidem suam convertere hominum voluntates, &c. Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti: vbi electio Dei dicitur esse causa sanctitatis.* Non ergo (inquit idem l. de prædestinat. sanct. c. 18.) *elegit nos quia eramus sancti sed ut essemus: ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse prædestinans, ut tales per gratiam eius essemus.* Denique promittit sèpè Deus bona electorum opera faciam ut in preceptis meis ambuleatis. Attendite (inquit ibid. c. 11.) & videbitis promittere Deum facturum se ut faciant quæ iubet ut fiant, ex quibus.*

Secundò, licet argumentari, potest Deus sine damnatione libertatis ea prædefinire aliquo modo, quæ scit se posse facere sine damnatione libertatis, sed Deus potest facere sine damnatione & scit se posse facere, ut eliciantur opera bona ut habetur ex allatis scripturis & Augustino *Corenem regis in manu Dei. Quis?* (inquit August. in Enchyrid. c. 97.) *nam impie desipiat, ut dicat Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, vbi voluerit, quando voluerit in bonum posse convertere, ergo potest opera illa prædefinire.* Confirm. quia si Deus efficit omnino ut velimus & faciamus, potest etiam illud prædefinire, sed Deus efficit omnino ut velimus & faciamus, ut docet August. innumeris locis v.g. l. de prædest. sanct. c. 10. *Ei si faciant homines bona, quæ pertinent ad colendum Deum ipse tamen facit, ut faciant.*

Tertio, quicunque scit se habere media, quæ illas a libertate voluntatis, omnino habitura sunt effectum, potest illas a libertate prædefinire omnino efficaciter, talen actum, sed Deus scit se habere media efficacia, quæ sine damnatione libertatis infallibiliter habitura sunt effectum, ergo Deus potest illos actus prædefinire: *Si enim illos (inquit Aug. l. 1. ad simplic. q. 2.) quibus stultitia est verbum crucis docere voluisse, procul dubio venerabili etiam ipsi.* Et l. de prædest. sanct. c. 8. *Hæc (inquit) gratia quæ occulte cordibus tribuitur à nullo duro corde respini-*

tur, ergo potest efficaciter prædefinire illa opera.

Maior multis familiaribus exemplis probari potest, possum efficacem habere voluntatem emendi pannum, & ex ea in forum proficisci, vbi scio venalem prostatre pannum offerentibus pecunias, & tamen pendet venditio illa ex voluntate vendentium: habeo voluntatem efficacem eliciendi actum virtutis ad quem scio necessariam esse gratiam, ergo possum absolutè velle aliquid, pendens à libera voluntate alterius quando scio me habere media quibus illud comparem.

Dices quando aliquis pater dat filio media, quibus euadat doctus non potest efficacem habere voluntatem huius finis, quia ille ponendus est in exequitione per liberam voluntatem filii, ergo similiter non potest Deus efficaciter intendere finem quem videt, pendere à voluntate hominis.

Resp. magnam esse disparitatem, quia ille pater non cognoscit certò effectum quem habitura sunt illa media, id est certò præfinire non potest illum finem, si vero sciret illorum mediorum efficaciam, non est dubium, quin posset finem illum præfinire.

Quartò, non potest tolli libertas ex vi decreti quando decretum est de ipsa libertate & causa illius, sed hæc prædefinitione est decretum de ipsa libertate; est enim decretum ut actus exerceatur liberè, ergo non tollit libertatem. Probatur maior, quia tunc libertas non tollitur per decretum, quando Deus ex vi decreti non tenet alia vlla præparare media, quia cum quibus actus omnino liberè fieret, si non esset prædefinitionis, sed ex vi huius decreti Deus non tenet præparare alia media, quia cum quibus actus liberè fieret si non esset prædefinitionis, quia illud decretum sequitur scientiam conditionatam, & est de actu faciendo liberè, ergo, &c.

Solutio
pri
mæ du
bitationis.

Ad primam, Resp. prædefinitionem istam antecedere quidem consensum absolutè futurum, sed esse posteriorem consensu conditionatè præviso, & hoc omnino sufficere, ut non tollatur libertas per illam necessitatem, quæ tunc erit solum sequens, & ex suppositione, nam ex scientia conditionata, simul cum voluntate dandi conditionem, sequitur aliqua necessitas antecedens consensum absolutè futurum neque tamen libertati contraria est hæc necessitas, quod idem in prædefinitione locum habet.

Ad probationem autem Resp. certissimum quidem omnino esse quod actus conditionatè prævisus nullo modo potest Deum mouere, neque vlla habere rationem meriti, cui Deus præmium aliquod decernat, ut rectè probat argumentum, potest tamen esse conditionata fine qua Deus aliquid non decerneret, imo potest habere rationem causæ finalis, propter quam aliquid Deus decernat: v.g. quia Deus videt me consenfum tali gratia, non potest Deus talem dare gratiam ut præmium huius consensus, sed potest illam dare ut medium ad talem consensum tanquam finem talis gratia, quem consensum si non præuidet, non daret talem gratiam; tunc enim consensus causa est huius gratia non meritoria sed finalis, & vera conditionata fine qua Deus talem gratiam non daret. Prædefinitione itaque pendere non potest à consensu futuro conditionatè, tanquam à merito, sed pendere ab ea potest, ut à causa finali & conditione fine qua Deus non prædefiniret vlla modo actum liberum, cum enim videat se habere media quæ infallibiliter effectum habitura sunt & nisi hoc sciret, non prædefiniret actum, certè prædefinit eum dependenter à futuritione actus liberè sic prævisus conditionatè: ergo prædefinitione est posterior actu præviso, quæ sequuntur probant prædefinitionem hanc esse non posse absolutam, quod patet ex dicendis esse certissimum.

Tom. I.

Ad secundam etiam Respond. negari solùm à Solario Chrysostomo, & Damasceno prædefinitiones illas secundæ omnino absolutas, de quibus modò dicendum est.

§. II.

Vtrum Deus posse prædefinire omnino absolutè actum liberum creature.

Dixi posse prædefiniri antecedenter actum liberum, antequam cognoscatur absolutè futurus, sed præcipuum restat punctum difficultatis, utrum ille actus possit absolutè à Deo decerni ut hoc decreatum nullam etiam virtualem includat conditionem; dupliciter enim, ut monui, actus ille potest præfiniri, primò, per modum puræ intentionis, & simpliciter absolutè, si postquam vidit Deus media quibus voluntas consenfura est, decernat absolutè ut voluntas elicitat talem actum, nihil cogitando de medijs, ad quorum deinde electionem progrediatur ex vi huius intentionis. Secundo, prædefinire potest ut sit talis actus absolutè quidem, & efficaciter, sed cum virtuali conditione, si prædefiniat talem actum, simul & ea media per quæ vidit talem actum liberè futurum; siue distinetè talia media decernat, siue decernat solum confusè dicens volo ut talis actus sit liberè per media illa quæ non tollunt libertatem non per alia.

Ratio ergo dubitandi primò est, quia quando non est necessitas antecedens illata per decretum, non violatur libertas, prædefinitione illa simpliciter absoluta & per modum puræ intentionis, abstrahens à medijs non facit necessitatem antecedentem cum sequatur scientiam conditionatam ut dictum est, ergo per illam libertas non violatur.

Secundò, qui scit se habere media ad finem quæ habebunt effectum sine violatione libertatis, potest efficaciter velle talem finem, & postea ex voluntate finis progrederi ad voluntatem mediorum, sed Deus scit se habere huiusmodi media, ergo potest efficaciter velle hunc finem, & velle postea media, ut nuper dixi. Confirmatur quia Deus vult talem finem, ut causam horum mediorum, ergo vult prius finem quam media.

Tertiò, Deus sine dispendio libertatis (ut argumentabat etiam superius) potest absolutè sine conditione vlla præfinire, id quod nouit se posse facere sine dispendio vlla libertatis; decretum enim non potest magis violare libertatem quam exequitio decreti, sed Deus sine dispendio libertatis efficere potest ut voluntas electi nunc eliciat talem actum contritionis, ergo illum actum absolutè potest Deus præfinire.

Quartò, quoties non immutatur modus operandi voluntatis liberæ, id est non assumuntur media nisi ea cum quibus voluntas liberè operatur, toties libertas non violatur, ista prædefinitione non assumit alia media, ergo libertas per illam non violatur. Maior probatur, quia id quod est actus purè immanens in Deo, non potest violare libertatem, nisi ponendo extra se aliquid contrariū libertati, prædefinitione est actus purè immanens in Deo, ergo non tollit libertatem nisi ponat aliquid extra Deum quod sit contrarium libertati. Confirmatur quia si Deus prædefinit actum ipsum contritionis non prædefinit tantum illius causam, sed Deus ut dictum est prædefinit actum ipsum contritionis, ergo non illum prædefinit solum in causa.

Dico secundò, Deus non potest actus liberos creature prædefinire, per modum puræ intentionis, & absolutè simpliciter, etiam supposita scientia conditionata. Ita docent Vafq. disp. 99. c. 8. Molina disp. 13. Lessius c. 4. de prædestinatione contra Suarez, Ruiz & alios plures.

Ratio est primò, quia prædefinitione absoluta & antecedens per modum puræ intentionis, id est non

S 2 includens

Affirmatio
negativa.

includens media etiam si sequatur scientiam conditionatam, eodem tamen modo libertati contraria est, ac si Deus necessitatet physice voluntatem, postquam præuidit conditionatæ, quid voluntas factura sit liberæ, sed huiusmodi determinatio non obstat scientiæ conditionatæ faceret necessitatem contraria libertati, ergo illam etiam facit prædefinitione illa simpliciter absoluta & per modum puræ intentionis. Probatur maior prædefinitione sequens scientiam medianam æquè tollit libertatem, ac determinatio eandem scientiam sequens, si æquè implicet contradictionem ut cum hac prædefinitione coniungatur negatio actus, quam cum determinatione, sed æquè implicat, quia tam implicat ut cum prædefinitione absoluta coniungatur negatio effectus, ac cum determinatione; ideo enim determinatio facta post scientiam medianam tollit libertatem, quia cum illa est incompensibilis negatio effectus, ergo prædefinitione etiam si sequatur scientiam conditionatam libertati tamen contraria est. Confirmatur quia idem determinatio illa libertatem tolleret, quia non est in mea potestate ut illam habeam vel non habeam, & illa posita non possum non agere, sed si prædefinitione ita sit absoluta & per modum puræ intentionis, ut excludat omnia media, nullo modo est in mea potestate, & illa posita non possum non agere, ergo tam illa prædefinitione libertati contraria est quam determinatio.

Responderi potest illam prædefinitionem esse in mea potestate, quia si Deus non præuidisset consensum futurum sub conditione non prædefiniisset actum liberum.

Sed contra manifestè, nam illa prædefinitione non est in mea potestate, quæ omnino absoluta est abstrahendo à medijs quibus voluntas consensura est liberæ, sed prædefinitione simpliciter absoluta, & per modum puræ intentionis abstrahit ab omnibus medijs, quibus voluntas præuidetur consensura esse liberæ, ergo illa non est in mea potestate. Deinde ut hoc decretum sit in mea potestate, debet includere hanc conditionem, saltem virtualiter, si voluntas consentiat talibus medijs, sed si sic per modum puræ intentionis & simpliciter sit absoluta non includit hanc conditionem ut patet, ergo illa non est in mea potestate. Denique argumentor clarissimè, ut hæc prædefinitione non faciat necessitatem antecedentem oportet ut pendeat à scientia conditionata eorum mediorum quibus voluntas consensura est liberæ, sed si sit per modum puræ intentionis & simpliciter absoluta, non pendas à scientia illa conditionata horum mediorum; abstrahit enim ab illis medijs, alioqui non esset per modum puræ intentionis; includeret enim media & esset conditionata saltem virtualiter, ut mox dicam, ergo illa non est dependens à scientia conditionata.

Responderi secundò potest esse discriimen determinationis, & prædefinitionis quod prædefinitione est puræ immanens atque adeo non immutat modum agenti voluntatis, cum ex ea non suscipiantur nisi ea media cum quibus voluntas seruatur est indifferentiam; at verò determinatio non est immanens, sed imme- diatè rapit voluntatem ad operandum.

Sed contra, decretum internum cum quo est incompensibilis negatio actus, æquè facit necessitatæ ut sit actus, ac si esset externus, sed prædefinitione absoluta simpliciter est huiusmodi decretum internum, ergo æquè facit necessitatæ, ac si esset externum decretum quod violat libertatem, quia cum eo est inconiungibilis negotio actus non quia est externum. Deinde istud decretum si absolutum est & efficax, necessariò ponit extra se aliquid, istud est efficax, ergo saltem consequenter aliquid extra se ponit. Neque dicas ponere solum media quibus voluntas potest reluctari, nam si

est absolutum, tenetur saltem remotè adhibere media quæ cogant libertatem ut statim ostendam.

Responderi tertio potest, determinationem non sequi scientiam eorum, quæ voluntas factura est liberæ, sed scientiam eorum quæ voluntas est factura necessario: prædefinitionem autem sequi scientiam eorum quæ voluntas est factura liberæ.

Sed contra, si prædefinitione sequitur scientiam eorum quæ voluntas est factura liberæ, debet esse decretum ut voluntas operetur si velit, & non operetur, si nolit, alioqui non est decretum ut voluntas operetur liberæ, sed si decretum illud est ut voluntas operetur, si velit, est decretum conditionatum, non autem absolutum simpliciter; ergo prædefinitione non potest esse decretum absolutum simpliciter. Deinde redeunt argumenta quibus probauit non posse voluntatem operari liberæ, si ponatur aliquid ab ea independens cum quo negotio effectus coniungi non potest, quod ex sequentibus magis confirmabitur.

Secunda enim ratio sit indicata nuper, quia ut prædefinitione sequitur scientiam conditionatam & non faciat antecedentem necessitatem oportet, ut in statu absolutæ futurionis nihil reperiatur, quod non sit in statu futurionis conditionatæ, alioqui decretum non sequitur adæquatè scientiam medianam, sed in statu futurionis absolutæ reperitur prædefinitione absoluta quæ non erat in statu futurionis conditionatæ, nam illa scientia conditionata non ferebatur in ipsam prædefinitionem sed tantum in media gratia, ergo illa prædefinitione non sequitur scientiam medianam.

Tertia denique ratio est, quia tunc decretum Dei violat libertatem, quando ex vi eius Deus tenetur adhibere media quibus voluntas cogeretur, si vellet reluctari medijs suaibus, sed si prædefinitione sit omnino absoluta, per modum intentionis, ita ut non includat ullo modo media sua, tenetur Deus adhibere illa media, quæ voluntatem cogant, si illa vellet reluctari omnibus alijs medijs, alioqui decretum Dei esse posset irritum, ergo illud decretum tollit libertatem, cum immutet saltem remotè modum eius operandi. Confirm. quia decretum tollit libertatem & immutat modum eius operandi, quando Deus non parat voluntati concursum in differentem ad operandum, & non operadum, sed si omnino absolutè decernit, ut voluntas operetur non potest parare concursum ad non operandum; Deus enim habet voluntates oppositas ergo prædefinitione illa per modum intentionis immutat saltem remotè modum operandi libertatis.

Dico tertio, potest Deus prædefinire liberos actus creature in se ipsis antecedenter & absolute, cum conditione tamen aliqua virtuali, prædefiniendo simul & eodem actu media quibus videt voluntatem non restitutram, id est non per modum puræ intentionis præfinire illos potest, sed includendo media, & dicendo volo efficaciter talem actum elici à creatura, per media quibus video illam consensuram, non autem per alia.

Ratio est, quia illud decretum quod conditionatè terminatur ad actum liberum, non potest tollere indifferentiam voluntatis, est enim decretum ut sit actus si voluntas voluerit. Sed si Deus post scientiam conditionatam, dicat volo talem actum voluntatis esse, per hæc media, non autem per alia, prædefinitione conditionatæ terminatur ad actum liberum; est enim decretum ut si voluntas consentiat talibus medijs, eliciat talem actum, si autem velit talia repudiare media, hunc etiam actum non eliciat, ergo illa prædefinitione non tollit libertatem, non enim immutat etiam remotè modum operandi libertatis, cum Deus ex vi huius decreti, non tenetur adhibere nisi ea media cum quibus voluntas manet libera.

Deinde licet implicitè ac virtualiter conditionata sit

Prima
causio.

Secunda
causio.

Tertia
causio.

Secunda
ratio.

Tertia ra-
tio.

Prædefini-
tio condi-
tionata
virtuali-
ter.

si hæc prædefinitione, realiter tamen absoluta est, quia si habeo media congrua quibus video confenseram esse voluntatem, possum absolute velle consensum per illa tantum media non autem possum velle tale mactum sine his mediis, alioqui fuit omnino inutilis scientia hæc conditionata. Denique probant istam conclusionem clarissime argumenta omnia quibus prima conclusio probata est, & contra illam non faciunt ea quibus probatur secunda.

Solutio prima dubitationis. Ad primam enim Resp. satis ostensum esse prædefinitionem nullo modo posse sequi scientiam mediæ si sit absolute simpliciter, & per modum puræ intentionis abstrahens omnino à mediis; non enim potest sequi scientiam illam nisi pendeat ab illa ut à conditione, sed si pendeat ab illa ut à conditione, virtualiter saltem est conditionata, ergo non sequitur scientiam conditionatam, si non sit conditionata virtualiter saltem & implicitè, atque ita facit necessitatem antecedentem, si sit simpliciter absolute, & per modum intentionis omnino puræ.

Solutio secundæ. Ad secundam Resp. disting. maiorem, qui scit se habere media, quæ habebunt effectum sine violatione libertatis, potest prædefinire finem, per modum puræ intentionis, & abstrahendo ab illis mediis nego, potest cum conditione virtuali, & includendo talia media concedo. Si enim decretum illud absolutum omnino sit, & abstrahat à mediis iam tenebitur Deus ex vi huius decreti adhibere media quæ cogant voluntatem, si ea vellet repudiare illa media suauia ut dixi. Ad confirm. sapè dictum est quod finis causat quidem semper voluntatem mediorum, quamvis amor finis non semper causet illam, quoties scilicet finis non est volitus nisi per talia media, concedo. Itaque quod Deus vult finem ut causam horum mediorum, ita tamen ut non illum velit nisi ut obtinendum per talia media, vnde nego consequentiam quod Deus velit prius finem quam media cum velit utrumque simul, & eodem actu ut sapè dictum est superius.

Solutio tertiae. Ad tertiam Resp. cum eadem distinctione Deus potest sine dispensio libertatis præfinire per modum puræ intentionis, & abstrahendo à mediis, id quod nouit se posse facere sine dispensio libertatis nego, potest cum conditione virtuali & volendo simul media concedo; sicut enim non potest sine illis mediis exequi hoc decretum, sic neque sine illis potest habere hoc decretum.

Ad quartam Resp. ista prædefinitione non assumit media nisi suauia, si virtualiter conditionata sit, & ab illis mediis non abstrahat, concedo, si sit per modum puræ intentionis, & ab illis mediis abstrahat nego. Quia teneretur Deus assumere alia si voluntas istis repugnaret, vt potest repugnare ut sapè dixi, vnde teneretur ex vi huius decreti mutare modum operandi voluntatis. Ad probationem Resp. actum imminentem Dei tollere libertatem si non sit aliquo modo conditionatus, quia est omnino incompensabilis cum negatione actus, cum ex vi eius teneatur Deus assumere quilibet media etiam si libertati contraria sint.

Ad confirm. Nego hanc prædefinitionem rendere solum ad media, nam per eam Deus vult explicitè finem, media vero suauia vult etiam vel implicitè, vel explicitè, quia non est ut dixi per modum puræ intentionis.

§. II. I.

Virum actus etiam mali creaturarum possint à Deo prædefiniri.

*H*actenus dixi de actibus bonis creatæ voluntatis, hunc queritur vtrum actiones etiam malas absolvæ ac efficaciter Deus prædefiniat omnino antecedenter, v. gr. priusquam videat Deus quod, Iudas erit proditor, vtrum prædefiniat efficaciter & absolute

ipsius proditionem in talibus circumstantiis faciendam. Sic enim asseruit Bannes pluribus locis, v. gr. 1. p. q. 14. art. 13. q. 19. art. 10. dub. 1. quest. 23. art. 3. dubio 2. quem sequuntur sunt Aluares disp. 24. de auxiliis, Trigosius & plures Thomistæ.

Ratio autem dubit. est primò, quia Deus concurrendo ad peccatum, neque peccat neque author est peccati, ergo neque illud prædefiniendo, probo conseq. idèo Deus concurrit ad peccatum quin peccet, vel sit author peccati, quia concurrit ad materiale duntaxat peccati, non autem ad malitiam, sed non minus potest prædefinire solum materiale, quā am possit ad solum illud concurrendo ergo non magis peccat præfinendo, quām concurrendo.

Secundò, Deus permittere peccatum potest, quia dicitur peccare, vel esse author peccati, quia bonos habet fines propter quos illud permittit, & quia lege non habet quā teneatur illud impedire, sed Deus prædefiniendo peccatum bonos etiam habet fines, & lege caret, quia prohibeat hanc prædefinitionem, ergo potest prædefinire sine peccato vlo.

Tertiò, potest Deus prædefinire quosdam actus bonos, qui non possunt esse sine peccato aliquo prævio, v. gr. si prædefiniat ut eliciam actum penitentiae qui supponit peccatum, prædefinit Christi mortem quā sine peccato non fuit, ergo prædefinit peccatum.

Dico quartò, implicare omnino contradictionem, vt Deus absolutè prædefiniat actus malos creatæ voluntatis, præsertim antequam videat liberam eius determinationem ad malum opus. Ita cum S. Thoma, & Scoto Theologi omnes etiam Thomistæ Banne antiquiores, vt ostendunt Suares lib. 2. de Auxiliis c. 4. & seq. Tomo 2. de Gratia & sapè alibi Ruiz disp. 26. & 27. de Voluntate Dei. Vasq. disp. 87. cap. 1. & disp. 89. cap. 5. vbi etiam ex scripturis, Conciliis, & Patribus plura referunt omnino demonstrativa, mihi triplex ratio sed omnino evidens satis erit.

Prima sit, quia si Deus prædefiniret peccata, v. gr. proditionem Iudæ esset verus author, & causa formalis peccati Iudæ, quod probo, ille reuera est author peccati Iudæ, qui est causa, vt Iudas peccet formaliter, sed Deus erit verè causa vt Iudas peccet formaliter, ergo erit verè author & causa formalis peccati Iudæ. Prob. minor ille est causa vt Iudas peccet, qui est causa vt Iudas faciat aliquid quod non potest facere quin peccet, sed Deus erit causa vt Iudas faciat materiale peccati quod non potest facere quin peccet, ergo erit causa vt Iudas peccet. Maior non eget probatione.

Deus esset causa peccati.

Quomodo enim possum facere vt pecces, nisi faciendo vt facias id quod si facis peccas: Imd quomodo ego pecco, nisi faciendo aliquid quod cum facio, pecco. Denique si Deus prædefinit peccatum procurat vt ego faciam peccatum, sed qui procurat, vt ego peccem est author peccati, ergo Deus erit verus author peccati.

Secunda ratio sit, quia si Deus prædefiniat peccatum quoad materiale, creatura non peccabit formaliter. Probo euidenter, tunc creatæ voluntas non peccat, quando conformatur voluntati Dei vel potius sic, actus creatæ voluntatis tunc non habet malitiam formalē quando creatæ voluntas facit, id quod Deus vult ab ea fieri, sed Iudas prodendo Christum conformatur voluntati diuinæ; facit enim quod Deus vult omnino ab eo fieri, ergo Iudas non peccat, & proditio Christi ab eo facta non habet malitiam formalem.

Confirmat. primò, quia recta ratio dicitur vt faciam id quod Deus vult à me fieri, sed Deus vult vt proditio Christi fiat à Iuda, ergo recta ratio Iudæ dicitur vt prodat Christum, atque ita proditio illa caret malitia formalē.

Confirmat. secundò quia neque Iudas, neque vlius peccator faciet contra præceptum Dei; Deus enim

Creatura non peccaret.

non prohibet id quod decernit ut faciam sed decernit ut faciam talem actum, v. gr. ut Iudas Christum prodat, ergo non prohibet meam blasphemiam aut Iudæ proditionem.

Deus verè peccabit.

Tertia denique ratio est, quia Deus verè peccabit si prædefiniat ut ego peccem materialiter, probatur, quia voluntas rationalis tunc reuera peccat quando prosequitur obiectum turpe, cognoscendo illud esse turpe in his circumstantiis, sed si Deus prædefiniat Iudæ proditionem, prosequitur obiectum turpe in his circumstantiis in quibus cognoscit illud esse turpe, ergo verè peccat Deus, maior est certa, quia tota ratio, cur Iudas peccet, est, quia prosequitur obiectum, quod videt esse rationi dissentaneum, minor etiam est evidens, quia Iudæ proditio est intrinsecè mala, Deus vult illam, ergo vult obiectum intrinsecè malum. In modo proditionem fieri à Iuda non minus est obiectum intrinsecè malum, quam proditio Iudæ, sed Deus vult proditionem fieri à Iuda ergo vult obiectum intrinsecè malum.

Prima eusio.

Prima eusio aduersariorum est, Deum prædefinire solum materiale peccati, quod est in se bonum non prædefinire formale peccati, atque ita Deum neque auctorem esse peccati neque peccare.

Sed contra evidenter ostendo Deum etiam prædefinire formale peccati; quando enim prædefinit ut Iudas prodat Christum vel prædefinit solum materiale proditionis Iudæ, vel prædefinit etiam formale, non prædefinit solum materiale; sic enim prædefinit etiam fieri à Iuda, quod Iudas non potest facere; Iudas enim in his circumstantiis non potest facere materiale proditionis, quin etiam faciat formale, ergo Deus prædefinit etiam formalem malitiam. Quod esse videtur clarissimum. Deinde Deus non posset velle mendacium, quin velit simul materiale, ac formale, mendacij, ergo non potest velle ut ego mentiar, quin velit materiale simul, & formale; nam velle ut ego mentiar non est minus intrinsecè malum, quam velle mentiri; ergo formalis malitia non minus sequitur unum quam aliud. Deinde dum ego volo mentiri propterea volo interpretatię formale peccati, quia volo illud materiale cui video formalis malitia esse iunctam in his circumstantiis, sed si Deus prædefinit peccatum, vult illud materiale à quo in his circumstantiis videt malitiam formalem esse inseparabilem, ergo vult ipsum formale, eodem modo quo ego illud volo. Denique ut aliquis superior prædefinit peccatum sui subdit etiam quoad formale, sufficit ut prædefinit talem actum in his circumstantiis in quibus ille subditus peccabit formaliter eliciens talem actum, ergo Deus prædefinit etiam formale; non enim ad hoc est necesse, ut formalis malitia peccati, sit directè volita, nemo enim intendens directè in malum operatur.

Secunda eusio est, Deum cum præfinit peccatum non facere contra rationem, quia non facit contra legem, cum nulla lege teneatur, sicut non facit contra regulam rationis, quando concurret cum voluntate peccante.

Sed contra, quia si Deus vellet mentiri, verè faceret contra rationem & peccaret, etiam si nullam haberet legem distinctam à recta ratione sua, ergo quando vult, ut ego mentiar, facit verè contra rationem etiam nullam habeat legem, quia utrumque aequaliter est intrinsecè malum. Deinde à priori ratio est, quia Deus volens obiectum intrinsecè malum, repugnaret suæ rectitudini; nam est contra rectitudinem summi boni, prosequi actum malum, ergo repugnaret recta rationi. Cum ergo dicitur omne peccatum esse contra legem superioris, ideo verum est, quia sola creatura capax est peccati, quod si Deus qui superiore non habet, posset

peccare, omnino ad peccatum sufficeret operari contra rationem, etiam si non esset contra legem superioris.

Tertia eusio est, Deum habere optimos fines dum prædefinit peccatum, atque ita non peccare, eusio. sicut quando permittit peccatum, vel ad illud concurret, habet fines optimos.

Sed contra, quia quando medium est intrinsecè malum, nunquam honestum est illud assumere, ad obtinendum finem bonum, ergo quantuncunque boni sint fines quos Deus intendit, nunquam decernere potest ut peccata fiant, ad illos obtinendos, etiam si permettere illa possit; quia hoc non est malum.

Ad primam Respon. esse rationem longè disparem concursus, & prædefinitionis, primò enim quando Deus concurrit ad actum qui respectu creaturæ malus est, & contra rationem, auctus ille non est malus respectu Dei, quia quantum est ex se, vult illum actum non fieri à creatura, & ad illum actum concurrere tenetur, ut causa prima quæ debet se conformare causæ liberae, si autem prædefinit actum malum, ille malus esset etiam respectu Dei, quia vellet ex se ipso fieri actum illum à creatura, atque ad eum vellet reuera malum, & non tenetur actum illum prædefinire quatenus est causa prima; propterea faceret contra rationem prædefinendo, non facit concurrendo.

Sequitur hinc quod concurrendo ad actum ad quem tenetur concurrere, concurreat ad materiale peccati, non ad formale, quia non facit contra rationem, prædefinendo autem faceret contra rationem, atque, ad eum concurreter ad malitiam moralis. Denique prædefinendo vera est causa peccati, quia vult peccatum esse, concurrendo autem quia determinatur à causa secunda, causa est materialis peccati, non autem malitiae formalis.

Ad secundam Respon. eodem argumento probari posse, quod Deus prædefinire potest malitiam moralis, quia eandem potest permittere; est igitur inter prædefinitionem & permissionem longè dispare ratio, quia permittere malum, non est intrinsecè malum, & ideo ex fine honesto potest honestari; velle autem malum, semper est malum. Neque dicas quando Deus permittit malum, facit aliquid ex quo sequitur malum infallibiliter, ergo est causa mali, & quæ ac quando prædefinit. Distinguo antecedens facit aliquid ex quo per se sequitur malum tanquam ex causa influente nego, ex quo per accidens sequitur malum concedo.

Ad tertiam Respon. difficultatem ibi propositam pendere ex iis quæ dicam de effectibus prædestinationis, vbi queritur, utrum permissione malum esse possit effectus prædestinationis quod disputabitur eo loco. Nunc dico tantum, quod si prædefinit actum qui esse non potest sine peccato, non prædefinit tamen ut peccatum sit, sed ut permitatur peccatum quod non repugnat sanctitati Dei, sicut repugnaret prædefinitio.

SECTIO V.

De causa prædestinationis sine de ordine inter actus quibus Deus preparat gratiam, merita & gloriam.

Hec est nobilissima, & omnium Doctorum scriptis celebrissima controversia, de electione ad gloriam ante, vel post præuisa merita, & quod idem est de causa electionis ad gloriam. Cum enim expuerim haec tenus sigillatim illos tres actus voluntatis diuinæ, in quibus consistit prædestinationis, tota difficultas reuoluitur ad ordinem, quem illi actus inter se habent, sive ut dixi ad causam motuam primariam

Solutio
secundæ
definitionis.

Solutio
tertiæ.

Solutio
tertiæ.

Explicatio
controversie
secundæ.

riam propter quam Deus aliquos eligit ad gloriam efficaciter, potius quam alios. Si enim prius preparat gratias, prædestinat merita & videt illa futura, quam efficaciter prædestinet dare gloriam. Causa huius electionis sunt merita electi: si autem prius efficaciter eligit ad gloriam, quam videt absolu-
tæ futura merita, causa huius electionis non est nisi voluntas Dei.

Cum autem queritur causa prædestinationis primò euidens est, quod non queritur causa ipsius actus diuini secundum id quod dicit in recto, quia est ipse Deus, sed secundum id duntaxat quod connotat in obliquo, sive illorum effectuum ad quos terminatur illa voluntas Dei. Secundò etiam patet, quod causa hic alia intelligi non potest quam motiva & meritoria, finalis enim gloria est Dei, subiectua est ipse prædestinatus, formalis est ipsam prædestinatus, effectuæ physica est ipse Deus, vnde sola supercilie potest effectuæ moralis, Deum mouens ad prædestinandum, seu ad preparandas homini gratias congruas, prædefinienda merita, decernendam gloriam. De qua difficultate nobilissima, vt plenè dicam tria mihi præstanta esse video. Primò, exponenda ea sunt quæ inter omnes Catholicos certa sunt. Secundò, status quæstionis, & dissidentes sententiae. Tertiò, verioris sententiae tria membra probanda cum solutione difficultatum aduersus illam.

§. I.

Quid apud Catholicos in omni sententia certum sit.

Error Pe-
lagij.

Certum est igitur primò, aduersus errorem Pelagij, quod causa Deum mouens ad prædestinandum homini gloriam, non potest esse opus vnum hominis factum ab eo per solas naturæ vires sine gratia interna & supernaturali, quæ non sit sola doctrina legis exterius proposita. Ita enim aduersus impium gratia diuinæ hostem, definitum est à quatuor Conciliis in causa eius coactis, Palæstino, Mileuitano, duobus Carthaginensibus, & deinceps in multis aliis, confirmatum præfertim in Tridentino scilicet v. Can. 1. & 3. Deinde sancitum à pluribus Pontificibus illorum temporum, Innocentio I. Epistol. ad Concilium Mileuitanum, Cælestino I. Epistola ad Episcopos Gallia, Gelafo in Concilio lxx. Episcoporum, Hormisdæ in Epistola ad possessorem. Probatum ab omnibus Patribus præfertim verò ab Augustino magno prædestinationis, & gratiæ defensore in omnibus paucis libris eximiè vindicatum, & à nobis in proprio tractatu de gratia inferius exponentum.

Error Mal-
silencium.

Certum est secundò, aduersus errorem Massiliensem, quod causa prædestinationis prout est præparatio gratiarum non potest esse bonum vnum opus prædestinati elicitem per solas naturæ vires, quod dici villo modo possit initium salutis, prædestinationis & gratiæ.

Nam etiam ita contra reliquias illas Pelagij sanctum est in Concilio Araufic. II. à Can. 3. ad finem, & in Trident. scilicet 6. Can. 3. multique accessere Pontifices, præfertim Leo Magnus in Epistola decretali ad Paulum Aquileensem. Innocentius I. Epist. citata ad Concil. Mileuit. Sozimus epist. ad Episc. Africæ. Cælestinus I. Epist. 1. Patres commemorare superfluum est, quorum signifer Augustinus libris de prædestinatione Sanctorum, & de dono perseverantie totum hunc errorem de initio salutis & causa prædestinationis mirabiliter contruit, vt plenè in tractatu de gratia demonstrabitur.

Gratuita
est electio
ad gratiæ.

Nunc ergo in omni Catholicorum sententia fixum illud & ratum est, quod voluntas efficax dandi gratias congruas quibus videt Deus infallibiliter

consensum coniunctum esse, atque ad eam consequitur gloria, prior omnino est prævisione meritorum absolute futurorum, & planè gratuita, quia illa gratiæ causant merita, per quæ consequimur gloriam, ergo non potest Deus moueri ad dandas gratias per ipsa merita, sed omnino gratis ex se ipso suscepit illam voluntatem. Quæ tota est & sane inscrutabilis abyssus diuinorum Iudiciorum quam cuitare nulla potest sententia. Esto enim electio efficax ad gloriam, sit vel non sit gratuita, semper electio ad gratias efficaces, quibus infallibiliter annexa est gloria, prorsus est gratuita, ex quo videtur omnino sequi, quod efficax ipsa voluntas gloria gratuita quodammodo esse debet. Et hic est sane stimulus qui plurimos pungit in hac materia, quibus hoc solum restat ut cum Apostolo exclamet: *O altitudo divinæ sapientie Dei.*

Certum est tertio, contra eorum errorem qui Error præ-
cum Basilide, Valentino, & Manichæi extremè op-
positam Pelagio hærefim amplexi *Prædestinationis* orum
meritò dicti sunt, quod vellent totam causam præ-
destinationis ita esse voluntatem Dei, vt neque pro-
dette possent nobis opera bona si effemus repro-
bi, neque mala si electi: quod delirium sequuntur sunt nouissimis temporibus Vvicleffus, Ioannes Hus, Lutherus, Caluinus volentes prædestinari homines
ad vitam, & ad mortem ex solo Dei beneplacito
nihil attendentis ad eorum vel merita vel demerita,
sed ex sola sua voluntate quodammodo destinante ad
vitam, alios ad æternum ignem designante, vnde
fiat vt nullum electis peccatum imputetur à Deo,
neque detur reprobis vlla gratia quæ illud vitetur,
contra quæ omnia Monstra opinionum, veritas Ca-
tholica certè afferit, quod præter prædestinationem
ad primam gratiam, quam semper (vt dixi) Deus gra-
tis tribuit alios omnes effectus prædestinationis me-
reri possumus partim congruè, vt primam Iustificationem, & perseverantiam, partim condigne, vt
augmentum gratiæ, ac totam gloriam, quæ omnia
in tractatu de merito, proprium locum habent.

Nunc in hac materia Catholicæ omnes afferunt, decretum illud Dei, quo statuit aliquibus efficaci-
ter dare gloriam, effe voluntatem dandi gloriam
per merita; sive illud sit prius, sive sit posterius
meritis præfuis; aliud enim est gratis velle dare glo-
riam, aliud velle illam dare gratis. Siquidem gra-
tis velle dare, non est aliud quam habere voluntate
gratuitam non causatam per vlla merita, dandi
gloriam ex meritis. Aliud igitur est coniungere illud
gratis, cum diuina voluntate, quod est gratis velle; aliud
coniungere cum obiecto diuinæ voluntatis quæ est col-
latio gratiæ, & est velle dare gratis. *Quod* Deus gra-
tis velit dare gloriam ex meritis potest esse contro-
uersum quamus sit certissimum, quod non velit il-
lam dare gratis: nam v. gr. reprobis Deus gratis vult
gloriam per merita, quam tamen non vult dare gra-
tis: hoc autem de voluntate Dei efficaci est æquè
certum, quæ si sit gratuita, semper tamen est volun-
tas dandi gloriam per merita.

Voluntas
dandi glo-
riam ex
meritis.

§. II.

Status controversie, & dissidentes sententiae.

Tota ergo vt vides prædestinationis difficultas om-
nium adhuc ingeniorum contentione maior, con-
sistit in querenda causa quæ Deum mouit ab æterno
efficaciter ad decernendam absolute gloriam S. Petro
potius quam Iudæ reprobo; cum enim certum sit quod
præter voluntatem illam generalem omnino ineffica-
cem salutis omnium, admittenda est in Deo volun-
tas aliqua specialis efficax, & absoluta dandi electis
æternam felicitatem, quam voluntatem non habeat
pro

Causa quæ
Deum mo-
uit vt vel-
let dare
gloriam.

pro gloria omnium reproborum, necesse prorsus est, ut ad hoc absolutum decretum Deus mouatur, vel ex pura liberalitate, ac amore plane gratuito erga electum, vel ex iustitia quadam, quā reddere velit præmium æquale meritis, quæ iam absolutæ futura præuidet ex gratijs præparatis. Si gloriam decernit, priori modo, prædestinationem ad gloriam præcedit prædestinationem ad gratias & merita, eorumque prævisionem: si autem decernit posteriori modo, prædestinationem ad gratias & merita prior est prædestinatione ad gloriam. *Quia* in diuinis actibus, ut sæpè dixi, non potest esse prioritas aut posterioritas, nisi quando obiectum unius actus, causat obiectum alterius actus, prout volunt, cum ergo gloria causetur à meritis absolute positis, non videretur posse decerni gloria, nisi post præuisa merita, & gratias paratas, & cum aliunde non preparantur gratiæ, neque merita prædestinantur nisi propter gloriam tanquam veram causam finalem, non videntur eligi posse media nisi post finem efficaciter voluntum, qui est cardo totius controversiæ: Cum enim vtrinque sit causalitas, quia merita causant moraliter gloriam & voluntatem illam dandi, & gloria causet finaliter gratias & merita, non est facile statuere quomodo intentio gloria sit prior meritis, per quæ cauſatur, & posterior, si ea cauſat.

Prima sententia.

Quam difficultatem ut soluerent Theologi multa excogitarunt subtilissimè quæ ad tria capita reuocari posse video. Prima enim eaque antiquissima sententia est, electionem omnino efficacem & absolutam ad gloriam esse prorsus gratuitam, cuius causa sit liberalis & munificus Dei amor erga electos, atque ad illam esse priorem, & præparatione mediorum, & prævisione meritorum.

Deus enim (inquit) postquam per scientiam medium vidit se habere in thesauris suis gratias quibus voluntates omnes creatas, deducere posset quod velit ad benè operandum & acquirendam merita, ante omnia designat cœlestem Ierusalem, & omnes ordines eius definit, destinatque absolute & efficaciter illos omnes qui ciues eius futuri sunt, quoad personas, numerum, gradum gloria, circumstantias omnes. Hæc est voluntas suscepta gratis, quæ non excludit merita ab illis tamen omnino abstrahit pro tali signo, quia est pura intentio finis. Ex qua deinde in sequenti signo progradientur ad voluntatem dandi gratias efficaces, & præfiniæ actus meritorios ab electo fieri. Nam tametsi gratis voluerit dare gloriam, non voluit tamen illam vñquam dare gratis, sicut gratis possum vendere equum, quem tamen non nisi exhibito pretio volo vendere, ideo voluntas illa est gratuita ex parte subiecti volentis, quamvis gratuita non sit ex parte obiecti voliti.

Ordo intentionis,
& ordo ex-
ecutionis.

Vnde constantissimè sententia ista docet duas esse in Deo voluntates efficaces circa gloriam electorum, altera est per modum pura intentionis excludens omnem electionem mediorum, quā velit gratis dare gloriam, & ex ea progradientur ad volenda media quibus illa possit comparari ab eo incipiendo quod propinquissimum est fini: Secunda est per modum exequitionis, quæ gloriam gratis decretam dare vult per merita iam præuisa, quæ duas voluntates inter se nullo modo pugnant, quia prior non excludit merita, quamvis illa non includat, secunda vult dare gloriam per merita iam prædefinita, & præuisa.

Vt autem videoas quā sit probabilis hæc sententia, tenent illam primò scripturarum interpretes nobilissimi, Abulensis in c. 20. Matth. quæst. 22. Salmeron in c. 9. ad Rom. disp. 21. Pererius ibidem disp. 23. Toletus ibidem Annot. 31. Lyranus ibidem, & ad vnum veteres omnes. Secundò, controversiarum Scriptores celeberrimi Bellarm. tom. 3. l. 2. de gratia

c. 9. & sequentibus. Driedo, Ruardus, Castro, Estius, Horantius. Tertiò, Scholastici ferè omnes S. Thomas apertissimè hic art. 4. & 5. alibique sa pè, quem sequuntur omnes ad vnum Thomistæ: Scotus in 1. diff. 40. & 41. cum discipulis suis omnibus Durandus, Aegidius, Maior, &c. Ex recentioribus Suares l. 1. de prædestin. c. 8. & l. 2. c. 23. Ruiz, disp. 7. & seq. enumerare alios infinitum esset, scripturas habent pro se apertissimas, Augustinum, ac alios multos Patres, rationes denique omnino efficaces, ut postea constabit.

Secunda sententia priori extremè opposita magno plausu à recentioribus plerisque excepta est, quia (inquit) facilius est & suauior, in quamignari citius acquiescunt, quia in ea nō statim prodit se difficultas, & abyssus iudiciorum Dei est occultior: docet autem totam causam electionis efficacis ad gloriam esse merita absolute præuisa, quis enim nescit Deum nemini dare gloriam, nisi mereatur, atque adeò totam prædestinationem gloria si sit efficax, posteriore esse prædestinatione gratiarum & meritorum, quamvis ante illam præparationem, sit in Deo voluntas finis communis tum electis, tum reprobis, ex qua voluntate dantur electis media congrua, reprobis autem sufficientia.

Seconda sententia.

Tenent hanc sententiam inter antiquiores Aensis, Rubionius, Bonauent. & Argentina. Ex recentioribus acerrime illam tenuerunt Vasq. hic disp. 8. & 3. p. disp. 23. a. c. 6. Lessius opusc. hac de re vbi alios plures citat, Moncæ. disp. 4. c. 4. Francisc. Turrian. dogmatico de electione, Luisius Turrian. Herice disp. 23. Petavius toto l. 10. Mætrius, Alarcon, Martinon, & alij plures.

Sed aliqua tamen inter illos diffensio est, nam primò, Vasq. Lessius, Began. nullum erga electos admittunt specialem Dei amorem, in ordine ad gloriam, sed scripturas omnes & Patres interpretantur de voluntate gratuita dandi gratias congruas. Secundo, Herice fatetur admittendam necessariè esse in Deo complacentiam aliquam specialem de gloria sancti Petri, quæ non est circa gloriam & perseuerantiam Iude, quæ complacentia præcedat merita præuisa, neque enim sine illa explicari posse scripturas & Patres. Tertiò, Catherinus, & Herice fatentur debere quosdam eximiū ponit electos, ut B. Virginem, S. Ioseph, Ioannem Baptistam, qui prædestinati sunt ante meritorum prævisionem, reliquum autem vulgus prædestinat, electum esse post merita præscita.

Habent sententia etiam ista scripturarum testimonia, suffragia Patrum, momenta rationum, quibus non est facile satisfacere, ut patet statim.

Tertia sententia inter duas enumeratas media est: ponit enim electionem ad gloriam absolutam & efficacem, quæ non sequatur merita præuisa, sed neque illa tamen antecedat per modum puræ intentionis, neque ab illis abstrahat, Deum enim simul, & vno actu indiuisibili decernere gloriam, gratias congruas & merita, adeò ut neque velit gloriam, nisi per gratias & merita, neque gratias & merita, nisi propter gloriam, sive prædestinationem gloria fieri gratis, & esse absolutam & efficacem, sed tamen cum fiat per merita, & gratias, virtualiter illam conditionatam esse, cum Deus non præfiniat gloriam, nisi cum ordine ad voluntatem liberè contentientem talibus gratijs, quo modo nuper exposuimus prædefinitiones actuum voluntatis liberæ; eodem enim prorsus modo exponit hæc sententia electionem ad gloriam: nimirumque duobus his principijs sæpè probatis. Primò, quod possit Deus vno actu indiuisibili simul velle causam, & effectum, præmium & meritum. Secundò, quod possit idem actus voluntatis esse absolutus

Tertia sententia.

&c.

& efficax, quamvis sit conditionatus æquivalenter. Sequuntur hanc sententiam Valent. q. 25. p. 4. al- fert. 2. Granad. controver. 14. tract. 5. disp. 8. & tract. 7. disp. 4. sect. 3. Arrubal. disp. 72. & 73. quam prius etiam tradiderat Molina, & sanè meritò, quia illa videtur verissima, vitatque incommoda extremæ vtriusque sententia, quarum etiam sibi assumit argumenta. Ut illam igitur clarissimè proponam in tria illam distinguo membra, ex quorum probatione solida, affulget aliquid nisi fallor lucis, in tanta caligine obscurissimæ difficultatis.

§. III.

Prima pars verioris sententia.

*Electionem ad gloriam non esse posteriore præ-
fatione meritorum.*

Affert. **D**icendum primò est, quod aliqua datur electio ad gloriam absolute, & efficax omnino gratuita, quæ non sequitur præfationem meritorum, & ad quam Deus ex sola sua mouetur liberalitate, non autem ex meritis præuisis. Ita docent omnes authores pro prima sententia citati.

Prima probatio ex Apo-
sto. Prima vero probatio ex apertissimis scripturis per-
tinet, vbi clare ostenditur gratuita hæc electio. Ex plurimis autem quæ afferri possent, vnu mihi Apostolus satis erit, ex cuius triplici principio argumen-
tor. Primum est, quod causæ electionis ad gloriam non sunt merita præuila, vnde sequitur quod præuilio meritorum, non est prior efficaci voluntate danni gloriae. Antecedens illud pluribus locis afferit Apostolus, sed præsertim c. 9. ad Roman. vbi hoc ex professò contendit probare, ostendens promissiones factas non esse posteris Abrahæ secundum carnem, sed filijs promissionis, quos elegit Deus ex puro be- neplacito suo, sine yllis meritis ipsorum, probatque primum exemplo Ismaelis & Isaac, nam iste tametsi primogenitus non erat, hæres tamen fuit promissio- num Abrahæ: Et ne dici posset Ismaele fuisse filium ancillæ, Isaac autem filium dominæ, adducit se- cundo loco Esau & Iacob, qui cum ex eodem ytero, eodem tempore geniti fuissent, eorum tamen alter cui hæreditas minus videbatur debita, dicitur eximiè dilectus, alter autem odio habitus, id est, minus fuisse afferitur amatus. Non solum autem illa (inquit Apostolus, id est Sara) sed & Rebecca ex uno concubitu habens, id est Isaac Patris nostri: Cum enim nondum nati essent, neque aliquid boni aut mali egissent, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei, quia maior seruiet minori, sicut scriptum est, Iacob dilexi, Esau autem odio habui. Quid? ergo dicemus, nunquid? iniquitas est apud Deum, absit, Moysi enim dicit, miserebor cui misereor, igitur non est volentis neque currentis, sed miserentis Dei.

Eusatio. Cui argumento planè ineluctabili non satisfa-
ciunt Vafq. & Lessius dum aiunt primò, Apostolum ibi loqui tantum de temporali hæreditate, in qua sine yllis suis meritis Iacob prælatus est Esau primogenito suo. Secundò, dicunt Paulum excludere dunta-
xat opera legis, in quibus confidebant Iudei, non autem excludere opera fidei facta per gratiam, vel si velis excludere opera facta, non opera facienda. Ter-
tiò, negant agi hoc loco de electione ad gloriam, sed de sola electione ad gloriam, præsertim autem ad fi-
dem, & iustificationem.

Quæ omnia stare nullo modo possunt, cum mente Apostoli, qui etiæ eo loco sumat exemplum Esau, & Iacob, loquaturque in speciem, & historicè de bo-
nis solum temporalibus, consentiunt tamen communiter Patres, cum Augustino voluisse Apostolum eo

Tom. I.

quasi emblemate representare reprobos, & electos; non enim loquitur Apostolus de sola electione per-
sonali Esau & Iacob, sed de Iudæorum, & gentium
electione ad gratiam, & gloriam, ergo non agit de
bonis solum temporalibus. Sed neque sola exclu-
dit opera iam facta, excludit enim etiam facienda &
præuisa, alioqui diceret opera illa præuila esse cau-
sam electionis ad gratiam, de qua etiam loquitur,
quod est Semipelagianum: inquit si electio esset ex
meritis præuisis, male adderetur ab Apostolo, non ex
operibus, sed ex vocante, & ut secundum electionem pro-
positum Dei maneret. Atque cum sub eo quasi typo in-
tenderit Apostolus representare arcanum prædesti-
nationis non est dubium, quin agat etiam de electio-
ne ad gloriam, vnde addit, non qui filii carnis, tamen filii
Dei, sed qui filii sunt promissionis, astimantur in semine.
Denique quidquid sit, admittitur ibi amor gratuitus
Dei erga electos, ex quo sequi gratuitam electionem
ad gloriam statim euincam.

Secundum
Apostoli
testimo-
nium. Secundum Apostoli placitum, est, electionem ad gloriam esse causam primæ vocationis, & totius perseverantia, ergo non potest esse posterior præ-
fatione meritorum. Antecedens afferit Apostolus Ro-
man. 8. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bo-
num, ius qui secundum propositum vocati sunt sancti, sed
vocatio secundum propositum, est vocatio propria
electorum non autem solum vocatio ad finem, ut
docet sacerdote Augustin. v. g. de prædestinatione. san-
ctorum cap. 16. Sciens esse certam quandam vocatio-
rem, eorum qui secundum propositum vocati sunt. Hanc
vocationem docet Apostolus procedere ex electione, &
electio dicitur causa cur omnia electis cooperantur in bo-
num, ergo electio præcedit præfationem meritorum,
neque per illam causatur, idem afferit Ephes. 1. ele-
git nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus san-
cti, & immaculati in conspectu eius in charitate: qui
prædestinavit nos in adoptionem filiorum Dei, per Iesum
Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis
sua. Idem dixerat Pauli magister Christus Dominus,
non vos me elegistis, sed ego elegi vos: propter electos bre-
uiabuntur dies illi, quod Marci 13. clarius exprimitur,
propter electos quos elegit breuiabit illos.

Tertium
testimo-
nium. Denique tertium Apostoli effatum est, electio-
nem ad gloriam aliquorum præ alijs esse referandam
ad inscrutabilia Dei iudicia, & supremum eius do-
minium, illam forte omnino fieri, & ex solo Dei ar-
bitrio, Roman. 11. O altitudine dinitiarum sapientie, &
scientia Dei, quam inscrutabilia sunt iudicia eius, & in-
uestigabiles via eius. Ibi enim agitur de reprobatione
Iudæorum. O homo tu quis es qui respondas Deo,
nunquid? dicit figuratum ei qui se finxit, quid me fe-
cisti sic: an non habet potestatem filius luti ex eadem
massa, &c. Ephes. 1. Prædestinavit nos in adoptionem
filiorum per Iesum Christum, in ipsum in laudem glorie
gratiae sua: & paulo post: in quo etiam nos sorte vo-
vocati sumus prædestinati secundum propositum eius, qui
operatur omnia secundum consilium voluntatis sua. Quæ
omnia clarissimè ostendunt aliquam esse electionem
gratuitam quæ non sequatur merita præscita.

Augustin. Secunda probatio petitur ex testimonio præser-
tim Augustini, quem omnes sententia ad se trahunt,
quia in materia prædestinationis & gratiæ habetur,
ut regula illorum, quæ dicenda sunt, quidquid dixer-
it Augustinus, quia verò multa proferri ex eo pos-
sunt, ego ea solum tria vrgeo, in quibus Apostolus
descripsisse, viuis est S. Doctor.

Primum igitur quod merita non sint causa electionis ad gloriam pluribus locis tradit, verbi gratia, 1. 2.
contra duas epistolas Pelagianorum, profecto (in-
quit) despiciens qui dicenda veritate non ex operibus, sed
ex vocante, vos dicitis ex futuris operibus quæ Deus fore
præsieberat,

præsicebat, Iacob fuisse dilectum, atque ita contradicuntur Apostolo, &c. Et in Enchirid. cap. 98. Ambo (inquit) gemini natura filii ira nascetur, sed qui dixit miserebor cuius miseritus ero, Iacob dilexit per misericordiam gratuitam. Esau autem odio habuit per indicium debitum, quod cum deberetur ambobus, in altero alter agnouit. Idem habetur l. 1. ad Simplician. quæstione 2. epistola 105. & epistola 106. vbi referens locum illum Apostoli: miserebor cui miseritus ero. Quid? (inquit) nos hic aliud docuit, nisi ex illa massa primi hominis cui merito mors debetur, non ad merita hominis, sed ad Dei pertinere misericordiam, quod quisque liberatur.

Secundò, quod electio Dei sit causa electionis, & perseverantiae, asseritur in libro de prædestinatione Sanctor. cap. 18. & 19. vbi probat homines prædestinari ad gloriam, non quia sanctos fore præsint, sed ut faciat illos sanctos & immaculatos, utensque verbis Apostoli, elegit nos ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, non ergo (inquit) quia furui eramus, sed ut essemus, nempe certum est, nempe manifestum est, ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse prædestinans, non ut tales per gratiam eius essemus. In eo toto libro Pelagium impugnat ponentem prædestinationem ex meritis, ille autem cum non poneret villam gratiam, sine dubio de prædestinatione ad gloriam loquebatur, idem habetur in libro de corrept. & grat. cap. 7. Quicunque ergo ab illa originali damnatione ita gratia diuina largitae discreti sunt, non est dubium quod & procuratur eis Euangelium, &c. additum que postea hec omnia in eis operatur qui vasa misericordia operatus est eos, qui & elegit eos in filio suo ante mundi constitutionem, per electionem gratie (id est gratuitam) non præcedentium meritorum, quia gratia illis est omne meritum. & cap. 9. de dono perseverantiae. id doceat elegantissime, vbi quærens cur ex duobus hominibus iustis, vni detur perseverantia, non autem alteri. Nonne (inquit) viri & Deo creari, viri & ex Adam nati, nonne postremo viri & vocati & vocantem sequunt, vera sunt hac, secundum hac omnia ex nobis erant, verum secundum aliam discretionem ex nobis non erant, nam si fuissent ex nobis, mansissent viri & nobis cum, parent libri Dei, non auertamus aspectum, clamat scriptura diuina, adhibeamus auditum, non erant ex eis, quia non erant secundum propositum vocati, non erant in Christo electi, nam si hoc essent, ex illis essent, & cum illis sine dubitatione mansissent: ut enim non dicam quam sit possibile Deo, auersas & aduersas in fidem suam hominum convertere voluntates, &c. quibus nihil dici potest expressus.

Tertiò, ad inscrutabilia Dei iudicia reuocat Augustinus electionem vnius praæ alio, sermone 7. de verbis Apostoli, quare (inquit) illi datum est, & illi non est datum, non me piget dicere, hoc est profundum oris, de profundo quodam indiciorum Dei, & postea, quare illum? & quare illum, quare non illum & illum, nolo à me queras, homo sum, inuestigabiles sunt via eius, &c. epistola 105. Cur illum potius quam illum liberet, scrutetur qui poret, indiciorum eius tam magnum, profundum, verum tamen caueat precipitum, nunquid? iniquitas est apud Deum, sed inscrutabilia sunt indicia eius, & inuestigabiles via eius. Denique similia omnino habet lib. de prædestinatione Sanctor. cap. 14. & de dono perseverantiae. cap. 9. aliisque pluribus locis quæ collegit Ruiz disp. 10. 11. 12. ut merito Petauius lib. nono toto. doceat non posse dubitari de mente Augustini, tametsi contrariam ipse sententiam sequitur.

Et ne dicas cum Vasque disputare Augustinum de sola prædestinatione ad gratiam aduersus semi-pelagianos. Hoc enim manifestè conuincitur esse

falsum, quia respondet in iis libris sanctus Doctor ad id quod Prosper & Hilarius proposuerant, quos manifestum est loqui de electione, tunc ad gratiam, tunc ad gloriam, quod ex eius etiam verbis pater cap. 7. de correptione & gratia, electi autem sunt ad regnandum cum Christo. & capite 13. Numerus ergo Sanctorum per Dei gratiam, regne prædestinatus donata sibi perseverantia illuc integer perducetur. Alia omitto, vide Petauius libr. 9. cap. 8. in 11. arguimento & cap. vltimo. vbi asserta loca Hieronymi, Prosperi, Fulgantij, Petri Diaconi disertè idem asserentur.

Tertia probatio, rationes ni fallor habet efficacissimas, ego tribus contentus ero. Primò enim ex allatis scripturis & Patribus argumentor, velle aliquid cui Deus videt certò esse coniunctam consequentem gloriam est etiam absolute velle gloriam, sed Deus priusquam videat futura merita, vult gratias electis efficacissimas, quibus videt infallibiliter iunctam esse gloriam, ergo prius vult absolute gloriam quam videat absolute merita. Minorem demonstrant omnia, quæ allata sunt hæc tenus ex Paulo & Augustino. Maorem, mirum est vocari posse in dubium; nam velle aliquid cui vides esse infallibiliter coniunctam mortem inimici, verbi gratia, transfigere illi cor, aut caput præscindere sine dubio est absolute velle illius mortem, non solum virtualiter & in causa, sed formaliter, & proximè, quis? enim dicat nolui mortem inimici, sed capite tantum illum minuere: Si ergo Deus eodem modo ante præuisa merita vult salutem electi, quo ille vult mortem inimici qui cor eius transfigit certè absolute vult illum alutem.

Confirmatur primò, Deus ante omnem præuisi onem meritorum specialem pro electis, verbi gratia, pro Beata Virgine amorem habet, quem non habet pro reprobis, verbi gratia, pro Barbaro Canadensi, qui de fide nihil inquam audiuit. Hic amor specialis & gratuitus infallibilem habet connexionem cum gloria, ita ut eo posito cum scientia quam habet Deus, implicit contradictionem, ut non detur gloria electo, ergoante omnia merita vult Deus electis aliquid ita connexum cum gloria, ut implicit contradictionem ut gloria non sequatur, sed velle aliquid essentialiter iunctum cum gloria est velle gloriam, ergo ante præuisa merita efficaciter vult Deus gloriam. Maorem probauit ex scriptura & Sanctis Patribus, & sanè manifestum est, quod qui duobus vult beneficia ita inæqualia, ut nullam inter se proportionem habeant, amat unum præ alio, sed Deus Beata Virginis gratiam vult intensissimam, & moraliter incompensabilem cum carentia gloria; Barbaro vult gratiam tenuissimam, & remotissimam, cum qua infallibiliter annexa erit saltem per accidentem negatio gloria: ergo dubium non est, quin Deus amet specialiter Virginem ante omnia merita; illo autem amore speciali semel admisso, statim sequitur electio gratuita.

Confirm. secundò, datur discretio aliqua electorum à reprobis quæ merita præcedit, ut expresse docet Apostolus, quis? te discernit, hæc discretio est specialis electio ad gloriam, nam id quo electus discernitur à reprobo, est aliquid ita proprium electi, ut non conueniat reprobis, illud nec est prima vocatione, neque iustificatio quæ sæpè reprobis conuenient, ergo est perseverantia & gloria, neutra enim est sine altera, Deus videlicet promittit infallibiliter gloriam perseverantiae, ante præuisa merita vult perseverantiae, ergo vult gloriam quam promittit perseverantiae.

Secundò, argumentum Scotti nunquam ab aduersariis cum Scotti.

rijs solui satis potuit, quisquis ordinatè vult, non potest velle media quæ nouit fore certò efficacia, priusquam efficaciter velit finem, sed Deus ordinatè vult, ergo non potest prius velle prædestinatis media efficaciter, quæ velit finem efficaciter ad quem media illa ordinat. Maior videtur indubitam, nam quamvis (ut postea dicam) non sit necesse vt finis diuerso actu, & prius sit volitus, quæ volita sunt media, tamen necesse omnino est, vt media quæ sunt effectus finis, non sunt prius volita, quæ volitus sit ipse finis: causa enim non potest esse posterior quæ effectus, inò est prior saltem prioritate à quo. Confirm. quia Deus non potest reprobis media velle sufficientia, quin velit saltem inefficaciter gloriam, ergo non potest electis velle media efficacia, priusquam velit ipsam gloriam efficaciter. Probatur consequentia, quia Deus ideò non vult prius media sufficientia quæ velit gloriam, quia finis est causa mediorum sufficientium, sed finis est etiam causa mediorum efficacium, ergo Deus non potest prius velle media efficacia quæ velit finem efficaciter.

Respondent primò Vaque, Salazar, & alij, posse voluntatem efficacem finis, esse posteriorem voluntate mediorum, quando media illa non sunt physica dundaxat, sed moralia, quia media moralia cum mouent voluntatem ad amorem efficacem finis, necesse est, vt prius sint volita quæ finis sit efficaciter intentus. Et hoc est præcipuum fundamentum contraria sententia, quo probat intentionem, gloria, esse posteriorem electione mediorum gratia ac meritorum, quæ mouent voluntatem ad intendendum finem efficaciter.

Sed contra, media moralia non minus sunt effectus finis quæ media physica ergo amor mediorum moralium efficacium procedere debet ab efficaci amore finis; neque potest esse illo prior, sicut amor mediorum physicorum non potest prior esse quæ amor finis. Neque obstat quod hæc media causant intentionem finis cum mouent voluntatem ad decernendum efficaciter finem, nam hinc sequitur ut postea dicam, quod media illa non sunt posterius volita & præscita, non sequitur autem quod sint prius volita, aliqui causa effet posterior effectu quod implicat. Deinde vrgit argumentum de voluntate mediorum inefficacium etiam moralium, quæ non potest esse prior quæ voluntas inefficax finis, ergo voluntas mediorum efficacium etiam moralium esse non potest prior, quæ efficax amor finis.

Respondent secundò aduersarij, voluntatem inefficacem finis, sufficere ad voluntatem mediorum efficacium.

Secunda
euasio.

Sed contra, per hoc solum distinguitur voluntas efficax finis à voluntate inefficaci, quod voluntas inefficax non assumat media efficacia, voluntas autem efficax assumat ea quæ putat efficacia; nullum enim inter illas voluntates, aliud discrimen est assignabile; deinde dari debet aliqua ratio, cur Deus velit sancto Petro media illa quibus videt gloriam adiunctam esse, Iudæ autem illa non velit; illa ratio non potest alia esse quæ efficax amor finis, nam sicut velle medium inefficax est velle inefficaciter finem, sic velle medium efficax est efficaciter velle finem, quo eodem arguento rejeiciuntur responsiones Lessij section. 2. ad secundam Herice disp. 23. cap. 8. vbi ait media efficacia dari à Deo nihil attendente ad eorum efficaciam & congruitatem, sed tantum quia rerum & temporum ita exigunt circumstantia, non enim Deus directè vult ipsam congruitatem, & efficaciam.

Contra enim isto eodem arguento, debet dari ratio cur Deus cum videat in his circumstantijs se posse dare Petro auxilium efficax, vel sufficiens, eli-

gat tamen dare potius efficax, Iudæ autem eligat dare potius inefficax: vel quare potius elegerit hunc cunum, in quo videbat auxilium efficax esse dandum Petro, non autem alium. Inò si Deus non vult nisi entitatem ipsam auxilij efficacis non autem ipsam efficaciam, sequitur quod gratia efficax non est maius beneficium quæ gratia sufficiens, quod pro certò falso est. Denique quamvis specialiter Deus illam efficaciam non intenderet, semper tamen illam videt, atque ita cum vult illud auxilium, cui talis congruitas est iuncta, efficaciter etiam amat finem qui sequitur tale auxilium.

Respondent tertio, eum qui finem intendit ase quendam suā ipsius industriā, prius intendere finem efficaciter, quam eligat media efficacia: eum autem qui intendit finem asequendum per alium, posse media efficacia intendere, ex amore finis solū inefficaci, ita enim pater qui filium vult euadere doctorem, subministrat illi necessaria ex amore finis inefficaci.

Sed contra, nam argumenta omnia prius facta, æquæ valent in eo qui intendit finem asequendum per alium; nam intentio efficax finis per aliud asequendi, debet differre ab intentione solū inefficaci, sed illa differre non potest nisi quia efficax eligit media, quæ putat efficacia, inefficax eligit ea quæ putat non esse, ergo intentio illa quæ causat media efficacia non est simplex amor finis. Denique vrgit superius facta ratio, quia debet dari ratio, cur Deus proposito medio efficaci, & sufficiens dare velit S. Petro medium efficax & non sufficiens, illa ratio no est solū voluntas inefficacum, quia Iudæ vult Deus gloriam inefficaciter, & non vult medium efficax, ergo, &c. quod additur de patre, magnam habet disparitatem, quia si pater haberet media quæ sciret esse omnino efficacia, & alia omnino inefficacia, non intenderet efficaciter filij doctrinam, nisi adhiceret ea media quæ sciret efficacia fore.

Tertiò, hæc electio gratuita non magis repugnat libertati, quæ prædefinitio actus liberi, & probatur iisdem argumentis, neque minus pugnat cum voluntate dandi gloriam per merita, cum sit voluntas gratuita dandi gloriam ex meritis. Vnde neque sequitur quod electus saluabitur quidquid agat, cum in ea electione includantur merita: reprobis autem qui sic non est electus, potest tamen salvare, quia ea electio non est ad salutem necessaria, ut postea explicabitur.

§. IV.

Secunda pars veræ sententia.

Electionem ad gloriam non esse priorem, præsione meritorum.

Dicendum secundò est, quod electio illa gratuita non antecedit merita, nec est per modum puræ intentionis, ita simpliciter absolutæ, ut non sit virtualiter conditionata. Ita docent omnes autores præsecunda sententia citati, & omnino sequitur ex dictis de prædefinitione actuum liberorum, nam sicut prædefinitio simpliciter absoluta facit necessitatem antecedentem libertati contrariam, etiamsi sit posterior scientiæ conditionata, idem omnino faceret electio simpliciter absoluta, si antecederet merita præuisa ut absolute futura: vide autem argumenta ibi fusæ tradita, huc enim omnino faciunt, & ostendunt esse impossibile, ut Deus absolute decernat dare homini gloriam, quin tollat ei exercitum libertatis.

Prima vero probatio huius loci propria ex scripturis, petitur si enim primò, causa cur regnū cœlorū nō solū detur, sed absolute paratum sit, est studium

Prima pro-
batio ex
scripturis.

bonorum operum , certè fieri non potest , vt regnum cœlorum sit prius absolute paratum , quām præuisa sunt bona opera : sed causa cur paratum dicatur regnum , sunt bona opera , venite benedicti , accipite paratum vobis regnum à constitutione mundi , esuriu enim , & dediſtiſ , &c. vbi explicatur manifestè causa ob quam paratum sit , & quare detur regnum , sicut postea cum profertur sententia in reprobos : ite in ignem eternum qui paratus esf , &c. esuriu enim & non dediſtiſ , &c. ibi enim dicitur causam decreti reprobantis à gloria , esse omissionem bonorum operū , ergo in præcedenti dici- tur causam decreti prædestinantis absolute ad gloriam esse bona opera . Quæ videtur euidentis esse argumen- tatio . Huc etiam facit conuentio patris familias cum operarijs ex denario diurno ; illa enim significat om- nino decretum dandi mercedem non antecedens , operariorum laborem : hoc quoque Parabola spectat de talentis ; non enim decernit Dominus seruis illis diligentibus partem illam hæreditatis , nisi per sedu- lam negotiationem .

Secundò, si absoluta certitudo electionis prouenit à meritis, non potest electio simpliciter absoluta esse prior meritis, prouenire autem à meritis illam certitudinem clarè habetur 2. Pett. 1. *Magis satagit ut per bona opera etiam vestram vocacionem, & electionem faciat, ergo electio absoluta non est prior bonis operibus praesulsi. Quod habetur etiam c. 3. Apocalypsi quod habes, & cane ne alius accipiat coronam tuam ergo praedestination ad coronam non est certa & absoluta antecedenter ad praevisionem perseverantie*

Terrib, si absque conditione perseuerantia gloria non promittitur, etiam non decernitur sine tali conditione, sed non promittitur, nam v.g. Rom. 11. *Videtur bonitatem & seueritatem Dei, in eos quidem qui cedent, seueritatem, in te autem bonitatem Dei, si tamen permanferis in bonitate, aliqui & tu excideris, ergo nunquam electio est simpliciter absoluta, donec futura praevidetur perseuerantia.*

Respondent aduersarij communiter, vera hæc omnia esse de ordine executionis, non autem de ordinis intentionis. Sed hæc responsio quam sit insufficiens parebit ex dicendis statim. Nunc autem ex scripturis allatis conuinci viderit falsitatis; nam præparatio regni quæ dicitur fieri propter opera, est intentio efficacandi regnum, ergo illa intentio suscipitur propter opera, deinceps illa intentio simpliciter aboluta, est ele^ctio certa & infallibilis; sed ex Apostolo ele^ctio certa fit per bona opera, ergo intentio absoluta non est prior quam bona opera. Denique per eandem voluntatem absolutè intenditur falso prædestinati, per quam promittitur absolutè, sed promittitur cum conditione perseuerantia, ergo etiam intenditur cum eadem; si enim absolutè intenditur abstrahendo à perseuerantia, promittitur etiam & deberetur, & futura est, independenter à perseuerantia (vt statim dicam, ergo illa conditio inanis & frustratoria est, quæ sublatâ futurum est præmium, vt vrgebo statim.

Suffragiū Secunda probatio ex suffragijs Patrum dicitur
Augustini. quos plurimos afferit Vasq. & sanū Petavius l. 9. & 10
Plane demonstrat, ita vnamimenter omnes sentire grā-
cos Patres, & latinos ferē omnes. Mili satis sit vnuſ
Augustinus, quem à fe fine dubio stare aduersarij glo-
riantur, sed immerito. Prīmō enim l. 1, ad simpl. q. 2
contrarium apertē docet. *Non tamen (inquit) electio*
precedit iustificacionem, sed electionem iustificatio; nem
enim enim eligitur nisi iam distans ab illo qui recipitur
unde quod dictum est, quia elegit nos Deus ante mundum
constitutionem, non video quomodo dictum sit nisi pra-
scientia, ergo ex Augustino, iustificatio precedit elec-
tionem omnino absolutam, & ipsa electio non si
simpliciter absoluta nisi per præscientiam. Neque vi-
detur satisfacere Bellarm. l. 2. de gratia & lib. arbitrii

c. 15. Libros illos ad simplicianum scriptos, à iuniori Augustino, retractatos postea esse ab eodem seniore & doctiore in libris de prædest. sanct. & de dono perseuer. Sed hoc Bellarm. non probat, quia libros illos ad simplicianum nunquam ab Augustino inuenient reprobatos, commendatos autem sèpissimè. Secundò, euidens Augustini testimonium habetur l. 1. de gratia & lib. arbitr. c. 6. vbi expendens Apostoli verba illa, reposita est mihi corona iustitiae, aperte admittit voluntatem illam Dei, quâ èterna vita tributur in fine vite posteriorem esse meritis, vnde Serim. 7. de verbis Domini secundum Marth. duplēcēt pōnit electionēm, alteram secundum gratiam, alteram secundum electorum iustitiam (vt dicam postea) ergo electio simpliciter absoluta non est vlo modo prior meritis ex Augustino.

Tertia probatio ex rationibus ducitur efficacissimis, primò enim electio per modum intentionis abstracta-
hens à meritis, & ita simpliciter absoluta ut omnem
excludat conditionem etiam virtualem, necessitatem
eodem modo afferat antecedentem contrariam liber-
tatis ac praedefinitione antecedens simpliciter, & eadem
argumenta eodera modo vtrumque probant; nam
posita electione hāc absolutā implicat ut electus ma-
lè operetur & excidat à gloria, alioqui decretum illud
absolutum non fuit, imo implicat ut habeat concur-
sum paratum ad malè operandum, alioqui Deus ha-
bet oppositas voluntates, & illud decretum est ante-
cedens; si enim sequitur scientiam conditionatam,
& ab illa pender, decretum non est absolutum simpli-
citer, sed est conditionatum saltem virtualiter, ergo
illa electio antecedens merita tollit omnino liber-
tatem. Vide probationes allatas sc̄pt. praecedenti
quibus vix video responderi posse.

Secundo, electio illa simpliciter absoluta per modum intentionis abstrahens à meritis incompositibilis prorsus est cum voluntate non dandi gloriam nisi ex meritis, sed Deus habet decretum non dandi gloriam sublatis meritis, & dandi eam ex solis meritis, ergo electio ad gloriam non est absoluta per modum pura intentionis abstrahens à meritis. Probatur maior repugnat cum voluntate non dandi gloria nisi ex meritis, quod gloria debeatur, & reuera sit futura, quamvis nulla essent merita, sed si Deus intendit efficaciter, & absoluere dare gloriam antecedenter ad merita, & abstrahendo ab illis gloria debetur, & reuera futura est, quamvis non ponantur villa merita, ergo intentio absolute dandi gloriam abstrahens à meritis repugnat cum voluntate non dandi gloriam nisi ex meritis, maior euident est, quia si Deus non dat neque vult dare gloriam nisi ex meritis, implicat ut illam debeat, & tribuat, etiamsi non essent merita: probatur maior, tunc gloria debetur electo etiamsi nulla sint merita, quando prius debetur quam futura sint merita, sed gloria prius debetur quam futura sint merita, si electio simpliciter absoluta est prior meritis prauis, ergo si electio est prior meritis prauis gloria debetur, & est futura etiamsi nulla essent merita. Probatur minor ex vi absolute intentionis omnino efficacis gloria debetur electo, quia decretum Dei quod est absolutum non potest frustrari suo effectu, sed illa intentio per te prior est quam futura sint merita, ergo prius debetur infallibiliter electo, & prius est futura quam futura sint merita. Confirm. quia si Deus videt gloriam futuram, independenter à meritis, gloria non datur ex meritis, sed Deus videt gloriam futuram, independenter à meritis, quia videt illam futuram, posita tali electione per modum intentionis absoluta, ergo gloria non datur ex meritis.

Denique hinc sequitur electos indefectibiliter sal- Dilemma
uari quidquid agant, quia ne irritum sit absolutum
Dei decretum, etiam si electus non bene ageret, tene-
TERRIBILIS

retur Deus illi dare gloriam, vnde responderi non poterit molestissimo dilemmati, *si sum prædestinatus quidquid agam salvabor, siue bene siue male agam.*

Ordo intentionis, & exequitionis.
Solemne Suaris & aliorum ad hæc omnia respondunt est, distinguendum esse ordinem intentionis, & ordinem exequitionis, in prædestinatione; Deus enim gratia vult gloriam, quam tamen non vult dare gratia, quia voluntas in ordine intentionis idem est efficax, quia infra electionem mediorum, & exequitionem a se distinctam, non quod ipsa exequatur.

Sed hæc non satisfaciunt villo modo ut fusissimè probant Valsq. disp. 89. n. 33. & 3. part. disp. 23. c. 11. Heric disp. 23. c. 11. & 12. Redeunt enim argumenta omnia prius facta; nam per decretum illud efficax quem appellas ordinem intentionis, præscindendo ab omni ordine exequitionis, electus est habiturus gloriam, & posito tali decreto quod abstrahit à meritis, implicat ut non habeat gloriam, ergo gloria est futura priusquam sint merita, ergo Deus non habet voluntatem non dandi gloriam nisi ex meritis, neque dat illam ex meritis, & quidquid agam salvabor si sum electus. Deinde Deus non aliter exequitur, quād decreuit exequi, sed decreuit efficaciter dare gloriam, abstrahendo à meritis, ordo enim illæ intentionis est decretum efficacum quo est inconiungibilis negatio effectus, ergo Deus exequitur independenter à meritis. Denique quod caput est causa moralis qualis est meritoria, in hoc differt à causa finali, quod finalis causat adhuc existens in intentione: moralis autem causare non potest nisi vt iam existens in exequitione, quia est causa effectiva, vt probauit aliás. Ideo implicat ut voluntas absolute intendat præmium, qui est ordo intentionis, si merita sint posteriores in ordine exequitionis, vnde argumentor, illud quod causatur moraliter ab alio non est illo prius, sed merita in ordine exequitionis, causant gloriam in ordine intentionis; non enim causa moralis aliter causat, nisi mouendo voluntatem ad intendendum finem, ergo merita in ordine exequitionis non sunt posteriores, quād gloria in ordine intentionis.

§. V.

Tertia pars veræ sententiae.

Quod electio ad gloriam, preparatio ad gratiam, & præiustio meritorum sunt omnino simul.

Electio gratitudo. **D**icendum est tertio, quod gratuita electio ad gloriam, neque sequitur neque præcedit præparationem gratiarum efficacium & meritorum, sed unico & indiuisibili actu vult Deus gloriam, gratias, & merita sine prioritate vlla in quo, etiam rationis. Ita omnes autores pro tertia sententia citati.

Primo enim omnino sequitur ex duabus conclusionibus, quas proposui; si enim electio ad gloriam, neque prior est, neque posterior præiustio meritorum, sequitur omnino vt sit simul, & vt Deus unico actu tria illa velit efficaciter, gratias, merita & gloriam, vnde probata conclusio tota manet, ex rationibus ibi positis.

Secundo, quotiescumque Deus ita vult finem & media, vt non velit finem nisi per hæc media, neque velit hæc media nisi propter hunc finem toties unico, & indiuisibili actu attinguntur finis, & media sine vlla prioritate in quo, quia nullum est signum rationis, in quo unum adæquatè possit concipi fine alio; sicut enim non vult finem, nisi per hæc media, neque media nisi propter finem, sic neque potest concipi velle unum fine alio, sed Deus non vult gloriam, nisi per merita, & gratias, neque præfinit gratias & merita, nisi propter gloriam, ergo nulla est prioritas in quo, inter electionem ad gloriam, & præparationem gratiarum ac meritorum. Quæ omnia sèpè supra

Tom. I.

probata sunt sect. 2. de actibus diuinæ voluntatis uniusim, & sect. 4. de prædefinitionibus actuum liberorum, quæ huc omnino faciunt; codem enim prorsus modo elegit Deus ad gloriam, quo decernit ut à voluntate libera fiant actus boni.

Tertiò enim, electio hæc (vt ibi dixi de prædefinitione actus liberi) absoluta & efficax est, quia quæsitus aliquis scit se habere media quæ illa libertate finem coniugatur sunt, potest absolute intendere talen finem, Deus autem ante omne decretum scit se habere media efficacia, quibus electus infallibiliter assentetur sit gloriam omnino liberè, ergo potest absolute intendere gloriam. Deinde illa voluntas finis, efficax est, per quam media eliguntur efficacia per hanc voluntatem gratuitam media eliguntur efficacia, ergo illa electio efficax est.

Virtutates conditionatae. Sed nihilominus tamen virtualiter conditionata, quia sequi non potest scientiam conditionatam, & ab illa dependere, quin includat conditionem saltem æquivalentem; si enim non sciret illa media effectum esse habitura non decerneret gloriam. Deinde non potest Deus velle gloriam, per merita liberè futura, quin illa Dei voluntas includat hanc conditionem, si voluntas velit bene operari, sed per hanc voluntatem Deus vult gloriam ex meritis liberè futuris, ergo vult gloriam cum conditione virtuali. Vnde tandem.

Dico quartò, electionem ad gloriam duplēm statuendam omnino esse, prima gratuita omnino est neque prior meritis præiustis, neque illis posterior sed unico simul actu tendens in merita & gloriam, atque ita efficax, & absoluta, sed conditionata tamen virtualiter. Altera est simpliciter absoluta, quæ posterior est præparatione gratiarum, & meritorum, & nullam includit conditionem etiam virtualem.

Ratio manifesta est, quia Deus non potest habere gratuitam voluntatem dandi gloriam ex meritis, quin post præiusta illa merita voluntatem habeat absolutam simpliciter, ergo duplex in Deo est electio, vel potius una in duplice statu. Sic enim duplēm illam electionem manifestè afferit Augustinus serm. 7. de verbis Domini secundum Matth. *Quos voluit Dominus hos elegit, elegit antem, & secundum suam gratiam, & secundum illorum institutionem.* Deinde de hac priori electione scripturæ intelligendæ sunt, & Patres quoties dicunt electionem fieri gratis, de secunda, quoties dicunt illam sequi merita præiusta, de qua sine dubio sola loquitur est Augustinus libro illo 1. ad Simplicianum quæst. 2. quo tantopere gloriatur Valsques, non tamen electio sequitur iustificationem, sed electionem iustificationis, &c. Loquitur enim de hac posteriori electione, quæ absoluta simpliciter est, & non includit conditionem ullam æquivalentem: non autem loquitur de priori quæ gratuita est, & non sequitur, neque præcedit merita præiusta. Videtur autem probari optimo argumento, quia illud Deum ab aeterno mouet vt decernat dare, quod in tempore mouet Deum vt det, sed merita mouent Deum vt det gloriam in tempore, ergo merita mouerant vt vellet ab solute dare. Vnde posita distinctione duplēis huius electionis facillimè solui possunt omnia quæ contra utramque opinionem opponi possunt ex scripturis, Patribus, & ratione, vt modo constabit ex eorum solutione quæ opponi possunt. Primum est destrutio libertatis. Secundum destrutio meriti. Tertium indefinitibilitas salutis. Quartum prioritas causalitatis.

§. VI.

Prima difficultas in oppositum, ex dispendio libertatis.

Nihil (vt dixi) superest ex scripturis, & Patribus quod soluendum supersit, cum nihil aliud probent,

Quod fit
contraria
libertatis.

bent, quām electionem fieri ex meritis, vel dari electionem aliquam, quæ sequitur merita, quod ego etiam afferui, sed nunquam negant electionem gratuitam, quā decernatur gloria danda ex meritis.

Ratio ergo dubitandi primò esse potest, quia posita gratitudo electione, quæ non sequitur præuisa merita, tollitur libertas, cum qua nulla potest stare necessitas nisi consequens, ista electio cum sit efficax facit necessitatem, & cum non sequatur merita, non facit necessitatem sequentem, ergo per illam tollitur libertas. Neque satis est dicere quod electio ista sequitur scientiam conditionatam, nam (vt dixi) necessitas tolleret libertatem, quamvis sequeretur scientiam conditionatam, quia non est in nostra potestate illam ponere, & illa posita effectus non potest non esse: hoc utrumque reperitur in electione gratuita, ergo illa tollit libertatem. Deinde posita electione efficaci, Deus non potest parare homini electo concursum indifferente, alioqui pararet concursum ad frustrationem sui decreti. Denique cum scientia illa conditionata non moueat Deum ad electionem, frustra omnino dicitur quod electio à scientia illa pender.

Solutio. Respondeo, manifestum esse quod nihil hæc omnia faciunt, contra electionem quæ ita est gratuita ut includat tamen merita, ita est absoluta, ut virtualiter tamen sit conditionata, & sequitur scientiam conditionatam, idèo facit duntaxat necessitatem consequentem. Disparitas electionis huius & necessitatis physicae statim patet quia illa necessitas nullo modo conditionata est, unde non sequitur scientiam conditionatam, nisi forte omnino per accidentem, quia eius efficacitas non pender ab ea futuritione, nec ratione illius infert effectum: electio autem ista pender ab ea futuritione libera ut sapè dixi, & ratione illius infert effectum, idèoque conditionata est virtualiter. Hinc etiam sequitur, quod Deus paret concursum electo ad malè operandum si velit, quia non vult illi dare gloriam nisi ex meritis, ut hoc decretum pendeat à scientia conditionata, non requiritur ut Deus moueat per hanc scientiam, sed ut sit conditio sine quā talis electio non fieret.

Secunda difficultas ex destructione meriti.

Non dari
gloriam
ex meritis.

Secundò vrgere videtur superius factum argumentum Vasquis, ut meritum verè sit meritum, debet mouere voluntatem præmiantis ut intendat dare præmium, sed si electio non sequitur præuisa merita, voluntas præmiantis non mouetur per ipsum meritum, ut velit dare præmium, si enim meritum mouet Deum ut decernat, prius existit meritum in executione quām fiat decretum dandi gloriam, ergo si electio ad gloriam non sequitur præuisa merita, sequitur quod meritum, non est meritum. Vnde vulgo dicitur quod media moralia existere prius debent, quām finis moueat voluntatem efficaciter, quia scilicet causant voluntatem efficacem finis. Confirmat primò, quia Deus eodem modo intendit dare gloriam quo actu illam dat, sed non dat gloriam nisi post merita, ergo non intendit illam dare nisi post merita. Confir. secundò, voluntas gratuita est independens à meritis, ista electio gratuita est, ergo est independens à meritis.

Responso.

Resp. nihil facere contra nos totum hoc argumentum, quod demonstratiū probat electionem illam gratuitam non esse per modum puræ intentionis, priorem meritis præuisis, si autem electio ad gloriam includat merita nihil probat hoc argumentum; Distinguunt enim prima illa maior, ut meritum sit reuera merita debet mouere præmiantem ut velit dare præmium, ut velit voluntate absoluta & nullo modo conditionata concedo: ut velit voluntate absoluta, sed conditionata virtualiter nego; potest enim Deus gratis velle, quod non velit dare nisi ex meritis, sicut

gratis possum velle vendere equum, quem tamen non volo dare nisi exhibito pretio. Itaque verum est quod meritum non est causa præmij nisi quatenus causat decretum absolutum voluntatis de præmio dando, sed nego decretum illud quod est conditionatum virtualiter eo quod sit voluntas & meriti, & præmij causari per ipsum meritum, nam ad hoc decretum, meritum conditio est, non causa.

Ad primam confirm. eadem est responsio, Deus eodem modo decernit gloriam, simpliciter absolutè, quo illam actu dat, concedo, eodem modo decernit cum virtuali conditione nego. Imò hinc sequeretur quod Deus sicut non dat gloriam, nisi postquam merita sunt actu posita, sic neque illam decernit nisi postquam posita sunt actu merita, unde sequeretur quod nulla esset prædestinatio, quæ decretum est æternum. Quando ergo dicitur Deus eodem modo decernit dare, gloriam quo actu illam dat, illud (eodem modo) vel iungitur cum verbo (decernit) & sic fallā est maior, quia non decernit eodem modo, quo dat, si vero iungatur cum verbo (dare) vera est propositio, quia eodem modo Deus dat gloriam quo illam decernit dare.

Ad secundam confirm. Resp. disting. maiorem, voluntas gratuita est independens à meritis prius præuisis, concedo, est independens à meritis simul volitis nego. Deus enim (vt sapè dixi) gratis vult dare gloriam, sed non vult dare nisi ex meritis, quæ tunc eodem actu vult, & præuidet futura.

Tertia difficultas ex indefectibilitate salutis & damnationis.

Electum
necessariū
saluari.

Tertiò instare aduersarij possunt, sequi ex hac electione gratuita, quod electi quidquid agant salvantur, & non electi quidquid agant damnantur, adeò ut salus sit illis prorsus impossibilis. Primum sic probo: si enim Deus elegit efficaciter sanctum Petrum omnino neceſſe est ut vel sanctus Petrus irritum reddat Dei decretum, vel ut saluetur, decretum Dei quod efficax est, reddere non potest irritum, ergo neceſſe est ut saluetur quidquid agat. Præterea ex vi huius decreti efficacis debetur illi gloria priusquam habiturus si merita, ergo merita non sunt illi necessaria ut habeat gloriam. Vel enim posito illo decreto efficaci, in sensu composto potest electus excidere à gloria, vel non potest, si potest ergo illud decretum non est efficax ullo modo, si non potest, ergo indefectibiliter saluabitur quamvis non habeat illa merita. Secundum de non electis multò magis vrget, quia illi indefectibiliter quidquid agant damnabuntur, quia quidquid agant non possunt ingredi numerum electorum; nemo enim saluatur nisi prædestinatus, & hæc certa est Dei lex, alioqui Deus faceret in tempore id quod ab æterno non decreuit facere: Iudas qui non est electus, non potest ingredi numerum electorum qui ante omnia merita est ita determinatus, ut non possit esse maior; ergo Iudas indefectibiliter damnabitur, ergo antequam Deus videat Iudam peccatum, reddit ipsi salutem prorsus impossibilem. Quod pertinet molestissimum illud dilemma, vel sum ita gratis electus, vel non sum electus, si sum electus, certum est quod saluabor, si non sum electus indefectibiliter damnabor, quia certum est neminem saluatum iri nisi sit in numero corum qui gratis electi sunt.

Respond. ad hoc argumentum quod videtur difficultum, inde facilius patere posse solutionem, quia contra gratuitam præparationem gratiarum illud eodem modo vrget. Vtrumque igitur illud incommodeum facile vitatur, posito quod hæc electio attingat indiuisibiliter & merita & gloriam vnicō actu.

Primum enim evidens est, electum non saluari quidquid agat; eligitur enim ad gloriam, quia eligitur ad benē

benè agendum. Itaque decretum illud efficax reddi absolute ac antecedenter potest irritum quia est conditionatum virtualiter: consequenter autem, & ex suppositione scientiæ conditionata reddi non potest irritu, sed ex hoc non sequitur indefectibilitas salutis, ut sàpè dixi. Præterea ex vi huius decreti debetur illi gloria, non priùs quàm habiturus sit merita, sed in eodem signo quo prævidentur ipsius merita, posito illo decreto potest electus excidere à gloria, antecedenter (vt dixi) consequenter non potest; quia continetur in eo vt sàpè dixi virtualis conditio, cum includantur merita liberè ponenda.

Solutio
Secundum

Secundò, neque sequitur infallibiliter damnari eos qui non sunt electi, quia licet verum sit, quod actu nemo saluabitur nisi qui eo modo fuerit electus gratis: tamen sàpè in hac materia repetendum est, quod electio hæc necessaria nullo modo est vt aliquis salueretur; omnes enim reprobi saluari possunt, quamvis eo modo electi non sint, nam ad salutem necessaria est electio simpliciter absoluta, qua sequitur merita, & est in potestate cuiuslibet reprobi: electio autem altera, necessaria non est ad salutem, fateor Deum dicere nemo saluabitur actu, nisi gratis fuerit electus, sed non dicit nemo poterit saluari, vel ego neminem volo saluare, nisi gratis fuerit, electus hoc (inquam) Deus nullo modo dicit, vnde totum vides contruere argumentum; Iudas enim potuit ingredi numerum electorum, electione absoluta sequente merita, non potuit ingredi numerum electorum electione hac gratuità includente merita. Dilemma illud quod opponi solet, nullius amplius momenti est, quia si sum electus per merita, clarum est quod non saluabor quidquid agam, & si non sum electus non damnabor quidquid agam, quia possum benè agere, & prædestinari simpliciter absolute.

Quarta difficultas ex prioritate causa finalis, & causa meritoria.

Quod
vnuus actus
est alio
prior.

Quartò, contra unitatem actus quo Deus vult gloriam, & merita opponuntur argumenta Scotti, quicunque ordinat vult, priùs saltem ratione, vult finem quàm media; finis enim causa est mediorum, & causa prior est effectu, ergo Deus vult priùs gloriam quam velit gratias. Probo antecedens, possum per intellectum, præscindere voluntatem finis à voluntate mediorum, & cogitate primò voluntatem finis, ac posse voluntatem mediorum, tunc voluntatem finis cogitabo vt priorem voluntate mediorum, ergo est prior voluntate mediorum, idque in causa meritoria multò magis valet (vt dixi) quia meritum quod causa est effectu prius existit quam præmium, ergo prius debet volitum esse meritum, quam volitum sit præmium.

Solutio.

Resp. ex his quæ sectione secunda dixi, negando primum antecedens, quia sàpè voluntas intendere potest finem per certa quædam media, ita vt non velit finem nisi per illa media, neque velit media illa nisi propter hunc finem, tunc intentio & electio sunt vnuus actus indiuisibilis sine prioritate vlla in quo, etiam rationis; tunc enim finis causa est mediorum, sed voluntas finis non est causa voluntatis mediorum, vnde si cogitem voluntatem finis non cogitando voluntatem mediorum, non possum tamen cogitare voluntatem illam finis, vt priorem voluntate mediorum, cum vtraque voluntas sit vnuus actus similiiter verum est quod meritum est prius quam præmium sit volitum voluntare simpliciter absoluta, non est prius quàm sit volitum voluntate conditionata virtualiter. Neque dicas tunc est distinctio & prioritas inter actus diuinos quando est distinctio & prioritas inter obiecta; distinctio enim alia cogitari non potest inter actus diuinos: inter finem, & media est distinctio

& prioritas, ergo inter actus quibus Deus vult finem & media est distinctio & prioritas. Hoc etiam supra solutum est, tunc enim est distinctio inter actus diuinos, & prioritas, quando inter obiecta propter volita est distinctio & prioritas, non autem simpliciter quando est distinctio inter huiusmodi obiecta, nam plura obiecta Deus potest velle per modum vnuis: inter gloriam, & merita propter volita non est distinctio, & prioritas, cum neutrum Deus velit nisi dependenter ab altero.

Initabis iterum, merita vt volita & existentia sunt causa præmij vt voliti, ergo voluntas meriti prior est voluntate præmij. Resp. disting. antec. eodem modo, merita vt volita sunt causa præmij vt voliti, voluntate simpliciter absoluta concedo, vt voliti voluntate conditionata virtualiter nego.

Verum contra voluntatem illam conditionatam virtualiter primò licet argumentari tunc intentio finis est simpliciter efficax, & absoluta quàd ex ea eliguntur media quæ cognoscuntur efficacia, electio hæc gratuita huiusmodi est, ergo illa est absoluta simpliciter. Deinde intentio conditionata illa est, quà volo aliquid esse sub conditione, quæ non est volitasi enim conditio est absolutè volita, iam etiam res absolutè volita est, sed Deus ita intendit gloriam vt velit etiam merita, quam dicas esse conditionem, ergo Deus vult absolute gloriam. Denique si electio hæc conditionata est, iam non differt à voluntate generali quam habet Deus de salute reproborum, quæ conditionata etiam est; in illa voluntas vel conditionata est ex parte Dei, & sic illa nulla est, vel ex parte obiecti, & sic expectat aliquid ab obiecto quod Deus ipse non vult.

Ad primum Resp. disting. primam maiorem, tunc intentio finis est simpliciter efficax, quando eligit media efficacia, si eligat media quæ sint ex se ipsi efficacia independenter à voluntate libera, concedo maiorem, si sint efficacia duntaxat moraliter & dependenter à causa libera, nego maiorem, quia cum efficacia tolli possit per causam liberam, intentio quæ media illa eligit efficacia, semper includit virtualiter conditionem si causa libera illi non relinetur: voluntas dandi gloriam causat media moraliter efficacia quæ habent efficaciam dependenter à causa libera, & includunt eius consensum, vt conditionem: ideoque mirum non est quod hæc voluntas sit virtualiter conditionata eo modo quo efficacia ipsa est conditionata.

Ad secundum Resp. intentionem aliquam esse posse conditionatam, quamvis velit obiectum sub conditione volita, modo hæc conditio non sit absolute volita, sed sit aliquid pendens à voluntate libera, Deus vult gloriam ex suppositione quod voluntas electi benè operetur, voluntatem autem benè operari non vult absolute, sed sub conditione quod voluntas se determiner ad benè operandum, neque necesse propterea est vt detur conditio conditionis; Deus enim vult voluntatem velle liberè, ex suppositione quod volitura liberè sit, non autem vult absolute.

Ad tertium Resp. hanc electionem gratuitam non esse formaliter conditionatam, sed tantum virtualiter, voluntas autem generalis quam Deus habet de salute reproborum conditionata est formaliter, nec est vlo modo efficax, & absoluta: electio etiam ista conditionata non est ex parte Dei, sed ex parte obiecti, dicit enim virtualiter, modo voluntas operari velit.

S E C T I O VI.
De reliquis causis prædestinationis, corollaria.

Ex his quæ disputata sunt hæcenus de causa motu tua quæ Deum efficaciter impulit ad decernendam electis gratiam efficacem, & gloriam, non erit difficile colligere, quomodo electus ipse dici possit causa suæ prædestinationis, quomodo Christus &

De ipsa

Contra
volunta
tem vir
tualliter
conditio
nata.

Merita
hominis
electi.

Christus.

Deipara.

Contro-
versia de
meritis al-
terius iu-
sti.

Triplex
dubitatio.

Deipara possunt esse causa illius electionis etiam gratuita, denique quomodo possit unus homo iustus esse causa totius prædestinationis alterius & omnium eius effectuum.

Primum ergo corollarium sit, voluntatem, & merita hominis electi nullo modo esse causam electionis illius prima absolute, ac efficacis, ad gratias congruas, & gloriam, quod tota sectione quinta probatum est.

Secundum est, Christum Dominum esse causam meritoriam de condigno totius prædestinationis ad gratiam congruam, merita, & gloriam, etiam prout prædestination illa est electio efficax aliquorum præalijs, & voluntas absolute dandi vni potius quam alteri gratias congruas, & gloriam. Ita enim fusè probabitur tertia parte dum agam de merito mediatoris Christi cuius corona sunt & opima spolia electi omnes, quos acquisiuit specialiter sanguine suo ut regnent in æternum, & agnum adorem sedentem in throno Dei amicti stolis albis, & ponentes ante pedes eius coronas aureas, quibus per merita, & voluntatem eius donatis sunt, vide quæ hoc loco dixi.

Tertium est, beatissimam etiam Virginem Dei Matrem Augustissimam esse causam similiter sed de conguo, eiusdem totius prædestinationis efficacis ad gratiam & gloriam, & electionis illius specialis aliquorum præalijs, adeò ut se ipsos etiam totos amantissimæ matri debeant electi omnes, excepti per eius merita de potestate tenebrarum, & translati in regnum filij dilectionis; ipsa enim noua Eva vita mater appellari debet, variegataque permanet ad primis vita immortalis omnium viuentium ut ait Athanasius, & in terra parte plenè probauit qua hic non videntur repetenda.

Quatum longè difficultius est, quomodo merita iusti alicuius hominis, sint causa meritoria saltem de conguo totius prædestinationis alterius, & omnium eius effectuum, an vero bonum illud opus sit semper effectus huius prædestinationis & illa posterius, v.g. quando sanctus Stephanus orauit pro Paulo, potuit oratio illa esse causa, vel effectus prædestinationis sancti Pauli: fuit causa, si hæc oratio inspirata non fuit Stephano ex efficaci voluntate saluandi Paulum, sed ea potius oratio Deum primò mouit, ut efficaciter intenderet salutem sancti Pauli, & primam eius vocationem: fuit autem effectus prædestinationis S. Pauli hæc oratio, si fuit inspirata Stephano ex efficaci voluntate conuertendi, & vocandi Paulum, quem non voluit saluare nisi per preces Stephani.

In qua difficultate Doctores video esse diuersos propter varietatem sententiarum de motu prædestinationis. Vsq. enim disp. 94. c. 5. acriter contendit opera vnius iusti sèpius esse causam totius prædestinationis alterius. Sua. autem l. 2. c. 21. & 24. contendit huiusmodi opera esse duntaxat effectus prædestinationis alterius. Arrubal disp. 19. c. 2. putat illa opera esse interdum causas, interdum effectus. Herice disp. 29. c. 5. dicit illa esse posse causas, sed de facto tamen esse solum effectus.

Ratio autem dubitandi primò est, quia si merita vnius hominis, & orationes pro alio factæ sunt tantum effectus non autem causa totius prædestinationis alterius dici similiter posset Christi merita esse primum effectum prædestinationis omnium, non autem causam; non enim appetit disparitas, hoc vero falsum esse omnino conflat.

Secundo, si bonum opus hominis iusti est primus effectus prædestinationis alterius, sequitur, quod prima vocatione, non est primus effectus prædestinationis hoc autem non est verum, quia si datur aliquis effectus prædestinationis prior primâ vocatione potest aliquis mereri sibi primam vocationem, & tamen non

mereri totam prædestinationem quod repugnat Augustino, ergo merita vnius iusti, non possunt esse effectus prædestinationis alterius iusti.

Tertio, sicut posito merito Christi per quod tota causata est prædestination adhuc tamen causata illa est per meritum Deiparæ, sic causari etiam illa potuit per aliorum iustorum merita.

Dicendum tamen est primò, bona opera hominis alicuius iusti sèpissimè esse primum effectum prædestinationis alterius hominis, per quem consequentes omnes effectus causentur, prima scilicet vocatio efficax, iustificatio, & glorificatio. Ita Theologi omnes communiter.

Primo enim sic habetur ex August. l. de dono perseuer. c. 22. *Qui nondum sunt vocati pro eis ut vocentur orenus, fortassis enim sic prædestinati sunt, ut nostris orationibus concedantur, & accipiant eandem gratiam efficaciter electi: vbi manifestè ait S. Doctor primam vocationem vnius posse impetrari per preces alterius. Deinde notum est celebre illud dictum Augustini. l. 1. ad Simplician. q. 2. *Quod Paulus per orationem Stephani primam illam accepit vocationem efficacissimam quæ conuersus est.* Eaque omnino mens est Prospere, Gregor. & S. Thom. art. 8. vbi docet prædestinationem iuuari per preces sanctorum, quod est preces illas esse media per quæ prædestinationis effectus Deus intendit exequi.*

Probatürque quia, primus effectus prædestinationis non est necessariò intrinsecus ipsi prædestinato, sed esse potest extrinsecus, & prior primâ vocatione, ergo potest causare reliquos effectus prædestinationis, & ipsam primam vocationem. Deinde Deus potest ex voluntate saluandi vnum hominem, inspirare alteri bona opera, nam Apostolis v. gr. & viris Apostolicis inspirat ut laborent & sine dubio, ut etiam orent pro salute multorum quos eo modo intendit vocare ac saluare, sed tunc opera illa bona sunt effectus prædestinationis, & causant plures alios eius effectus, si enim Stephanus orauit ex affectu salutis Pauli, Deus etiam ex affectu eiusdem salutis inspirare illi potuit ut oraret, ergo preces sanctorum possunt esse primus effectus prædestinationis.

Dico secundò, nullum opus bonum puri hominis est causa meritoria totius prædestinationis alterius conclusio hominis. Ita sequitur ex sectione præcedenti.

Primo enim prædestinatione (vt dixi) est Dei voluntas prorsus gratuita, quæ non sequitur merita præiusti ipsius hominis electi ut probauit, ergo multò minus potest sequi præiustitionem meritorum alterius. Deinde ante præiusti vnius puri hominis merita, Christus ut supposui meruit specialem electionem omnium prædestinationum, ergo illa non causatur à meritis vnius puri hominis probatur conseq. quia positis illis meritis nihil fuit quod remoraretur totam electionem, deinde ut Christus sit causa totius electionis etiam specialis necesse est, ut singulis electis applicerit sua merita, & ut applicatione facta statim electio efficax sequatur, sed applicatio illa meritorum Christi antecedit merita reliquorum hominum, credere autem quod Christus vni sancto applicuit primum sua merita, nihil de altero cogitans, de quo cogitare potest cœperit mera commenta sunt ut patebit ex fct. 8. vbi ostendetur electos omnes in eodem signo fuisse prædestinatos.

Ad primam Respon. potuisse quidem à Deo ita res ordinari ut preces, tunc Christi tunc sanctorum essent causa, vel effectus prædestinationis, sed de facto tamen non ita Deus ordinavit; voluit enim ut Christus nobis solus esset & iustitia, & propitiatio & sanctificatio, & redemptio, quod sanctis non detulit.

Ad secundam Resp. primam vocationem esse semper effectum prædestinationis, primum inter illos

omnes

Affertio
affirmans.

Rationes.

Altera
conclusio.

Solutio
trium du-
bitatio-
num.

omnes qui sunt intrinseci homini electo, non autem esse primum, inter eos qui esse possunt electo extrinseci: si ego mererer mihi primam vocationem, mererer etiam sine dubio mihi totam prædestinationem, quia nullum meum opus bonum præcedens primam meam vocationem esse potest effectus meæ prædestinationis, si autem ego mererer primam vocationem alterius non mererer tamen totam eius prædestinationem, quia in me aliquod opus reperitur, quod præcedit primam vocationem alterius.

Ad tertiam Resp. Deiparam electam esse in aliquo signo ante omnes alios electos, unde appellatur a Patribus primogenita vnigeniti Filii, & primiceria electionis, ut per quam salus omnibus parabatur, prima fructum salutis hauriret ex pignore, inquit Ambros. in Lucam. Vnde cum ante alios electos esset Maria potuerunt per illam ut causam Christo coniunctam, & subordinatam alij postea eligi quæ ratio non valer pro aliis quos omnes in eodem signo elegit Deus per Christum & Mariam, sicut enim Deus consuluit voluntatem Christi, ut perageret seriem electionis, sic Christus dilectissimæ Matris explorabat etiam voluntatem, ut nemini efficaciter de condigno applicaret merita sua nisi cui de congruo Maria sua etiam specialiter applicasset, ut per totam Ierusalem Alleluia cantent electi & Iesu, & Mariæ.

SECTIO VII.

De prædestinationis effectibus, & signis.

Art. 2.

EX positis prædestinationis totius causis, sequitur ut dicatur de his quæ causantur ab illa efficaci voluntate Dei, qua decreuit hominem perducere ad coronam, qui vocantur effectus prædestinationis, ea scilicet omnia quæ Deus operatur circa prædestinationem, ut in finem illum deducat, quem destinavit.

Tria re-
quilibus. Certum igitur primò est, tria requiri, ut aliquis effectus productus a Deo sit effectus efficacis illius voluntatis quæ vocatur prædestinationis primum, ut a Deo derit ex illa speciali voluntate ac intentione, perducendi hominem in vitam æternam, quia illa intentione est vera prædestinationis, & quæcumque ab illa non oriuntur dici quidem possunt effectus generalis prudentialiæ, non autem prædestinationis, quam ob causam Apostolus vocationem datam electo appellat, Secundum propositum, quia scilicet oritur ex illa efficaci destinatione hominis electi ad gloriam. Secundum, ut aliquid sit effectus prædestinationis, requiritur ut conferat aliquo modo ad assequitionem actualem salutis, qualis sine dubio est perseverantia in gratia, & prima etiam vocatione efficax. Tertium requiritur etiam ut illud ex meritis Christi detur; quia Christus causa est prædestinationis totius, & omnium eius effectuum.

Prædesti-
natio plu-
res haber-
effectus. Certum est secundò, plures sine dubio posse numerari effectus prædestinationis, quia voluntas efficax perducendi hominem ad gloriam causare debet omnia illa quæ necessaria sunt, ut homo attingat vitam æternam hi sunt ut dixi effectus prædestinationis, ergo prædestinationis plures effectus habet, vnde a S. Thom. verè dictum est art. 2. *Prædestinationem cum sit actus immanens Dei, non ponere aliquid formaliter in prædestinatio, sed efficiens tantum, quia est voluntas finis & mediorum, quæ semper est causa effectuæ.*

His positis merito quæritur, quinam vocari debeant effectus ab hoc decreto procedentes, bona scilicet data ex ea efficaci voluntate, & conduceant aliquo modo ad actualem assequitionem gloriae: possunt autem illa esse primò, bona supernaturalia. Secundò, bona naturalia. Tertiò, mala vel permisso mali.

Tom. I.

S. I.

Quænam bona supernaturalia sint effectibus
Prædestinationis.Vocatio-
nes.

Ratio dubitandi primò est, circa vocationes immisæ a Deo, nam illæ quæ sunt congruæ aliquando connexionem non habent cum actuali gloriae assequitione, nam illæ sèpè sequitur peccatum mortale, ergo non omnes gratia congruæ, quæ dantur electo, sunt effectus prædestinationis; deinde gratia inefficaces videntur esse posse prædestinationis effectus cum aliquando connexionem habere possint cum gloria, denique media externa pure naturalia sunt, ergo non sunt prædestinationis effectus cum ad gloriam non conducant.

Secundò, si iustificatio etiam interrupta per peccatum est effectus prædestinationis, vel est effectus tantum ut restituta, vel etiam ut primò data, non primum, quia gratia illa etiam ut primò data est causa restitutio-
næ gratiae, ergo confert ad salutem saltem remotè: non secundum, quia gratia illa ut primò data, ut sic non influit in salutem sed tantum ut restituta, ergo non est effectus prædestinationis, ut primò data.

Tertiò denique, glorificatio non est effectus prædestinationis, si prædestinationis sunt tantum præparatio mediorum, sed est tantum præparatio mediorum, ergo glorificatio non est effectus prædestinationis.

Dico primò, bona supernaturalia, quæ sunt effectus prædestinationis commode ab Apostolo numerantur tria, *Vocatio, iustificatio, glorificatio.*

Glorifica-
tio.

Ratio est, quia tria illa dantur à Deo ex intentione speciali salutis, connexionem habent cum actuali eius assequitione, & dantur per Christum.

Prima
pars con-
clusionis
d' voca-
tione.

Primum enim certum est, vocationes illas congruas quæ dantur in fine vita ad perseverandum in gratia, vel certè ad eam tunc obtainendam, esse verum & maximè proprium effectum prædestinationis, quia illæ præsertim iuvant actualem assequitionem gloriae, & immediate ad illam concidunt, nec est dubium, quin dentur ex ea speciali voluntate. Deinde illæ omnes etiæ gratia congruæ quæ dantur electis à principio vita vñque ad finem, & per quas, vel inchoatur conuersio ad Deum, vel continuatur, vel reparatur, sunt sine dubio effectus prædestinationis easdem ob causas; iuvant enim actualem assequitionem gloriae & ad illam concurrunt saltem mediata, cum per illas electus moueat se ipsum ad bona opera, quibus gloria postea cauatur.

Dubitatur autem primò, de gratiis congruis quas postea sequitur peccatum mortale, nam illæ connexionem non habent cum aliis effectibus vñq; ad finem vita, & id est non videntur esse effectus prædestinationis, & ita censent Vasq. & Began. sed melius alij existimant cum Suar. Arrub. Herice, nullam esse gratiam congruam datâ electo, quæ non causetur per eius prædestinationem, quia nulla est gratia congrua supernaturalis quæ non causet opus aliquod bonum, sed nullum est opus bonum elicitem aliquo vita tempore, quod in salutem non influat, quantuncunque per peccatum interrumptatur, ergo nulla est gratia quæ in salutem non influat, & quæ non sit effectus prædestinationis.

Gratiæ
congrue
data ante
peccatum.

Dubitatur secundò, de gratiis inefficacibus quæ ita dantur electo ut illis non cooperetur, nam illas alij putant esse reueræ effectus prædestinationis, alij absolute negant. Ego distinguendum puto; vel enim electus ex earum postea recordatione mouetur ad maiorem contritionem, & charitatem, & ita sunt effectus prædestinationis saltem per modum obiecti, vel illarum penitus obliuiscitur, & sic non sunt effectus prædestinationis cum in salutem non influant.

Gratiæ in-
efficaces.

Dubitatur denique de gratiis externis, vitrum sint etiam effectus prædestinationis qualia sunt media & occasiones quibus Deus inchoat, vel promouet inter-

V nam

nam vocationem, cuiusmodi sunt prædicatio Euangelij, pericula, miracula, morbi, amici, &c. huiusmodi. Sed respondendum videtur affirmare, quia illa ex intentione Dei vel remotè in salutem influunt, vel sunt occasions acceptæ à Deo dandi postea vocationem internam, ut constabit ex sequenti conclusione.

Secunda pars de iustificatione.

Iustificatione interrupta per peccatum.

Actus boni.

Duplex dubitatio.

Affertio.

Secundò certum est, iustificationem illam, & gratiam sanctificantem, quæ vel obtinetur in fine vitæ, vel conservatur usque ad mortem esse verum effectum prædestinationis; illa enim est gratia finalis, & donum perfuerantia, cuius præparatio est maximè propria prædestinationis, quia nihil est quod in salutem immediatus & infallibilis influat.

Dubitatur autem primò, utrum illa etiam iustificatione quæ per peccatum mortale interrupitur, non solum ut restituta, sed etiam ut primò data, sit effectus prædestinationis; aliqui enim absolute affirmant cum Suar. sed verius alij negant cum Valsq. gratiam per peccatum interruptam præcisè ut primò datum esse effectum prædestinationis, alioqui daretur aliquis effectus prædestinationis Adami cuius causa Christus non est, atque ita prius Adamus esset prædestinatus quam Christus. Deinde gratia illa præcisè ut primò data, nullo modo in salutem influit etiam remotè, sed tantum ut est causa restitutionis; sic enim fateor gratiam, primò datum, esse effectum prædestinationis, sed non ut est præcisè primò data: nego enim illam ut sic influere.

Dubitari vltiùs poterat de actibus bonis hominis electi, utrum sint effectus prædestinationis etiam quatenus à voluntate procedunt hominis electi, an verò tantum quatenus procedunt à gratia. Sed facilis responso est illos actus etiam ut procedunt à voluntate attingere gloriam & effectus esse prædestinationis; actus enim ut sit bonus exigit concursum gratiæ pri-
mum, deinde voluntatis.

Tertiò denique certum est, gloriam ipsam, esse verum effectum prædestinationis, quia gloria est primarius finis prædestinationis, finis autem est primarius effectus intentionis finis, quod multi cum Valsq. immixtò negant dientes prædestinationem esse tantum preparationem mediorum, quasi verò possit prædestinationis causare media quin ipsum etiam causet finem.

Ex quibus soluta manet ratio tota dubitandi.

S. II.

Quenam bona naturalia sint effectus prædestinationis.

Dubitatio.

Ratio dubit. primò est utrum creatio ipsa hominis prædestinati dici debeat effectus prædestinationis, nam illa connexionem habet cum salute, quæ nulla esset si homo non existeret, & aliunde tamen illa non est semper gratia per Christum.

Secundo, si bona indoles, & bona opera moralia sunt effectus prædestinationis necesse est, ut illa in salutem influant, qui est error Massiliensis.

Dico secundò, multa dona naturalia sèpè sunt effectus prædestinationis etiam si fiant secundum cursum ordinarii causarum secundarum naturalium, sèpè simè autem non sunt effectus prædestinationis. Ita docent Suares, & alij plures contra Valsq. & Arrub.

Ratio est, quia quoties aliquid iuuat salutem, & ordinatur à Deo ad illam iuandam, toties illud causatur per specialem Dei prouidentiam erga prædestinationem, sed multa sunt dona naturalia, quæ licet fiant iuxta ordinarium cursum causarum, iuuant tamen salutem prædestinat, quia sunt conditiones sine quibus actus supernaturales non elicentur, vel sine quibus non daretur gratia congrua, ergo illa sunt effectus prædestinationis.

Huiusmodi sunt primò, temperamentum corporis, & ingenium accommodatum ad actus virtutum. Secundò, natuitatis locus, & tempus cum progressu usque ad vitæ finem. Tertiò, consuetudo & familiaritas cum quibusdam personis, & occursum aliarum circumstantiarum, quæ in prædestinato bonos affectus pare-re solent. Quartò, actus virtutum moralium, qui elici aliquando possent sine gratia per Christum. Hæc inquam omnia quamvis salutem mereri nullo modo valent ut contra Pelagium, & Massilienses, certum est omnibus Catholicis, possunt tamen remouere obicem salutis, id est plura peccata, & ita iuare affectum gloriarum, & quamvis pertineant ad prouidentiam communem, neque fiant ex meritis Christi quatenus sequuntur ex causis naturalibus, possunt tamen ordinari ad salutem electorum, ex meritis Christi, & sub ea ratione sunt effectus prædestinationis.

Quoties autem dona hæc naturalia, ita continguunt per causas naturales, ut à Deo ex meritis Christi non ordinentur ad salutem electi, tunc non sunt ullo modo effectus prædestinationis, quod contra Pelagium apud omnes Theologos certissimum est, quia ille non distinguerebat gratiam creationis à gratia per Christum.

Ad primam de creatione hominis prædestinat, Respon. illam à multis Theologis cum Suar. dici effectum prædestinationis eo quod (inquit) Deus ex prima sua intentione condere voluerit Ierusalem cœlestem, & illius beatos omnes incolas designauerit regnaturos cum ipso, & cum Christo suo in æternum; atque ad eadē ad primarium illum finem suum dirigit donum creationis, & reliqua omnia consilia sua; alij autem cum Valsq. absolute negant creationem posse dici effectum prædestinationis, eo quod gratia Christi totam supponat gratiam creationis, & rei existentiam. Ego distinguendum puto, vel enim creatio fit ex causis purè naturalibus, & iuxta solam exigentiam causarum secundarum, & sic non est ullo modo effectus prædestinationis, qui debet semper esse gratia per Christum: vel creatio fit ex aliqua causa, & cum aliqua circumstantia præternaturali, v. gr. ex precibus Sanctorum, & ordinatur à Deo ad salutem eius qui creatur, & sic nihil ei deest ad verum effectum prædestinationis; iuuat enim salutem, datur ex ea intentione, & ex meritis Christi.

Ad secundam Resp. bonam indolem naturalem, & opera moralia, esse aliquando effectus prædestinationis, si à Deo dentur ex efficaci voluntate salutis, & specialiter ex meritis Christi; quia etiam si non possint esse causæ vel dispositiones salutis, possunt tamen aliquo modo ad eam conferre per modum puræ conditionis, & causa per accidens remouentis obicem; hoc enim sufficit ut aliquid sit effectus prædestinationis, neque requiritur, ut causet positivè salutem. Possunt ergo ex meritis Christi ordinari ad salutem per modum puræ conditionis & causæ per accidens.

S. III.

Utrum peccatum, & permisso peccati esse possit effectus prædestinationis.

Bona in-
doles.

Tria om-
nibus cer-
ta.

Tria in hoc ultimo puncto apud omnes Catholicos certa & fixa sunt primò, peccatum nullo modo posse dici effectum prædestinationis aut prouidentiae, quia effectus prædestinationis, ut dixi, est aliquid quod Deus facit, & intendit, peccatum Deus nullo modo facit, aut intendit quoad formale, quoad materiale facit quidem, sed non intendit ut probatum est. Secundum est fructus eos qui sequuntur ex peccato iam posito, v. g. humilitatem, pœnitentiam, exercitia virtutum feruitoria, esse veros effectus prædestinationis, quia illi ponuntur à Deo, & intenduntur ex efficaci.

De Prædestinatione.

155

efficaci desiderio salutis, multiplicatæ sunt infirmitates eorum postea accelerauerunt. Tertium est mala pœnæ quæ sequitur peccatum esse effectus prædestinationis, quia illa simpliciter bona sunt, & intenduntur à Deo habent; connexionem cum gloria in quam influunt.

Tota ergo controversia est, utrum ipsa permisso peccari, possit à Deo intendi, & fieri ex efficaci proposito salutis hominis electi; permisso autem hæc est voluntas negandi auxilium efficax, & dandi auxilium sufficiens, quæ voluntas erit effectus prædestinationis, si Deus antequam præuideat peccatum absolutè futurum, decernat negare auxilium efficax ad illud vietandum, quia intendit, ut ex eo peccato sequatur salus prædestinationis; non potest autem salus illa sequi omnino immideatè ex permissione peccati, sed necesse est ut inter permissionem illam, & salutem aliquid mediet; hoc autem quod mediat, vel est aliquid, quod non presupponit essentialiter peccatum, ut humilitas, & seruens exercitium virtutum, vel essentialiter presupponit existentiam peccati, ut pœnitentia.

Doctores ergo video in hac difficillima controversia, esse tripliciter diuisos, quidam absolute negant permissionem peccati, esse posse vñquam effectum prædestinationis, ut Vafq. Arrib. Becan. alij absolutè afferunt ut Ruiz, Granad. Arriag. cum omnibus Thomistis: alij ex parte negat, & ex parte afferunt ut Suar. Herice, Ribas; si enim (inquit) illud quod mediat inter salutem electi, & permissionem peccati, obtineri possit sine peccato cuiusmodi est, ut dixi humilitas, permisso peccati est effectus prædestinationis, si autem sine peccato actu posito non possit obtineri, implicat ut sit effectus prædestinationis, Deus, v. g. permettere nō potest peccatum, ut ego pœnitentia agam.

Ratio autem dubit, est prind, quia quinque amat & intendit efficaciter aliquem finem, necessariò eriam amat & intendit medium sine quo implicat obtineri, imò etiam cogitari finem, sed peccatum est medium sine quo implicat obtineri pœnitentiam, & humiliationem, imò & salutem electi ut eo modo volitam, ergo si Deus permitrat peccatum ex efficaci voluntate pœnitentia, aut salutis amabit etiam & intendet efficaciter peccatum. Maior evidens est, & sapè superius probata; quia scilicet intentio finis si non sit displicentia solùm inefficax, est amor saltem virtualis mediorum, imò non potest distingui amor inefficax ab amore efficaci, nisi quod amor efficax, amat efficaciter media, & illa eligit, est autem impossibile ut voluntas amet efficaciter, & velit fine, si nolit id sine quo finis obtineri non potest, Deus autem non vult esse peccatum, ergo non potest velle pœnitentiam, nisi postquam præuidit absolutè peccatum futurum.

Secundò, quod codem fere recidit, quoties aliquis gaudet de aliquo fine, & in eo sibi actu complacet, implicat ut ei displiceat medium vnicè necessarium ad finem, Deus gaudet de pœnitentia, & in ea complacet ante præscitum absolutè peccatum, ergo implicat ut ei displiceat peccatum. Similiter qui vult efficaciter finem, & illum imperat non potest serio prohibere medium necessarium ad finem, sed Deus prohibet peccatum, ergo non potest efficaciter velle ac impetrare pœnitentiam, ante præuisum peccatum quæ videtur solida esse demonstratio.

Tertiò, Deus non potest permittere peccatum propter penam ipsius peccatoris, & dicere, v. gr. Volo permittere ut peccet, ut illum possim damnare, ac ostendere potentiam & iustitiam meam, ergo neque dicere potest volo permittere peccatum, ut agat peccator pœnitentiam. Confirmat, est turpissimum ut medicus efficaciter intenderet medicinam ante morbum, & propter medicinam decretam, morbum permitteret, ita se geret Deus si pœnitentiam decernat antecedenter ad peccatum præuisum, ergo

non decernit pœnitentiam antecedenter.

Dico tertio, permisso peccati aliquando est verus **Affirmatio.** effectus prædestinationis: & prodire potest ex efficaci voluntate pœnitentia, vel alterius finis qui sine peccato actu posito nequeat obtinere.

Prima partis ratio est, quia permisso peccati omnes habent conditions requiras ad verum effectum prædestinationis. Prind enim intendi à Deo potest ex Christi meritis cum possit conferre ad Dei gloriam, imò & ad salutem illius qui peccat, si ex peccati postea commissi horrore salubriter se ipsum odisse incipiat, & profundius humiliari, quæ videtur fuisse mens Apostol. Rom. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, & sine dubio doctrina est August. lib. de Natura & Grat. c. 28. Deserit aliquantum Deus unde superbis, et scias non tuum sed eius esse, ac discas superbis non esse, Et l. 14. Ciuit. c. 13. Audeo (inquit) dicere, superbis utile esse cadere in aliud apertum manifestumque peccatum, unde sibi displiceant.* Secundò potest Deus intendere permissionem illam peccati, ex efficaci voluntate salutis prædestinationis, quia illa permisso potest esse aliquid utile ad salutem electi, & de facto ad illam confert, ergo potest Deus illam velle quatenus ad salutem utilis est, qui enim amat finem, potest amare medium ad finem.

Secunda partis difficilior ratio est, contra Suarem, Herice, alioque plures qui negant posse permissionem peccati amari propter pœnitentiam ex qua sequetur salus prædestinationis. Probatur tamen, quia si qua esset ratio propter quam permittere Deus non posset peccatum tanquam medium utile ad pœnitentiam esset, quia Deus amando permissionem peccati amaret etiam ipsum peccatum, sed hoc non sequeretur quod probo, quando Deus permitit peccatum in penam alterius peccati Deus non amat peccatum, sed tunc permisso peccati non potest esse medium ad pœnam, nisi posito peccato nouo, ergo Deus non amat peccatum etiam si amet permissionem peccati, propter finem qui obtineri nequeat nisi posito peccato. Quæ ratio videtur aperta & demonstrativa, neminem enim video qui neget peccatum permitti à Deo in pœnam alterius peccati, ergo & multò magis permittere illud potest propter pœnitentiam. Præterea quoruscunque Deus in finem gloriae suæ permittit peccatum non obtinet finem suum, & scit se illum non obtenturum nisi posito peccato, ergo Deus ex te amat tunc peccatum. Probo conseq. Deus tunc illum finem, non obtinet de facto neque obtinere vult nisi posito peccato, ergo tunc peccatum est medium proximum inter gloriam Dei, & permissionem peccati, ergo amatur peccatum quod est medium ad finem quem Deus intendit, nihil enim hinc facit quod talis finis aliunde obtineri possit sine tali medio, si Deus illum de facto non obtinet sine illo. Et sane argumenta omnia quæ probant peccatum permitti non posse à Deo propter pœnitentiam, probant illud non posse permitti propter gloriam Dei, neque video quomodo Deus ordinare possit permissionem peccati ad aliquem finem sine peccato actu posito, cum permisso peccati semper adiunctum infallibiliter habeat peccatum. Imò eadem argumenta probant pœnitentiam amari non posse à Deo, etiam posito peccato, quia semper qui amat finem, & de illo gaudet amat etiam medium, & de illo gaudet, sed peccatum possum est medium ad pœnitentiam ergo Deus tunc amat peccatum.

Ad primam Resp. duobus modis amari, posse peccatum prind, causatiuè, secundò, permisiuè. Causatiuè amatur, quando voluntas influere vult in peccatum, & illud absolutè ponere: permisiuè amatur quando voluntas vult non impedire peccatum, neque impedire illa per quæ impediri posset. Quando Deus permittit peccatum propter pœnitentiam & salutem

V 2 prædesti

Statu
matis
m.

Triple
sententia.

Prima du
bitatio.

Secunda.

Tertia.

Probatio
prima par
tis.

Secunda
partis pro
batio.

Solutio
prima du
bitationis.

Tom. I.

prædestinati, non amat peccatum causatiuē, quia reuera vult peccatum non esse, sed amat permissiuē, quia non vult impedire peccatum.

Vnde ad argumentum distinguitur, quicunque amat, & intendit efficaciter finem necessariō etiam amat, & intendit causatiuē medium sine quo talis finis nequit obtineri nego, amat permissiuē concedo. Ad probationem eadem responsio est, intentio efficac finis est virtualis etiam amor mediorum causatiuus nego, permissiuus concedo: similiter amor inefficax non amat etiam permissiuē medium efficax ad finem, amor autem efficaciam amare ac velle finem nolendo causare id sine quo finis esse non potest, modo tamen velit illud permittere.

Instans.

Instabis, quando amatur finis, eo modo amantur media, quo illa requiruntur ad ipsum finem, sed peccata non tantum ut permissa, sed etiam ut causata requiruntur ad pœnitentiam, ergo non potest amari antecedenter pœnitentia quin ametur peccatum etiam causatiuē. Indō amor finis est amor mediorum, sed amor finis est causatiuus, ergo causatiuus etiam est amor mediorum.

Resp. disting. maiorem, quando amatur finis eo modo amantur permissiuē media, quo illa necessaria sunt ad finem concedo, eo modo amantur causatiuē media quo illa sunt ad finem necessaria nego. Nam licet idem amor spectet finem & media, non eodem tamen modo in media tendit quo tendit in finem, aliquando enim in media permissiuē duntaxat tendit, cum in finem se per causatiuē tendat.

Ad secundum Resp. amorem finis aliquando esse ita simpliciter voluntarium, ut non habeat adiunctū vllum inuoluntarium, aliquando autem ita esse voluntarium ut admixtum etiam habeat inuoluntarium, ut cum mercator in mare proicit merces: quando amor finis simpliciter voluntarius est, non potest esse iunctus cum displicentia medij necessarij ad illum finem asequendum; quando autem est inuoluntarius secundum quid, tunc potest esse iunctus cum displicentia, & prohibitione medij necessarij. Fateor pœnitentiam non posse amari à Deo amore illo voluntario simpliciter, sed habet amor ille admixtum aliquid inuoluntarij, quia Deus simpliciter veller non esse pœnitentiam, sicut veller peccatum non esse quod ei reuera displicet, atque adeo prohibet medium illud ad pœnitentiam quod est peccatum.

Solutio
tertiae.

Ad tertiam Relp. distingui debere anteced. Deus non potest permettere peccatum propter pœnam peccatoris. si pœna peccatoris nullum alium habeat effectum, quā punire peccatum, concedo, si aliquos alios effectus habeat, v. gr. si causer salutem, si ad humilitatem impellar, nego. Idem dico de medicina quā si morbum duntaxat curer non potest amari à medico ante malum præsum: pœnitentia verò non hunc solum effectum habet quod sanet peccatum, sed alia causat plurima bona idēque intendi à Deo potest tūm ante, tūm post peccatum.

S. IV.

Quænam sint signa Prædestinationis.

Quid sit
esse signū
prædesti-
nationis.

Post enumeratos prædestinationis effectus, non erit difficile statuere doctrinam communem de illius signis, sic enim vocantur illi externi effectus, & non ex quibus venire potest electus in cognitionem probabilissimam, & ferè certam electionis suā à Deo factā, ac futurā in celo corona, quibus scilicet admitti aliquo modo possit ad intrandum in sanctuarium & cor ipsum Dei intropisciendum, ad legendum nomen suum scriptum ab æterno in libro vite signa-

to sigillis septem, & scripto litteris aureis, stylo adamantino in mente, ac memoria Dei qui solus nō uit quos elegit: firmum enim Dei fundamentum stat, nouit dominus qui sunt eius.

Primo, ergo ad quæstionem, an sint aliqua signa prædestinationis, Respondeo posse quenlibet electum habere in hac vita signa quædam prædestinationis tūm suā, tūm aliorum. Qui sunt veri effectus specialis illius amoris erga eos quos Deus transtulit in regnum filij dilectionis suā. Si enim ex coiuncta doctrina Patrum, Theologi omnes statuunt videtur quæ significatum. 2. Petri 1. *Sicut ergo ut per bona opera certam, (id est compertam,) vestram vocationem & electionem faciat, & sic exponitur illud Apostoli, Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus Filii Dei.* Expressitque sapissimè id Bernard. v. g. serm. 5. in Dedicacione Ecclesiæ vbi docet, *Secretum quod de nobis, latet in corde Patris, nobis per eius spiritum innotescere, & spiritum eius persuadere spiritui nostro quod Filius Dei sumus, persuadere autem vocando, & iustificando:* Et serm. 2. in festo Pentecostes vocat illud *pignus salutis*, quod idem repetit serm. 1. in Septuag. & ser. 2. in Oœt. Paschæ. Videtur autem aperte illa ratio, quia non potest melius innotescere nobis secreta illa voluntas, & latens in abdito decretum Dei quā ex effectibus qui ab ea prodeunt, & sunt ut dixi, bona naturalia, & supernaturalia, sed huiusmodi effectus nobis aliquo modo manifesti sunt, quidantur ex intentione salutis, & cum ea connexionem habent, ergo habentur in hac vita signa quædam prædestinationis. *In manibus videlicet abscondit lucem, annunciat de ea amico suo quod posse eius sit, & quod ad eam possit ascendere.*

Secundo, ad quæstionem, quænam sint signa illa, Qualia illa seu effectus per quos innotescit nobis prædestinationis. Relp. illa diuidi commodè posse in ea quæ sunt naturalia, & ea quæ sunt supernaturalia. Naturalia illa sunt quibus homo disponit ut diuinæ vocationis facilius obediatur, ut melius vitet peccata, & constantius perseueret in gratia, huiusmodi sunt indoles bona, & ad virtutem nata & facta, corporis temperamentum moderatum, passionum tranquilla & ab omni perturbatione libera quies, optima educatio, socii probi, exempla bona, per hanc enim omnia, commodum virtutibus videtur hospitium Deus preparare in laudem gloriae gratia suā.

Supernaturalia sunt, priuò, vocatio ita efficax ut veram causer conversionem, *A voce enim tonitru eius concipiunt, & parturunt electi spiritum, salutem faciunt super terram.* Vnde meritò intra primaria & maximè infallibilia signa prædestinationis ponitur vocatio ad religionem ut difert docent Bernard. locis citat. Laurent. Iustinian. lib. de Discipl. & Perfect. Monast. c. 7. & Ratio esse potest, ex parte Dei, quia ut habetur lib. 1. Reg. cap. 1. *Si Deus voluisse perdere nos sacrificia de manibus nostris non accepisset*, ex parte nostri, quia illa omnia opera præstamus quæ possunt de congruo mereri perseuerantiam in gratia, denique ex parte status, in quo tūti videmur ab omnibus damnationis periculis collotati in tabernaculo quod est in umbra diei ab æstu, & in absconcionem à turbine & à pluvia. Denique in hoc uno signo conueniunt ex vi status alia omnia signa quæ statim enumerabo.

Deinde inter supernaturalia signa primarium, & ferè infallibile signum est iustificatio, & confans perseuerantia in custodia mandatorum Dei quem enim vides abstinere diu à peccatis, exercere sedulè pietatis opera usque ad finem vite, ille haud dubiè pignus habet spiritus & hereditatis in corde suo ratione cuius tuō clamari potest *Abba Pater.*

Vnde tertio, signa sunt prædestinationis quæcumque

que ad diuturnam illam conferunt persecuentiam vel certè sunt eius signa. Primum est timorata conscientia, & horror mortalis peccati aut etiam venialis; *Qui enim spernit modica pauparum decider.* Secundum consiliorum obseruatio, quia mandata Dei difficultè violat qui consilia custodit, præsertim cum etiam illis regnum cœlorum promissum sit. Tertium est, gustus diuinorum, & affectus erga spiritualia, & præsertim diuini Verbi auditionem, quia per illa mens corroboratur ad bona opera, & ad vincendas tentationes confortatur. Quartum humilitas à Gregorio lib. 34. moral. cap. vlt. dicitur esse: *Character electio- nis & quasi signum Dei viui quo signantur prædestinati, cum superbia sit character bestie ac nota reprobationis.* Quintum cultus & tutela Virginis Deiparæ; in electis enim suis ponit radices, & sicut latantium omnium habitatio est in ea.

Quam certa illa fuit.

Tertio, ad quæstionem, quam certa illa signa sint id est quam infallibiliter ex his quisque possit de sua prædestinatione certus esse constabit ex dicendis statim de certitudine prædestinationis.

SECTIO VIII.

De quibusdam proprietatibus Prædestinationis.

Hoc vnum superest de arcano isto explicandum decreto, cuius hactenus quidditatem varios actus, causas, & effectus proposui: quædam videlicet illius quasi proprietates ex quibus tota eius ratio clare poterit intelligi. Prima sit ordo signorum rationis in quibus tota electio perfecta est. Secunda certitudo. Tertia dependentia eius à potestate creatæ voluntatis, & concordia eius cum libertate.

§. I.

Ordo signorum rationis in quibus facta est tota Prædestination.

Duo hic quærimus, primum est, vtrum omnes tūm Angelī, tūm homines in eodem planè signo rationis electi sint, sine prioritate, vel dependentia. Secundum quomodo varij actus quos prædestinatione includit secundum diuersa signa rationis concipi à nobis debeant: pendet autem tota hæc solutio partim ex dictis sect. 5. de causis prædestinationis, partim ex disputatis tertia parte, vbi tanquam certum statuebamus incarnationem diuini Verbi decretam fuisse duntaxat ex occasione lapsus primi hominis.

Triplex dubitatio. Ratio ergo dubit. primum est, quia Christus non debet dici prædestinatorum ultimus, cum sit illorum caput & primogenitus mortuorum qui est super omnē principatum, & potestatē, causa & principium totius amoris Dei erga electos, inīo & voluntatis illius generalis quam Deus habuit saluandi reprobos omnes, sed ex doctrina data sequitur Christum esse prædestinatum post omnes Angelos, qui propterea non debebunt se ipsos Christo ut capiti. Inīo priores erunt in possessione gloria quam Christus. Deinde homines etiam electi præcedent Christum, aut certè non erunt illo posteriori, quod absurdum est. Probatur sequela, quia id quod est medium ad finem non est prius quam ipse finis, sed electio Christi est medium ad electionem efficacem prædestinatorum, ergo electio Christi non est prior prædestinatione hominum. Deniq; primam voluntatem saluandi omnes homines Christus nullo modo causavit iuxta ordinationem istam quam sequimur.

Secundò, vbi non est prioritas & dependentia in obiectis, ibi non est prioritas in diuinis actibus sed obiectum prædestinationis Angelorum, nullo modo causat obiectum prædestinationis hominum, ergo præ-

destinatio Angelorum non est prior prædestinatione hominum.

Tertio dici vulgo solet, quod aliqui eligantur à Deo in locum eorum, qui fuerunt infideles diuinis gratiis per quas vocabantur ad gloriam, ergo electio omnium hominum non est facta in eodem signo rationis.

Dico primum electio Angelorum omnium facta est in eodem signo rationis, antequam eligerentur homines aut etiam antequam eligeretur ipse Christus: electio autem omnium hominum in eodem signo facta est, post factam electionem Christi & Mariae, quorum electio prior est efficaci electione quorumlibet hominum. Ita docent Bellar. Vafq. Leff. Becc. contra Suar. l. 1. c. 13. & tom. 1. in 3. partem vbi docet, omnes tūm Angelos, tūm homines in eodem signo post Christum electos esse efficaciter. Alazar verò in c. 3. Apocalyp. vult definiti primò in genere fuisse numerum electorum omnium. Deinde quoad singulas personas: sicut Architectus totum prius designat ædificium, quām singulos lapides, quorum aliqui si minus idonei fuerint inueni, relinquantur, ut alij assumantur iuxta dictum Christi: *Ausseretur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructum eius.* Quæ oīnia triplex conclusionis pars negat.

Primum enim, Angelorum omnium electio in eodem fine dubio facta signo rationis præcedit electione omnium hominum, & ipsius etiam Christi, si est coniuncta cum aliquo quod est prius electione tūm Christi, tūm hominum omnium; sed electio Angelorum est coniuncta cum reprobatione malorum Angelorum, quæ præcedit decretum incarnationis, ut alias probauit ergo est prior prædestinatione Christi.

Scio finge posse aliquam decretorum seriem, in qua rectè componatur decretū incarnationis, post præsum Adę peccatum, cum electione bonorum Angelorum post ipsum Christum; decreuerit enim Deus in primo instanti post creationem & primam gratiam, omnibus dataim Angelis, dare gratias solum sufficientes Angelis reprobis ad persecutandū, præuideritque proinde illorum dñationem, & peccatum, circa bonos autem Angelos negatiū tunc se habuerit: sed in altero postea instanti præuisco peccato malorum Angelorum, & Adami decernat incarnationem & Christum prædestinet, in Tertio demū signo eliget ex meritis Christi bonos Angelos, ad gratiam efficacem, & ad gloriam. Sed hæc omnia ingeniosius excogitata, quām verius, admitti nullo modo debent quod fundamentum in scripturis, non habeant; si enim nihil ex merito Christi, acceperunt Angelī mali certè probabilius etiam est nihil prorsus acceperisse bonos.

Neque tamen existimauerim electos duntaxat fuisse homines occasione lapsus Angelorum, ita ut electio eorum facta non fuerit, nisi vt lapsus Angelis succederent, & implerent eorum ruinas; Patres enim à quibus id videtur asseri, loquuntur duntaxat de eo quod de facto contigit, id est (aiunt) datum esse gloriam hominibus, à qua exciderunt mali Angelī, qui tamen si perseverassent, non fuisse negata corona pluribus hominibus. Quis: enim existimet illos damnatum iri omnes, si Lucifer & socij eius in veritate stetissent.

Secundò, decretā bonis Angelis efficaciter coronā, statim ante omnes alios homines electi sine dubio sunt ad gloriam Christus & Maria, duo videlicet lumina magna in firmamento cœli collocata sunt, ut diuidenter diem, ac noctem, electos videlicet à reprobis, & essent in signa, & tempora, dies & annos totamque seriem aeternitatis componerent. Quia scilicet duo illa principia sunt totius electionis ad gratiam & gloriam, & duo sidera illuminantia totam Ierusalem vt supposui sect. 6. n. agis quam probani.

V 3 Tertio,

Electio
Angelorum.

Electio
Christi &
Mariæ.

Electio re-
liquorum
hominum.

Sex signa-
tions.

Solutio-
nium
trium du-
bitatio-
num.

Tertiù, post Christum & Mariam in eodem prosus signo, electos omnes homines fuisse sequitur ex dictis eo loco, vbi negauit electionem totam vnius hominis pendere ab electione alterius hominis, tanquam à causa meritaria.

Dico secundù, tota series prædestinationis commode sex videtur signis rationis posse comprehendend. Primo enim post scientiam conditionatam omnium, statuit Deus creare mundum, ex Angelis, & hominibus compositum, illisque omnibus generaliter vult dare gloriam, & media salutis sufficientia. Secundù, aliquos Angelorum efficaciter destinat ad gloriam, alios autem propter demerita reprobatur a regno, & flammis addicit aeternis, præuidetque peccatum Adæ transfulsum in omnes ipsius posteros, eā exceptā quam in matrem filij sit electurus si Christum postea decernat in remedium peccati. Tertiù, Christum prædestinat Mediatorem, & Mariam ei annexat adiutorium simile sibi. Quartù, ex meritis condignis Christi Redemptoris, & congruis Mariæ certos quosdam homines eximiē dilectos efficaciter eligit ad gratias, merita, & gloriam, sed cum virtuali tamen conditione, vt dixi: alijs autem gratias decernit solum sufficientes. Quintù, videt electorum merita, demerita reproborum. Sextù, simpliciter & abfolute, aliquos eligit, reprobatur alios, & ille ordo videtur ita esse planus, & clarus, vt quæ ab alijs obscurissimè inuoluta ponatur, statim in hac luce possint argui erroris.

Ad primam responsio tota pendas ex dicendis tertia parte de decreto incarnationis; fateor enim quod prius Angelis decreta est corona, quam Christo, qui venit tantum in medelam peccati, & est caput super omnem principatum & potestatem, tūm ratione dignitatis, tūm ratione plurium gratiarum, quas in eos influit posteriores eorum electione: sed nego electionem Christi esse posteriorem electione vlli hominis, falso enim est electionem efficacem hominum esse finem prædestinationis Christi, vt est primò decreta, nam prædestinationis Christi, vt est primò decreta ordinatur quidem ad salutem hominum inefficaciter volitam, & est quodammodo illa posterior, sed non ordinatur ad electionem efficacem prædestinationis, vnde Christus in eo primo signo quo eligitur non est medium ad electionem efficacem hominum, sed tantum in signo posteriori. Sed hæc alibi dicta sunt fusiū.

Ad secundam Resp. prædestinationem Angelorum esse coniunctam cum aliquo quod præsupponitur a prædestinatione hominum; est enim coniuncta cum reprobatione dæmonum, quæ prior est prædestinatione hominum. Vnde ad argumentum dico tunc actum vnum diuinum esse alio priorem quando eius obiectum vel causat, vel præsupponitur ad obiectum alterius actus.

Ad tertiam Resp. non mihi videri probabile quod electi sint homines tantum occasione lapsus Angelorum, vt prius dixi.

§. II.

Prædestinationis certitudo qualis & quanta sit.

S. Thom. art. 6.

Certitudo
triplex.

Tripliciter prædestinationis potest esse certa. Primò in se ipsa, si adeò sit verū & infallibile quemlibet electum saluari, vt implicet prædestinationis non saluari. Secundò, respectu Dei certa prædestinationis erit, si profus infallibilis sit cognitio quam habet Deus de futura gloria illorum, & decretum de illa danda, profus immutabilis. Tertiù, certa erit respectu nostris, si nos cognoscere possimus infallibiliter nostram, vel aliorum electionem.

Prima dubitatio. Ratio dubit. primò est, quia si prædestinationis prorsus est infallibilis, & immobilis frustra prædestina-

tus monetur tenere quod habet, ne alius accipiat ipsius coronam. Deinde frustra suaderet etiam S. Petrus vt certum nostram vocationem, & electionem faciamus bene operando; quod enim est ab aeterno simpliciter certam, frustra dicitur viterius debere fieri certum, & denique delusoriè dixerit Paulus se optatus esse anathema esse à Christo pro fratribus suis, cum tamen sciret se iam esse prædestinatum.

Secundò, non potest prædestinationis esse prorsus certa, si possunt damnari prædestinati, & reprobi non damnari, possunt autem damnari electi, cum possint peccare, & post peccatum statim interimi, possunt etiam reprobi saluari, quia possunt penitentem, & occidi post penitentiam.

Tertiù, non appetat quomodo in potestate prædestinati, si prædestinationis si eo modo infallibilis illa & ineuitabilis est, si autem non est in potestate prædestinati iam excludit omnis libertas. Denique nullo modo apparere poterit quomodo stare possit cum libertate voluntatis prædestinationis ita certa; si enim libera est, tolli à voluntate vel poni potest, si vero est certa, non potest tolli si est, neque poni si non est.

Dico primò, prædestinationis ita certa est in se ipsa, vt necesse omnino sit electum quenlibet saluari, & implicere contradictionem non saluari.

Primo enim, ita ex script. colligitur Isaiae 46. *Omne consilium meum stabit, & omnis voluntas mea fiet.* & Roman. 11. *Dicuntur sine penitentia esse dona, & votatio Dei.* Deinde certitudinem hanc prædicant sacerdotes Patres quos plurimos refert Ruiz dil. p. 53. v.g. optimè Augustinus I. de corrept. & gratia c. 11. *Volenti saluum facere nullum homini resit arbitrium, sic enim velle & nolle in voluntis & nolentis posuit potestate, vt diuinam voluntatem non impedit, neque superer potest.* *nam voluntatem non impedit, neque superer potest.* vnde supra definiebat prædestinationem, præparationem mediorum, quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur Fulgent. I. de fide ad Petrum cap. 31. *Firmisime tene & nullatenus dubites, nec perire posse aliquem eorum quos Deus prædestinavit ad regnum cœlorum.*

Ratio autem aperta est, quia omne Dei decretum absolutum necesse est semper impleri, alioqui posset aliquid creatum resistere voluntati Dei, & prouidentia non afferre queretur finem quem absolute intendit: Prædestinationis autem decretum est absolutum ut ostendit; deinde iunctum illud est cum decreto dandi gratias congruas, quas Deus præuidet habituras effectum, & assequitionem gloriae adiunctam, ergo gloria infallibiliter sequitur tale decretum. Probo consequentiam illud infallibiliter euennit, quod euennit necessariò necessitate consequenti, sed posito efficaci decreto dandi media quæ sciuntur efficacia fore, gloria euennit necessariò necessitate consequenti, ergo infallibiliter euennit.

Dico secundò, prædestinationis respectu etiam Dei adeò certa est, vt electi omnes qui salutem habituri sunt, & quibus eam dare decreuit, omnino inuariabiliter ab eo videantur, & distinctè cognoscantur.

Primo enim, sic habent scripturæ, non rapiet eas quisquam de manu mea: *firmum Dei fundamentum stat habens signandum hoc, nouit Dominus qui sunt eius;* & Numerorum 23. *Non est Deus quasi homo ut mentitur, ne ut filius hominis ut mutetur, dixit ergo & non faciet, loquitus est, & non implebit.* Huc etiam pertinet liber ille vitæ, cuius scriptura tam sèpe meminit, & erit omnis qui relictus fuerit in Sion, & residuus in Ierusalem, sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in Ierusalem: Nec enim significat liber ille prædestinationis ipsum, sed est cognitio existens in Deo, clara & distincta, quæ post decretum voluntatis certò Deus cognoscit nomina eorum omnium quos in cœlo locatus est, vt iacent in perpetuas aeternitatis

Secunda.

Tertia.

Certitudo
prædesti-
nationis
in se ipsa.

Eius certi-
tudo re-
spectu Dei.

ccs

tes, & ut canticum nouum quotidie cantent in conspectu agni, qui tenet librum, & scripsit eum, indebilibus litteris fusi sanguinis pro eis. De hoc libro multa eruditè différunt S. Thom. tota quæst. 24. Suar. 1. i. c. 20. Ruiz. &c.

Patres non commemoror, qui hoc crebro repetunt & inculcant, Augustinus v. g. l. de corrept. & gratia cap. 7. *Horum si aliquis perit fallitur Deus, sed nemo eorum perit, quia non fallitur Deus.* Ratio denique aperta est, quia scientia Dei absoluta, & decretum efficacis nullo modo possunt variari, ut sæpè dixi, neque facere nunc Deus potest, ut non decreuerit absolutè saluare illos quos absolutè decreuit saluari; præteritum enim nequit reuocari, imò si prædestinatione in se ipsa certissima est, non potest etiam non esse certa, respectu Dei; est igitur omnino certa prædestinatione, sed difficultas est, vnde oritur tota illa certitudo, & necessitas, vtrum ex efficacia mediorum quæ Deus adhibet, an ex efficacia decreti, an verò ex sola præscientia consensus futuri: quod vt explicem.

Oritur ex præscientia. Dico tertio, tota certitudo prædestinationis oritur ex certitudinē præscientiæ tūm conditionata, tūm absoluta, quam habet Deus de consensu futuro voluntatis libera, non oritur autem vlo modo ex efficacia, vel mediiorum, vel diutini decreti. Ita fūsē demonstrant Suar. Molina, Ruiz.

Ratio autem est, quia si oriretur ista certitudo ex omnimoda efficacia mediiorum aut decreti, nullus relinqueretur locus creatæ libertati, quia media si essent ex seipso efficacia, non relinquerent yllam indifferentiam; voluntas enim non posset illis resistere, quod est contra definitionem Tridentini sess. 6. cap. 5. Et si decretum ex sua efficacia infallibiliter euenterat faceret salutem electi, deberet esse absolutum simpliciter antecedens consensum voluntatis, quod ostendi stare non posse cum ratione libertatis, & cum merito. Deinde posita sola certitudine præscientia conditionata, prima illa electio gratuita, quam dixi vno actu complecti gratias, merita, gloriam, sufficienter est infallibilis, tūm in se ipsa, tūm respectu Dei, quia postquam vedit Deus voluntatem consensuram talibus medijs, si dentur non potest discernere dare illa media, quin videat futura merita, & gloriam, & implicat ex suppositione, vt gloria non sit coniuncta cum tali decreto. Posita vero certitudine scientiæ visionis, non potest non esse certa, electio illa posterior quam dixi, fieri dependenter à meritis præuisis.

Itaque à priori ratio est, quia electio vtraque sit dependenter à meritis, vel conditionata futuri, vel futuri absolutè, ergo non potest electio aliam habere certitudinem, quam à præscientia vel conditionata, vel absoluta, quod videtur indicasse Apostolus supra; *firmum Dei fundamentum stat, habens signaculum, hos nouit Dominus, qui sunt eius, & August. Nemo eorum perit, quia non fallitur Deus.*

Dico quartio, prædestinatione sine speciali reuelatione, certa omnino esse non potest respectu nostri quamvis moralem de illa possimus habere probabilitatem, quæ sufficiat ad anxietaatem omnem depellendam, non tamen ad tollendum timorem salutarem, & ad ingenerandam secordiam.

Primò enim, ita expressè definitum habetur in Trident. sess. 6. cap. 11. & can. 15. & 16. contra vnam Lutheri & Calvini securitatem, aperteque colligitur ex scripturis, *beatus homo, qui semper est pauidus, tene quod habes, & cane ne alius accipiat coronam tuam. Tu autem fide stas, noli altum sapere, sed time: Cum timore ac tremore salutem vestram operamini.* Deinde communis sanctorum Patrum vox illa est, cum Augustino l. de Dono perseuer. cap. 13. ad hanc

vocationem pertinere, nullus homo, ab hominibus certa asseveratione dicendus est. & lib. de corrept. & gratia cap. 13. *Quis? ex multitudine fidelium, quandiu in hac mortalitate viuitur, electum se esse presumat.* Et facilis Ratio est, quia prædestinatione est actus libera voluntatis Dei, hunc autem nemo sine certa reuelatione scire potest. Deinde nemo scire potest, an sit in gratia, vel etiam an sit in illa perseueraturus, ergo neque potest scire an sit saluandus. *Quis? potest dicere (inquit Bernardus secundum 1. de septuag.) ego de electis sum, ego de prædestinatione ad vitam, certitudinem vitique non habemus, sed spei fiducia consolatur nos, ne dubitationis huic anxietate penitus cruciemur.* Vbi Bernardus probabilitatem illam significat, quam exposui.

Secundo enim triplex distingui potest gradus certitudinis. Primus certitudinis physicæ ac absolutæ, cum qua implicat esse falsitatem. Secundus est certitudinis moralis etiam absolutæ, per quam excluditur omne dubium, vt quod sit vrbis Roma quam non vidisti. Tertia est moralis certitudo cum qua potest itare dubium, & formido aliqua oppositi, sed excludit tamen anxietaem omnem, & inquietudinem animi confortque fiduciam quandam salutis fururæ. Hanc ultimam certitudinem afferre possunt signa prædestinationis quæ attuli, non autem duas priores.

Ad primam Resp. nihil ijs scriptura locis probatur contra ea quæ dixi, nam primò monemur vt teneamus coronam gratiæ, quam adepti sumus per bona opera, & admitti potest à nobis, non autem eam coronam gloriæ, ad quam absolutè sumus electi, à qua excidere nemo potest. Deinde monet Petrus vt per bona opera certam faciamus electionem nostram, quia illa virtualiter conditionata est, neque sit absoluta simpliciter, nisi per positionem bonorum operum, Paulus non simpliciter desiderat anathema esse à Christo, sed conditionatè tantum, si hoc fieri posset.

Ad secundam & tertiam vt respondeatur, videntur est.

S. III.

An & quomodo prædestinatione sit in potestate nostra, & concordia eius cum libertate.

Sensus
controvers.
fix. In potestate nostra dicitur esse prædestinatione, si efficere possit is qui est prædestinatus, vt non sit prædestinatus, & qui non est prædestinatus efficere possit vt sit prædestinatus: prædestinatione autem quæ dicitur esse in nostra potestate significare potest, vel effectus ipsos prædestinationis quos dixi esse vocationem congruam, iustificationem perseuerantiam, & gloriam, vel potest significare decretum ipsum voluntatis diuinæ de hoc vtroque difficultas est, quomodo in nostra potestate sit, efficere vt sit, vel vt non sit.

Ratio dubitandi est primò, quia quod est præteritum, non est in nostra potestate, quomodo? enim effici à me potest vt quod fuit non fuerit, decretum illud diuinum est præteritum, cum ab æterno fuerit factum, ergo illud non est in mea nunc potestate, atque adeo si prædestinatus fui, non possum efficere vt non fuerim electus, & si non sum electus, fieri à me non potest vt electus fuerim.

Secundo electio ad gloriam gratuita omnino est, & non sequitur merita, ergo non est in potestate nostra, neque satis est dicere illam esse posteriorem meritis conditionatè præuisis; sic enim prima etiam vocatione efficax erit in nostra potestate, quia sequitur scientiam conditionaram consensus futuri.

Tertio, certitudo prædestinationis destruit vsum liberi arbitrij si non oritur à certitudine præscientiæ sed certitudo prædestinationis non oritur à certitudi- ne

ne præscientiæ, alioqui certitudo illa ultimè reuocatur ad bonum vsum liberi arbitrij non ad Dei gratiam, quod probo, quia certitudo præscientiæ petitur ab vnu liberi arbitrij, certitudo prædestinationis oritur à certitudine præscientiæ, ergo certitudo prædestinationis oritur ab vnu liberi arbitrij.

Prima conclusio. Dico primò, prædestinatione quod effectus quosdam præcipios, simpliciter est in nostra potestate, quod alias non est in nostra potestate simpliciter sed tantum secundum quid. Ita Catholici omnes contra Pelagium, & Caluinum.

Ratio est, quia præcipui prædestinationis effectus sunt duo, iustitia finalis, & gloria, sed nemo est qui iustificari non possit, perseverare in accepta iustitia & saluari, nemo qui peccare non possit, & damnari ut definitur in Trident. sess. 6. c. 7. ergo prædestinatione simpliciter est in nostra potestate quod præcipios effectus: alter autem effectus ille à quo tota inchoatur salus, vocatio scilicet efficax est in nostra potestate secundum quid si possit à nobis in actu secundo reddi efficax vocatio, quæ non est nisi sufficiens, sed vocatio sufficiens reddi à nobis potest in actu secundo efficax, quia possumus ei consentire, vel dissentire, ergo vocatio efficax est in nostra potestate secundum quid: simpliciter autem in nostra non est potestate vocatio efficax, si nec est in nostra potestate secundum se, neque secundum efficaciam in actu primo, sed nec est in nostra potestate secundum se, cum nemo possit mereri primam gratiam, neque secundum efficaciam in actu primo, quia huiusmodi efficacia secundum id quod habet in actu primo, antecedit actu secundum & consensum voluntatis, ergo primus hic effectus non est simpliciter in potestate prædestinati, aut reprobri.

Secunda conclusio. Dico secundò, decretum ipsum prædestinationis quatenus terminatur ad iustificationem & gloriam, est simpliciter in potestate nostra; quatenus autem terminatur ad gratiam congruam non est in potestate nostra simpliciter, sed duntaxat secundum quid.

Ratio est, quia eo modo decretum est in nostra potestate, quo est in potestate nostra effectus decreti, sed aliqui effectus decreti sunt simpliciter in potestate nostra (vt dixi) alij autem solum secundum quid, ergo, &c. Deinde vtraque illa electio quam potius sequitur merita vel conditionat, vel ab solutè futura, ergo non potest non esse in nostra potestate alioqui omnino indefectibiliter electus saluaretur quidquid ageret, neque vlo modo excidere posset à gloria, nam prædestinatus reduplicatiuè ut prædestinatus non potest non saluari, si ergo in eius potestate non steprædestinatio, non est in eius potestate non saluari, vnde.

Tertia conclusio. Dico tertio, prædestinatione ita est certa & infallibilis, vt libertatem tamen bene, vel male operandi, salutis & damnationis nullo modo auferat. Ita etiam constanter contra impietatem Caluinianam Catholici omnes tenent.

Ratio autem est ex dictis eidens, quia certitudo tota prædestinationis (vt dixi) oritur ex certitudine præscientiæ diuinæ, sed illa non tollit libertatem, cum non inferat necessitatem nisi consequentem, ergo prædestinatione etiam non tollit libertatem, neque aliam afferat necessitatem nisi consequentem, prædestinatus ergo consequenter & in sensu composito non potest male operari, nec excidere à gloria, sed antecedenter, & in sensu diuiso vtrumq; hoc potest. Vnde

Ad primam Resp. ex dictis olim de scientia Dei: præteritum reduplicatiuè ut præteritum non esse in nostra potestate, præteritum autem specificatiuè ut præteritum sive rem ipsam præteritam esse in nostra potestate, nam v.g. non possum facere nunc ut præde-

statio præterita, non sit præterita ex suppositione quod sit præterita, sed possum facere nunc ut non sit præterita, quatenus possum nunc non ponere bona opera in ordine ad quæ prædestinatione posita est. Absolutè igitur facere quilibet nunc potest ut ab æterno non sit prædestinatus vel reprobatus, quamvis ex suppositione quod sit prædestinatus non possit efficeri ut non sit prædestinatus.

Ad secundam Resp. illam electionem ita esse gratitam, vt dependeat tamen à meritis conditionatè præuisis, & liberè ponendis; si enim Deus non præuideret consensum voluntatis non decerneret dare gloriam, quam non decernit dare nisi propter merita. De prima vocatione congrua disper ratio est, quia Deus non ita illam dat dependenter à scientia conditionata, vt si non præuideret consensum futurum, nollet dare primam vocationem; si enim illam daret cum tali dependentia, tunc prima vocatione esset in potestate voluntatis, quamvis non propterea tamen posset illam voluntas mereri, quia consensus ille sub conditione præuisus esset conditio sine qua non daretur talis gratia, sed non esset causa meritoria propter quam daretur.

Ad tertiam Resp. bonum vsum liberi arbitrij quo prædestinatus æternam obtinet salutem ultimè reduci ad gratiam præuenientem, proximè autem reuocari ad gratiam cooperantem, & ad innatam libertatem arbitrij; idè enim benè operor quia gratia Dei me iuuat, & ego liberè sequor gratiam: similiter ergo certitudo præscientiæ ac prædestinationis non oritur à solo vnu liberi arbitrij, sed oritur primo à gratia exigitante, cui voluntas libere consentit: proximè autem oritur à gratia, & à voluntate simul operantibus.

Ex quibus omnibus planè constat, prædestinationem, & reprobationem secundum Catholicam Doctrinam differre omnino in tribus à prædestinatione secundum Caluinum. Primò enim docet Caluinus, prædestinari homines ad vitam, & ad mortem ex puro Dei arbitrio nullà ratione attendendo ad merita, vel demerita, sed simpliciter destinante quosdam ad coronam, alios ad flamas. Deinde docet Deum ita se gerere circa eos quos ad vitam destinavit, primò dat illis fidem & gratiam à qua excidere nunquam possunt, secundò peccata eorum quantumlibet enormia illis non imputat, neque sanat per inherentem iustitiam, sed tegit duntaxat per imputationem iustitiam Christi. Tertiò, dat illis gratiam ita efficacem ut illi resistere non possint, qua tamen non sit ita sufficiens ut per eam possent seruari præcepta diuina.

Tertiò, circa reprobos ita Deus gerit tria etiam præstando, primò, negat illis omnem gratiam & fidem, secundò, necessitat illos & omnino impellit ad peccandum. Tertiò, sic peccantes in infernum detrudit, qua doctrina crudelis omnino ut vides; & impia, & barbara est.

Catholici autem omnino conformiter ad scripturas, & lumen etiam rationis, contraria statuunt. Primò volunt neminem prædestinari ad vitam aut ad mortem, nisi attendendo ad merita, vel demerita ipsorum; nemini enim nisi propter merita dare vult gloriam, neque vnu damnare, nisi ob demerita. Secundò, circa electos ita se gerere Deum primò, ex pure misericordia eos ita vocat, ut libertatem eis integrum relinquit: Deinde fidem dat, & gratiam in qua ita perseverant, ut liberum illis sit non perseverare, postrem coronat eos partim ex misericordia partim ex iustitia. De reprobis quid Catholicæ statuat doctrina ex statim disputandis patebit.

Solutio tercia.

Doctrina Caluinæ de prædestinatione.

Doctrina Catholicæ.

QVÆSTIO

Solutio
prime du-
bitationis.